George Bulic

Editura Facla

Zîna cocorilor

George Bulic

Zîna cocorilor

Ilustrații : EUGENIA DUMITRAȘCU

Redactor : NICOLETA HANGAN
Tehnoredactor : IOAN I. IANCU

Bun de tipar . 22.IV.1976. Apărut 1976.
Coli tipar : 11. Tiraj : 37 650+90.

Întreprinderea Poligrafică „Banat"
Timișoara, Calea Aradului nr. 1.
Comanda nr. 106.

George Bulic

Zîna cocorilor

facla

Editura Facla — 1976

Preluate din tezaurul folcloric al diferitelor popoare, cele mai multe din basmele cuprinse în această culegere apar pentru prima dată în limba română. Basmele au fost repovestite cu strădania de a se păstra elementele principale și atmosfera originalului. La sfîrșitul fiecărui basm am menționat originea lui.

Volumul este destinat copiilor, tineretului și tuturor celor care iubesc basmul cu frumusețile și cu bogăția lui de fantezie.

G. B.

Prințesa porumbiță

Trăia odată un împărat înțelept și bogat. Hotarele țării sale erau bine păzite și nici un dușman nu îndrăznea să se atingă de ele. Poporul trăia liniștit și mulțumit. Legile erau drepte și erau respectate de toți.

Totuși împăratul acela cădea uneori pe gînduri, fiindcă nu avea copii și tare ar fi dorit să aibă un urmaș, care să ducă mai departe prosperitatea țării după moartea sa. De cînd simțea că îmbătrînește, gîndurile triste se abăteau tot mai des.

Odată, pe cînd împăratul ședea în grădină sub un copac umbros, bucurîndu-se de răcoarea și de prospețimea dimineții, auzi strigătele unui negustor, care trecea prin fața palatului său :

— Mere, mereee ! Cumpărați mere ! Mere, mereee !

Împăratul tresări și porunci numaidecît slugilor sale :

— Ia, aduceți-l încoace pe negustorul acela !

Slugile se repeziră în stradă și-l aduseră. Negustorul se opri în fața împăratului și, făcînd o plecăciune adîncă, zise cu voce blîndă :

— M-ai chemat, Măria Ta.

— Da, te-am chemat. Ia spune ce fel de mere sînt acelea pe care le vinzi.

— Merele mele au o putere ciudată, răspunse negustorul. Dacă o femeie mănîncă un măr, va naște cu siguranță un copil, băiat sau fată.

Împăratul se uită le negustor, apoi la merele care răspîndeau în jur o aromă plăcută, neobișnuită.

— Dă-mi și mie un măr ! zise împăratul și-i întinse o pungă plină cu galbeni.

Negustorul făcu ochii mari și se dădu îndărăt, cînd văzu atîta bănet, dar împăratul îi spuse pe un ton poruncitor :

— Ia acești bani !

Negustorul apucă repede punga, făcu grăbit o plecăciune și dispăru, strecurîndu-se prin mulțimea curioasă, adunată în fața palatului domnesc.

Împăratul, fericit că va avea un copil, se grăbi la împărăteasă, care se afla în palat :

– Uite ce ți-am adus !

– Un măr ! Un măr atît de frumos și atît de aromat !

– Și mai ales are o putere neobișnuită. Dacă-l mănînci, vom avea un copil, un moștenitor.

Cînd auzi aceste cuvinte, împărăteasa luă rumenul măr și-l mîncă.

Cele spuse de negustor se adeveriră, căci împărăteasa născu un băiat. Vestea se răspîndi în toată țara. Poporul întreg se bucură.

Timpul trecea și băiatul se făcea din ce în ce mai frumos. Cînd ajunse la douăzeci de ani, era un flăcău chipeș, înalt și spătos. Știa să mînuiască armele cu dibăcie, călărea caii cei mai aprigi și nărăvași. La vînătoare era neîntrecut. Venea întotdeauna cu propuneri înțelepte, cînd tatăl său lua vreo hotărîre în treburile obștești, și era mîna lui dreaptă în conducerea împărăției.

Într-o zi îngrijitorii de cai ai împăratului, care s-au dus să adape caii la rîu, se întoarseră pe neașteptate și se înfățișară, înfricoșați, în fața împăratului :

– Măria Ta, începu cel mai bătrîn dintre ei, Măria Ta, am văzut la rîu... Nici... nu ne vine să credem. Am văzut în apa rîului mai întîi o umbră, apoi din umbră s-a desprins o femeie.

– O femeie !? întrebă mirat împăratul.

– Lasă-i, tată, zise prințul, care se afla de față. Uite, mîine, mă duc eu să văd ce i-a speriat atîta de mult pe fricoșii ăștia.

A doua zi prințul, încălecînd cel mai frumos și nărăvaș cal, se duse la rîu, împreună cu îngrijitorii de cai. Cînd ajunse acolo, descălecă și-i întrebă pe îngrijitori unde au văzut ei umbra. Cel mai în vîrstă dintre ei îi arătă cu degetul locul, apoi se îndepărtă repede.

Prințul se apropie de malul rîului. Privi în apă și, deodată, apăru mai întîi o umbră, iar apoi, încet, se desprinse din umbră o fată frumoasă. Fata îi zîmbi, vru parcă să spună ceva, fiindcă buzele i se mișcară, dar apa se tulbură și fata dispăru. Prințul încremeni locului. Se făcu palid la față. Îngrijitorii de cai, care stăteau departe de mal, se uitau țintă la el. În jur se lăsă o tăcere adîncă. Nu se mai auzea nici murmurul apei. Totul amuțise dintr-odată. Se apropia amiaza și prințul rămase tot încremenit pe malul rîului. Nu se mișca, nu vorbea. Îngrijitorii se uitau uluiți unul la altul, fără să îndrăznească să scoată un cuvînt. Într-un tîrziu, cel mai în vîrstă dintre ei, continuînd să stea departe de mal, strigă la el :

– Măria-Ta, vezi ceva ?

Nici un răspuns. Atunci îngrijitorul se duse mai aproape și, tremurînd de frică, repetă întrebarea :

– Măria Ta, vezi ceva ?

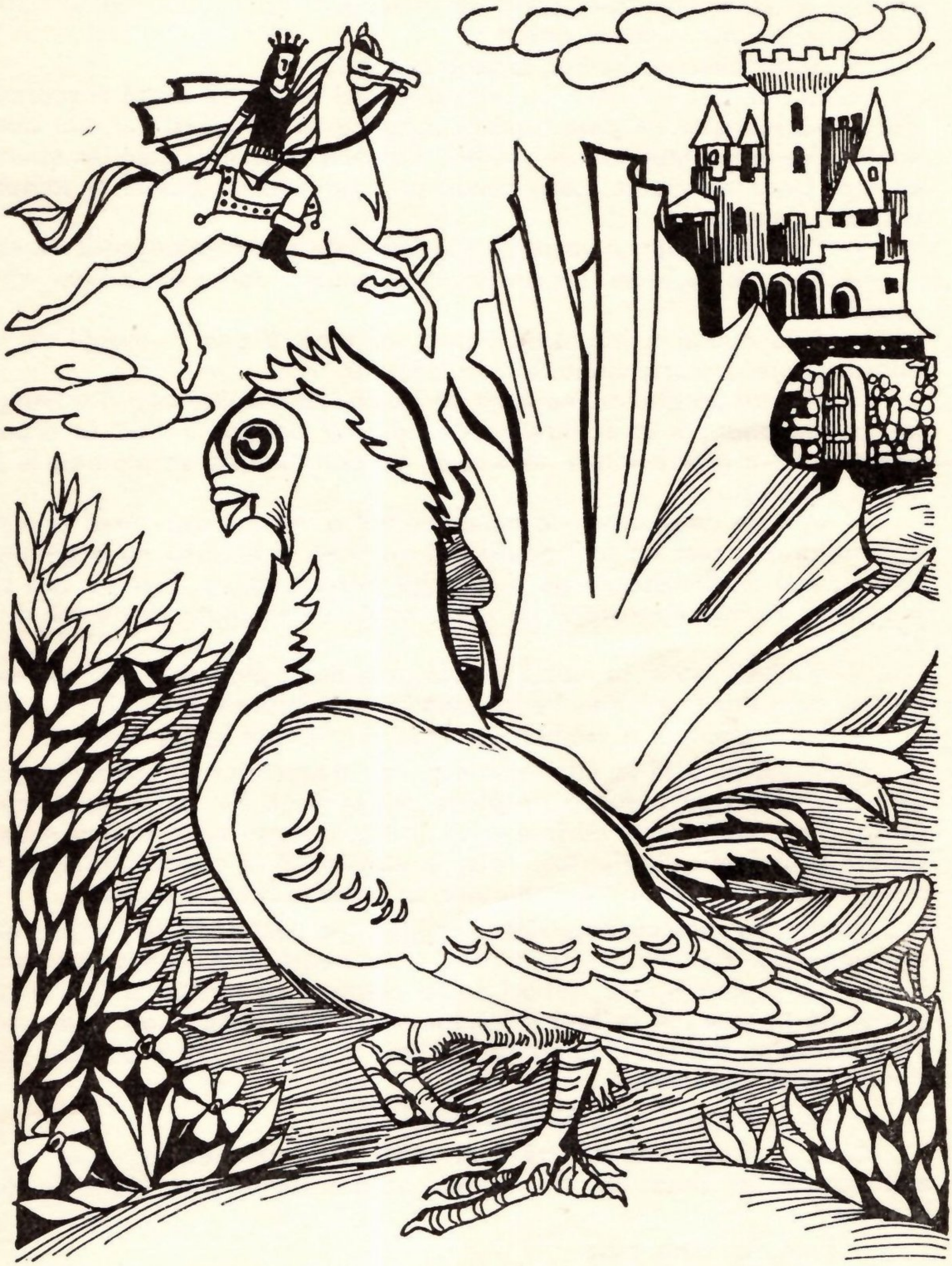

Prințul continua să tacă. Îngrijitorul, dîrdîind de frică, se duse pînă la el și, apucîndu-l grăbit de mînecă, îl trase după el, iar cînd ajunse la ceilalți, le spuse grăbit :

— Suiți-l pe cal ! Și, hai, repede acasă !

Cînd împăratul îl văzu pe prinț fără nici un fel de vlagă și scufundat într-o muțenie de piatră, dădu poruncă să fie aduși cei mai buni medici. Veniră o mulțime de medici, dar nici unul nu putea să spună ce are. Doar un medic, care cunoștea și tainele medicinei și tainele vrăjitoriei, spuse :

— Prințul e vrăjit. A văzut chipul unei fete și s-a îndrăgostit de ea.

— Bine, bine, zise împăratul nerăbdător, dar cum putem să-l scăpăm ?

— Asta numai o vrăjitoare poate s-o facă. E una în munții de la miazănoapte. Trăiește singură într-o peșteră.

Împăratul porunci numaidecît să fie căutată vrăjitoarea din munții de la miazănoapte și o mulțime de călăreți porniră îndată la drum. Într-adevăr, o găsiră într-o peșteră și, de cum îi văzu, vrăjitoarea le și spuse călăreților :

— Știu de ce ați venit la mine. Prințul a văzut chipul unei fete în apa rîului și acum nu mai poate trăi fără ea. E o zînă, nu e pămînteană ; e o zînă crescută de o păuniță într-un copac. Dar nu pot să fac nimic. Numai negustorul de mere poate să vă ajute. Stați, mă duc să-l caut.

Vrăjitoarea porni în munți, umblă mult timp, pînă ce-l găsi pe negustor, care era și vrăjitor. Pe la amiază, veni împreună cu el.

— L-am găsit, zise vrăjitoarea. Numai el poate să vă ajute.

Călăreții porniră la drum împreună cu negustorul de mere. Se duseră la rîu, în apa căruia se arătase chipul fetei. Pe malul rîului, negustorul pronunță niște cuvinte misterioase, aprinse niște ierburi mirositoare și începu să vrăjească. Fata se transformă în porumbiță și, spre disperarea prințului, zbură împreună cu păunița într-un copac.

Șapte zile încercă negustorul vrăjitor s-o desprindă de umbra ei, dar degeaba. Porumbița pleca dis-de-dimineață și se întorcea seara tîrziu. În a șaptea zi însă, coborî de pe creangă pe pămînt și își părăsi chipul de pasăre ; și în fața prințului apăru fata nespus de frumoasă din apa rîului. Prințul, chiuind de bucurie, o urcă pe cal și se duse ca vîntul în fața împăratului :

— Tată, aceasta va fi mireasa mea !

Cînd o văzu, împăratul rămase uimit. O asemenea frumusețe nu mai văzuse în viața lui. Și îngînă, abia stăpînindu-și lacrimile de bucurie :

— Bine, fiul meu, bine.

Porunci numaidecît să se facă pregătirile pentru nuntă. Veselia începu în toată țara.

Doamna de onoare a palatului, care avea de gînd s-o căsătorească pe nepoata sa cu fiul împăratului, scrîșni din măsele și-i spuse nepoatei sale :

– N-ai nici o grijă ! Fata asta trebuie să fie transformată în porumbiță și să plece de aici.

– Cum ? întrebă în șoaptă nepoata sa, simțind cum îi revine voia bună.

– Negustorul vrăjitor ne va spune, se îndîrji doamna de onoare a palatului.

Porniră amîndouă, pe ascuns, să-l caute. Nu le fu greu să-l găsească, fiindcă negustorul, nădăjduind că va fi din nou răsplătit de împărat, cu o nouă pungă de galbeni, se învîrtea în jurul palatului. Împăratul însă, preocupat cu pregătirile de nuntă, uitase de el.

– Vreau, spuse doamna de onoare a palatului, vreau ca fata asta să fie transformată din nou în porumbiță și să plece acolo de unde a venit.

– Dar așa ceva nu se poate, spuse negustorul.

– Ba se poate, se înverșună doamna de onoare a palatului. Uite ce-ți dau, dacă faci acest lucru, și scoase zece pungi cu galbeni.

Cînd negustorul văzu atîta bănet în fața sa, se uită în stînga și-n dreapta, ca și cînd s-ar fi temut să nu-l vadă cineva.

Doamna de onoare a palatului îl încurajă :

– Nu-ți fie nici o teamă. Nimeni nu va afla nimic despre acest lucru.

Negustorul se scotoci în buzunare, scoase un ac și-i spuse :

– Ține acest ac. E fermecat. Cînd se apropie clipa nunții, apropie-te de ea și spune-i că vrei s-o piepteni. Folosește acest moment și înfige-i acest ac în cap. Nu uita însă să lași fereastra deschisă.

Spunînd acest lucru, negustorul vrăjitor luă repede cele zece pungi cu galbeni și plecă grăbit în altă țară, pentru ca să nu-i mai dea nimeni de urmă.

În ajunul nunții, doamna de onoare a palatului o invită pe viitoarea soție a prințului s-o pieptene, înainte de a începe nunta, după cum era obiceiul. Împărăteasa și celelalte doamne din suita sa se îngrămădiră în ușa camerei. Cînd văzu acest lucru, doamna de onoare începu să tremure ușor, dar se stăpîni repede și își veni în fire. „Nu-ți fie frică, își zise în sine. Ai acul fermecat. Taci și fă așa cum ți-a spus negustorul."

Fata, fericită că se apropie nunta, se așeză pe un scaun. Doamna de onoare a palatului începu s-o pieptene, cu îndemînare și, la un moment dat, îi înfipse acul în cap. Cît ai clipi din ochi, preafrumoasa fată se transformă în porumbiță și zbură afară pe fereastră.

Împărăteasa și suita sa rămaseră uluite și amuțite de această întîmplare, iar doamna de onoare scoase un țipăt îngrozitor.

– Ah, a dispărut ! A dispărut ! se văicărea ea, dar în sinea ei se bucura că izbutise s-o transforme din nou în porumbiță.

Cînd prințul află de dispariția fetei, pe care o iubea atît de mult, se duse la împărăteasă și o întrebă îndurerat :

– Spune-mi, mamă, spune-mi ce s-a întîmplat !

– Nu știu, fiule, nu știu nici eu. Dar nu te mai gîndi la ea, începu împărăteasa să-l mîngîie. Nu e pămînteană de a noastră. Nu e pentru o casă împărătească. Ei îi place văzduhul liber, pădurile și cîmpiile. Uite-o, acolo sus, în vîrful copacului înalt de la capătul grădinii. Stă singură pe o creangă.

– Am să stau și eu sub copac, pînă cînd își va redobîndi iarăși chipul omenesc !

– N-are nici un rost, absolut nici un rost să te zbați.

– Ba, are, mamă. Și nu mă voi lăsa, pînă nu își va redobîndi chipul omenesc.

Prințul dădu atunci poruncă oamenilor să construiască o colibă, sub copacul înalt de la capătul grădinii. Să aibă acolo un colțișor al lui și să fie mereu alături de ea.

A doua zi dimineața, oamenii se apucară să construiască coliba. În timp ce lucrau auziră un glas, abia șoptit : „Sînt și eu născută dintr-un măr, păunița m-a crescut, prințul a vrut să mă ia de nevastă, dar în ajunul nunții m-au fermecat și m-au transformat din nou în porumbiță."

Oamenii lucrau și ascultau acest bocet, dar, dintr-odată, începu ploaia și bocetul încetă. Oamenii se adăpostiră sub copac. Deodată se auzi un rîset și ploaia încetă. Oamenii se apucară iarăși de lucru,

auziră iarăși bocetul, dar ploaia începu din nou și oamenii se văzură iarăși nevoiți să se adăpostească sub copac. Apoi, iarăși, ca prima dată, un rîset alungă ploaia și se făcu din nou senin. Așa s-a întîmplat toată ziua, ba ploua, ba se făcea timp frumos. Lucrătorii îi povestiră seara prințului tot ceea ce s-a întîmplat.

Prințul porunci să fie adusă imediat bătrîna vrăjitoare din munții de la miazănoapte. Bătrîna veni și prințul îi povesti cum fata, nespus de frumoasă, s-a transformat din nou în porumbiță și stă toată ziua în copacul înalt din capătul grădinii.

— Hm... hm... căzu bătrîna pe gînduri. E greu... tare greu; dar să încercăm. Și acum adă-mi o rîșniță, o grămăjoară de grîu, o sită, o scîndură, pe care să frămînt aluatul; apoi o tigaie și o colivie. Și, vezi, să nu fiu tulburată de nimeni.

Cînd primi toate acestea, bătrîna se așeză sub copacul înalt din capătul grădinii, în coroana căruia se așezase porumbița. Prefăcîndu-se că nu vede, așeză rîșnița de-a-ndoaselea și începu să macine grîul. Porumbița, care se uita la ea din copac, observă cum așezase biata bătrînă rîșnița. I se făcu milă de ea și zise:

— Maică, n-ai așezat rîșnița cum trebuie. Așa nu se poate măcina. Întoarce rîșnița.

Iar bătrîna zise:

— O, draga mea, nu văd deloc. Coboară și întoarce-mi rîșnița.

Porumbița însă, precaută, nu coborî. Atunci bătrîna, întorcînd cu chin cu vai rîșnița, reuși să macine grîul. Apoi se apucă să cearnă făina, dar iarăși întoarse sita de-a-ndoaselea. Porumbița se uită la ea și iarăși i se făcu milă și zise:

— Maică, așa nu poți să cerni făina. Întoarce sita, c-ai așezat-o de-a-ndoaselea.

Bătrîna începu să se văicărească:

— Vai de mine și de bătrînețele mele! Chiar nu văd deloc. Vino, draga mea, și întoarce-mi sita.

Porumbița însă, precaută, nu coborî.

Atunci bătrîna, prefăcîndu-se în continuare că nu vede, întoarse sita și cernu toată făina.

Apoi începu să frămînte aluatul pe scîndură. Îl frămîntă cumva, dar cînd să pună aluatul în tigaie, așeză tigaia cu fundul în sus.

Porumbiței iarăși i se făcu milă de ea și zise:

— Maică, maică, ce faci? Nu vezi c-ai așezat tigaia invers? Așa n-o să poți frige aluatul niciodată.

— O, draga mea, nu văd și pace. Coboară și ajută-mă!

Porumbița nu coborî nici de data aceasta, cu toate că-i era tare milă de bătrînă.

După ce a fript aluatul, bătrîna luă colivia și, pipăind, pipăind mereu, căută ușița. O căută timp îndelungat, dar nu reuși s-o găsească. Atunci începu să plîngă de necaz:

– Vai, vai, cît sînt de nenorocită ! Cine să mă ajute, cine ?

Porumbița atunci zbură din copac și se așeză lîngă bătrînă, care plîngea și se văicărea, pipăind mereu, fără să izbutească să dea de ușița coliviei.

Cînd o văzu pe porumbiță alături de ea, bătrîna urmări cu atenție fiece mișcare a ei, iar cînd deschise ușița, o prinse de aripi și o vîrî în colivie.

Cînd prințul o văzu în colivie, era nespus de fericit. O duse în odaia sa, închise bine odaia și luă cheile cu el. Apoi plecă la vînătoare.

Doamna de onoare a palatului, care a aflat toate acestea, fierbea de mînie. „Stai, își zise în sinea ei, că va dispare coțofana asta !" Își făcu numaidecît rost de niște chei false, intră în odaie, deschise ușița coliviei și o azvîrli pe porumbiță într-un șopron, plin cu praf de cărbune.

Cînd prințul se întoarse de la vînătoare și găsi colivia goală, se repezi numaidecît la împărăteasă :

– Mamă, ce s-a întîmplat ? întrebă el plin de mînie.

– Dragul meu copil, nu vezi, nu-ți dai seama, că asta nu-i pentru o casă împărătească. Acestor păsări le place murdăria. Uite-o, stă în șopron, plină de praf de cărbune.

Prințul alergă îndată în șopron. Găsi acolo porumbița și o aduse în odaie. Porumbița avea o înfățișare groaznică. Penele îi erau murdare, negre de praf de cărbune. Prințul luă repede o perie și apă caldă și începu s-o curețe. Atunci dădu de ac. Îl scoase îndată și, spre marea lui surprindere, porumbița se transformă dintr-o dată în fată. Era fata aceea frumoasă pe care el o îndrăgise atît de mult. Ea îi povesti tot ce s-a întîmplat.

Și astfel a fost descoperită fapta urîtă a doamnei de onoare a palatului.

Aflînd toate acestea, împăratul se supără grozav și porunci ca imediat doamna de onoare a palatului și nepoata ei să fie azvîrlite în temniță.

În palatul împărătesc începu nunta, o nuntă mare cum nu s-a mai pomenit. Cînd veselia era în toi, în palat intră o femeie, îmbrăcată numai în diamante și aur. Era păunița, care o crescuse și îngrijise pe zîna pădurilor, devenită acum prințesă. Păunița rămase cîteva zile la ginerele și fiica ei, apoi se transformă din nou în pasăre și zbură departe, departe dincolo de munți.

(Basm din Algeria)

Pasărea nopții

Doi copii orfani, un frate și o soră, locuiau singuri-singurei într-o colibă de trestie, așezată într-o pădure de la miazănoapte. Băiatul era cuminte, și vesel, și harnic ; în schimb, fetița era rea, mofturoasă și veșnic îmbufnată. Cînd o vedea așa, băiatul suferea amarnic, pentru că o iubea mult pe sora sa, și era în stare să facă orice, numai s-o vadă o dată zîmbitoare, veselă, mulțumită și fericită. Cutreiera peste tot pădurea, urca, cu primejdie de moarte, în vîrful pomilor, pe ramurile cele mai subțirele, gata în orice clipă să se frîngă ; se strecura prin desișurile pădurii, printre spini ascuțiți, care-l împungeau și-l zgîriau în așa fel încît tot corpul îi era plin de sînge ; intra pînă în adîncul lacurilor și rîurilor, în vîrtejuri mari, deseori amenințat să se scufunde ; în sfîrșit, înfrunta atacul înverșunat al roiurilor de albine, care-l înțepau furioase, provocîndu-i umflături dureroase.

Toate acestea le făcea, trecînd prin primejdii mari și îndurînd dureri cumplite, numai ca să-i poată aduce sorei sale fructele cele mai gustoase, peștii cei mai cărnoși și mierea de albine cea mai dulce. Dar, degeaba. Orice îi aducea, sora sa era veșnic nemulțumită. Cînd fratele îi întindea darul, fetița, ori nici măcar nu-l lua în mînă, ori îl lua, se uita la el cu dispreț și, strîmbînd din nas, îl azvîrlea, nedîndu-i nici o importanță. Dar nu numai că disprețuia darurile aduse de fratele său, dar nu-i dădea nici o atenție și nici măcar nu se uita la el, de parcă nu i-ar fi fost frate. Cînd băiatul, umblînd toată ziua prin pădure, lacuri și rîuri, sosea în colibă ud leoarcă, sau plin de răni, pricinuite de crengile și spinii din desișurile pădurii, ori înțepat cumplit de roiurile de albine, sora sa, în loc să-l ajute să-și usuce hainele ude, să-și spele și să-și înfășoare rănile, îi întorcea spatele, ori îl ocăra cu vorbe urîte și jignitoare, strigînd în gura mare la el.

Odată băiatul s-a întors din pădure cu gîtul ars de sete și a cerut ulciorul cu apă. Fata i-l aduse, dar cînd el întinse mîna să apuce ulciorul, ea vărsă apa din ulcior și începu să rîdă cu răutate. Atunci îl văzu uluit și îndurerat. În sfîrșit, de-abia atunci băiatul a înțeles ceea ce trebuia să înțeleagă de mult : că sora sa e o fire nu numai mof-

turoasă, ci și rea, foarte rea. Ca s-o pedepsească, băiatul născoci o poveste cu o orhidee făcătoare de minuni, care, dacă o ții în mînă, face ca toată lumea să ți se supună și să îngenuncheze, fără să crîcnească, în fața ta.

— Adă-mi orhideea aceea ! porunci fata, dornică de a ajunge să tiranizeze toată lumea.

— Nu pot, zise cu glas stins băiatul. Am încercat să ajung pînă la ea, dar degeaba.

— Păi, unde-i orhideea aceea ? întrebă, bosumflată, fata.

— E în vîrful unui copac înalt din mijlocul pădurii.

— Ei, și ?

— Păi, nu pot să ajung pînă acolo, fiindcă se rup crengile sub mine, că-s subțirele de tot. Tu însă ai să poți să ajungi, pentru că ești mult mai ușoară.

— Atunci să mergem ! porunci fata.

Cînd ajunseră în dreptul copacului, băiatul se opri și arătă cu degetul spre vîrf :

— Uite, acolo, sus de tot, e orhideea aceea. Hai, urcă-te tu înainte și eu mă urc după tine.

Fata începu să urce, băiatul însă rămase o frîntură de timp pe gînduri, întrebîndu-se dacă e bine sau nu să facă ceea ce hotărîse. Dar cînd o văzu pe fată urcînd cu atîta grabă, începu să urce și el, ținînd securea pe îndoitura mîinii stîngi, în timp ce cu mîna dreaptă se agăța de crengi.

Cînd se apropie de vîrf, fata începu să mormăie, bosumflată, dar, în același timp, și dezamăgită :

— Presimt că n-o să ajungem pînă la orhideea aceea !

– Hai, hai, urcă ! Lasă presimţirea de o parte ; şi nu mai cobi !

La acest îndemn, fata începu să urce cu şi mai mare grabă şi-n curînd ajunse în vîrful copacului. Dar acolo, nici urmă de orhidee. Supărată foc, îşi lăsă privirea în jos, spre frate-său, gata să-l împroaşte cu tot felul de ocări. Dar el nu mai urca, ci cobora, tăind în urma lui toate crengile ; şi astfel o lăsă singură în vîrful copacului înalt din mijlocul pădurii.

Îngrozită începu să plîngă şi să se văicărească ; iar cînd vroi să-l strige pe frate-său, care, coborît pe pămînt, se îndepărta de copac, luînd-o spre ieşirea din pădure, fata constată că nu mai poate să-i pronunţe numele, fiindcă îi înţepenise gîtlejul, din care acum ieşea doar un ţipăt de văitare. Apoi, zbătîndu-se să-şi redobîndească graiul, constată uluită că picioarele i se transformă în gheare, iar nasul, în plisc şi, în acelaşi timp, tot corpul i se acoperi de pene.

Cînd frate-său, care avusese de gînd doar s-o pedepsească lăsînd-o singură o noapte întreagă în mijlocul pădurii, veni a doua zi s-o ducă acasă, n-o mai găsi, pentru că, fiindu-i ruşine de noua ei înfăţişare, fata stătea ascunsă în pădure. Şi de atunci stă mereu ascunsă în timpul zilei şi numai noaptea iese din ascunziş, şi zboară şi se vaită.

Aşa cică s-a născut bufniţa, pasărea nopţii, căreia în limba localnicilor de acolo i se spune *cacuy*, pasăre al cărei ţipăt de văitare poate fi auzit şi astăzi, în timpul nopţii, în marile păduri din nordul Argentinei.

(Basm din Argentina)

Întunecarea lunii

O femeie bătrînă, simțind că i se apropie sfîrșitul, îi chemă la ea pe cei doi nepoți ai săi și le spuse :

– Simt că nu mai am mult de trăit. Eu nu am să vă las moștenire, ca alte bunici, argint și aur. Eu vă las moștenire două lucruri, care mi-au fost dragi și le-am păstrat cu grijă o viață întreagă. Vă sfătuiesc și pe voi să le păstrați tot așa.

– Ție, se întoarse bătrîna spre nepotul cel mare, îți las moștenire această piuliță ; iar ție, se întoarse bunica spre nepotul cel mic, îți las moștenire această floare. Păstrați-le cu grijă ! îi sfătui încă o dată bătrîna.

Bătrîna muri în curînd, iar cei doi nepoți, plîngînd amarnic, o înmormîntară. Apoi, porni fiecare să găsească cîte ceva de lucru.

Plecînd să lucreze într-un ținut îndepărtat, fratele mai mare luă în mînă piulița și o privi cam nepăsător, zicîndu-și : „Ce nevoie am eu de piuliță ! Doar n-o să mă apuc să mă fac bucătar ori cofetar și să pisez în piuliță zahăr, ori mai știu eu ce, cum făcea bunica, trebăluind în bucătărie. N-am nevoie de piuliță !“ zise el și aruncă piulița departe de casă, ca pe un lucru cu totul netrebuincios. Apoi, porni hotărît la drum.

Fratele cel mic, înainte de a pleca la drum, luă floarea în mînă, o privi lung, învîrtind-o pe toate părțile, oftă, gîndindu-se la bunică, și își zise : „Hm, dacă bunica mi-a lăsat moștenire această floare și mi-a spus s-o păstrez cu grijă, atunci trebuie să fie folositoare la ceva.“ Și, fără să mai stea pe gînduri, agăță floarea pe pieptul cămășii și porni la drum.

Și de atunci așa făcea tot timpul : oriunde se ducea, orice lucra, nu se despărțea de floare niciodată. Rîdeau oamenii din sat de el, văzîndu-l că poartă tot timpul floarea aceea agățată pe pieptul cămășii ; dar el nu se sinchisea de vorbele nimănui și continua să o poarte cu el tot timpul și să aibă grijă de ea.

Într-o zi, adunînd crengi uscate într-o pădure, se trezi că vine spre el un șarpe uriaș. Trecîndu-l fiori de spaimă, mai întîi încremeni

locului, apoi, venindu-și în fire, se cățără, cît ai clipi din ochi, în vîrful unui copac înalt.

— Coboară, te rog, din copac ! începu șarpele să grăiască cu blîndețe. Nu-ți voi face nici un rău. Vreau doar să-mi împrumuți niței floarea aceea. Ți-o dau îndată înapoi.

— Să-ți împrumut floarea !? se miră băiatul. Dar ce nevoie ai tu de floarea mea !?

— Eu sînt de fapt șerpoaică, explică șarpele, și sînt nenorocită că adineauri mi-a murit bărbatul. Dacă-i dau însă floarea asta a ta s-o miroase, va învia numaidecît.

Băiatului nu-i venea să creadă. Totuși, coborî din copac și porni cu șerpoaica spre locul unde se afla șarpele mort. Într-adevăr, îndată ce-l atinse cu floarea, șarpele învie. Băiatul, uluit, se întoarse spre șerpoaică și îngînă :

— Va să zică floarea mea e făcătoare de minuni !

— Da, îi răspunse șerpoaica. Dar bagă de seamă ce-ți spun acum : nu trebuie să spui nimănui acest lucru, căci îndată ce-l vei spune, floarea ta nu va mai fi făcătoare de minuni, pierzîndu-și pentru totdeauna parfumul care învie morții. Așadar, fii atent !

Spunînd acestea, șerpoaica îi mulțumi băiatului pentru binele atît de mare pe care i l-a făcut și porni agale cu soțul ei în adîncimea pădurii.

Băiatul, bucuros, porni spre casă. Pe drum dădu de un cîine mort, care începuse să putrezească. „Hai, să încerc să-l învii", își zise și duse floarea la botul cîinelui, în dreptul nărilor. Cîinele mai întîi des-

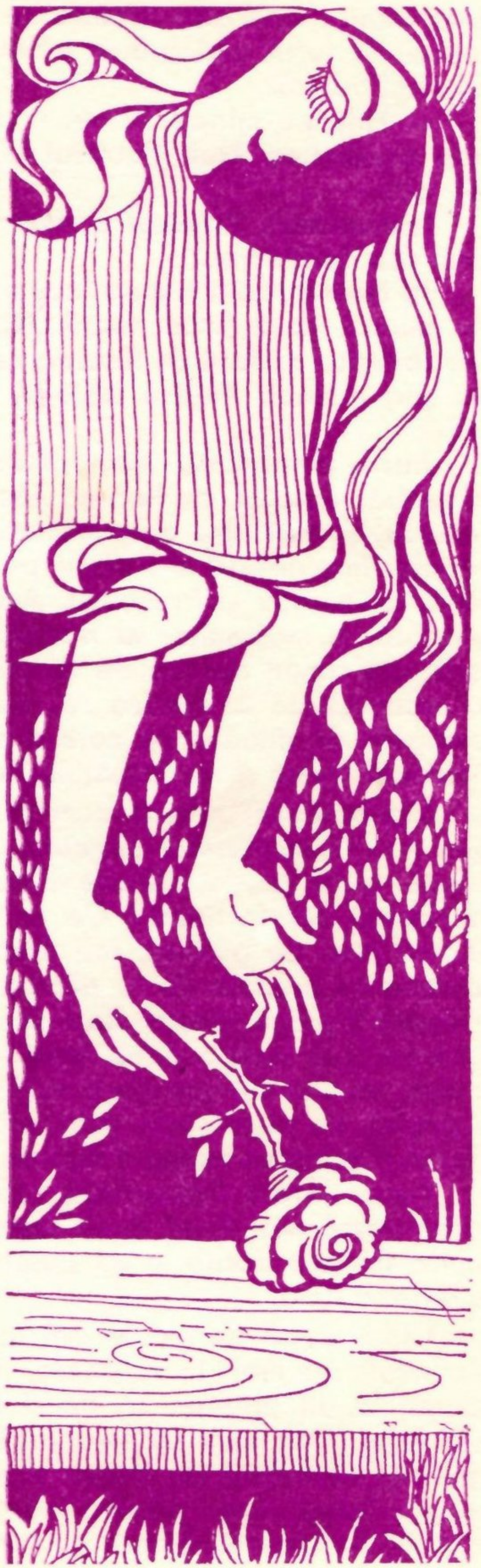

chise ochii ; apoi sări repede de jos și începu să latre fericit și să se gudure în jurul picioarelor băiatului. Cîinele era de fapt un cățeluș voinic și frumos.

– Hai, cu mine ! Tu vei fi prietenul meu nedespărțit și servitorul meu credincios. Hai, Putrezel ! îl botează pe loc băiatul. Hai, Putrezel, hai.

Într-adevăr, Putrezel a devenit prietenul său nedespărțit și servitorul său credincios.

În curînd toată lumea începu să vorbească despre băiatul făcător de minuni, care învie morții. Nimeni însă nu știa că aceste minuni sînt săvîrșite de fapt de floarea pe care i-o lăsase moștenire bunică-sa. Nu știa nimeni, fiindcă băiatul nu spusese nimănui niciodată acest lucru.

Într-o zi muri pe neașteptate singura fiică a împăratului. Chemat în grabă, băiatul cu floarea făcătoare de minuni, o învie. Fericit și bucuros, și mai ales recunoscător, împăratul îl proclamă moștenitorul tronului împărătesc și-i dădu pe fiica sa de nevastă. Prințesa era tînără, drăgălașă și frumoasă. Avînd o asemenea nevastă și ajungînd, totodată, și moștenitor al tronului împărătesc, feciorul sărac de altădată, era acum nespus de fericit și se gîndea cu duioșie și mai ales cu recunoștință la bunica sa, care-i lăsase moștenire această floare, făcătoare de minuni, pe care o păstra cu mare grijă, nu se despărțea niciodată de ea și nu dezvăluia taina ei nimănui.

Într-o seară, privind cum razele lunii luminează palatul împărătesc, prințul moștenitor cugetă : „Se zice că luna e veșnic tînără. Așa și este. Oare această floare a mea n-ar putea să-i facă și pe oameni să rămînă veșnic tineri ? Ce ar fi să încerc și acest lucru ?“ Și fără să mai stea pe gînduri, luă floarea de la piept și o mirosi, iar cînd prințesa se înapoie de la plimbare, îi dădu și ei floarea s-o miroase. Prințesei îi plăcu mirosul florii și o mai mirosi o dată. Prințul moștenitor o mirosi și el încă o dată. Apoi iarăși o mirosi prințesa, iarăși prințul, și așa, ca într-un joc de-a mirositul florilor, rîzînd și alergînd veseli și zglobii, ca niște copii, prin odaia cea mare a palatului împărătesc, prințul și prințesa mirosiră floarea pînă tîrziu.

Luna deveni bănuitoare, văzîndu-i atît de veseli și zglobii și parcă-parcă mai tineri decît fuseseră înainte de a mirosi floarea. „Nu cumva floarea aceea le dă putere să fie și să rămînă veșnic tineri !?“ se întrebă luna.

Cînd, după un șir de ani, a constatat că prințul și prințesa, într-adevăr, nu mai îmbătrînesc, luna se convinse că, în mod sigur, floarea le dă puterea să fie și să rămînă veșnic tineri. Și hotărî să le-o fure. „Dar cum să le-o fur ? se întreba luna, căci prințul nu se desparte niciodată de floare și are grijă de ea mai mult decît de el însuși“. Totuși, luna pîndea mereu prilejul prielnic, pentru a șterpeli prințului floarea, făcătoare de minuni.

Firește, prințul habar n-avea de intenția lunii. De aceea nici nu se ferea de ea. Într-o seară, venind de la vînătoare, prințul constată că floarea e umedă ; o așează pe o bancă din grădină ca s-o zvînte adierile blînde ale vîntului de seară. Bineînțeles, rămase și el pe bancă, lîngă floare, ca s-o păzească.

Prințesa, stînd în pridvor, îl văzu și coborî numaidecît în grădină :

— Toate le înțeleg, spuse ea cu blîndețe, dar și cu dojană ; știu că floarea aceasta e o moștenire de la bunica ta ; știu că ții mult la această floare ; dar nu înțeleg de ce trebuie tu să stai de strajă lîngă ea. Ești prinț, mîine-poimîine vei fi împărat. Ai atîția servitori, ai atîția ostași ; pune pe careva dintre ei să ți-o păzească, pînă ce se zvîntă.

— Bine, zise prințul fără să se gîndească prea mult. Îl las pe Putrezel să mi-o păzească. În el am toată încrederea.

Și Putrezel se așează de pază lîngă floarea făcătoare de minuni. Ciinele atît de credincios stătea tot timpul cu ochii în patru și se părea că nimeni nu va fi în stare să se apropie de floare. Totuși, cineva a fost în stare : luna. Luna a coborît fulgerător de pe cer și, luînd cu razele ei puternice vederea lui Putrezel, a înhățat floarea. E adevărat că Putrezel, îndată ce i-a revenit vederea, a sărit cu o repeziciune uimitoare la lună, dar n-a putut s-o ajungă. A lătrat-o și a gonit-o toată noaptea. Și de atunci o latră și o gonește mereu în fiecare noapte, cînd apare pe cer. Uneori o prinde cu dinții și o înghite. De aceea oamenii din Birmania, cînd se întunecă luna, zic : „Aha, Putrezel a prins-o cu dinții !“ Iar cînd luna apare din nou, birmanii zic : „Iarăși a scăpat luna, bietul Putrezel !“

(Basm birman)

Piatra prețioasă

Bătrînul păstor Pavle trăia singur într-o colibă din munți. Coliba lui era acoperită cu șindrilă. În ea ținea o rață și o pisică ; iar în țarc închidea în fiecare noapte zece oi. Noaptea era pentru el întotdeauna lungă, pentru că nu avea niciodată lampă. Coliba stătea astfel scufundată tot timpul în întuneric, de cum se lăsa seara și pînă a doua zi dimineața.

Într-o zi bătrînul Pavle, păscîndu-și oile, auzi la capătul pădurii un vaiet. Se opri locului și ciuli mai bine urechile. Vaietul se repeta mereu și bătrînul păstor intră mai adînc în pădure, să vadă ce-i. Cînd colo, un arbore ardea din toate părțile și un gușter mic, cuprins de flăcări, se văita și se zbătea, încovoindu-se de durere.

— Bătrîne, scapă-mă, zise gușterul mititel, scapă-mă ! Ajută-mă să ies din focul ăsta, care mă mistuie !

— Dar cum să te ajut, cum să intru eu în prăpădul ăsta ? zise bătrînul, făcîndu-i-se milă de el.

— Întinde-mi bîta aceea. Mă voi prinde de ea și tu mă vei ridica.

— Hm, făcu bătrînul și căzu o clipă pe gînduri.

Apoi întinse grăbit bîta ; gușterul mititel se agață de ea și, într-o frîntură de secundă, iată-l, scăpat din vîlvătaia focului, care ardea acum cu înverșunare.

— Vreau să-ți răsplătesc această faptă, spuse gușterul mititel, după ce-și veni în fire. Cere-mi ce vrei. Eu sînt fiul cel mai mic al împăratului tuturor gușterilor. Tatăl meu trăiește într-o peșteră mare și întunecoasă. Pe coroana lui strălucesc puternic, ca soarele, nouă pietre prețioase. Îți voi da una dintre ele.

Cînd auzi acest lucru, bătrînul Pavle făcu ochi mari și se uită lung la gușterul mititel.

— Da, da, așa este, întări gușterul. Hai, cu mine, și vei vedea.

Porniră și merseră, și merseră, pînă cînd ajunseră în fața peșterii.

— Acum așteaptă aici. Mă duc să-ți aduc piatra prețioasă.

Se lăsa întunericul. Toate vietățile pădurii se pregăteau de culcare. În sfîrșit, iată-l, pe gușterul mititel, cu piatra prețioasă. Cînd ieși

din peșteră totul se lumină în jurul lui. Păsările care se culcaseră în copacii din jur, începură să fîlfîie din aripi și să se uite nedumerite unele la altele. „Cînd a trecut noaptea ?" se întrebau ele. „Parcă de-abia începuse să se lase întunericul. Dar, iată, a răsărit soarele".

— Uite, zise gușterul mititel, îți dau piatra asta prețioasă, pentru că m-ai scăpat de la moarte. Și țin să-ți spun că piatra asta, care strălucește ca soarele, are o mare putere. Poate să-ți dăruiască orice dorești. E de ajuns să dai cu ea de trei ori în pămînt și să spui : Doresc să am cutare și cutare. Și le vei avea numaidecît. Așa că ai grijă de ea și să nu destăinuiești nimănui puterea ei.

Bătrînul luă piatra și o privi ; era cît o alună. O vîrî în traistă și porni grăbit spre coliba lui, ca să nu-l prindă pe drum noaptea, care începea să se încropească.

Cînd ajunse, băgă oile în țarc, iar cînd intră în colibă, scoase piatra care lumină cu strălucirea ei toată încăperea. Pisica și rața tresăriră buimăcite. Bătrînul rîse. Apoi cină și după cină își zise : „Ce să mai cer altceva de la piatra asta prețioasă, cînd am de toate : colibă, pisică, rață, oi, brînză și, uite, acum, am și lumină."

Se întinse în pat să doarmă. Dar somnul nu se prindea de el. Și începu să se gîndească : „De ce să nu încerc puterea pietrei ! Hai, ce ar fi să doresc ceva ? Dar ce ? Ce ar fi să doresc să am un palat de marmură ?"

Se sculă din așternut, luă piatra prețioasă în mînă și lovi de trei ori cu ea în pămînt, zicînd :

— Doresc să am un palat de marmură !

Îndată ce pronunță aceste cuvinte, coliba dispăru și-n locul ei apăru un palat de marmură, cu ziduri cu oglinzi, cu tacîmuri numai din aur și argint, cu mese și scaune de fildeș.

Uimit, bătrînul începu să se plimbe prin palat, să vadă totul. Apoi se întinse, ca să se culce, într-un așternut moale numai din mătăsuri. Piatra prețioasă o vîrî în sîn.

Dar tocmai atunci bătu în ușă vecinul său Ivan, de la celălalt țarc de oi, așezat mai sus, în pădurea de fagi.

— Moș Pavle, am venit să te văd, să mai sporovăim puțin. Hai, scoală-te și ieși afară, că nu ne-am văzut de vreo patru săptămîni.

— Intră numai, intră ! se auzi glasul bătrînului neobișnuit de bățos.

Cînd intră, Ivan rămase încremenit. Se uita în toate părțile, se uita și nu-i venea să creadă.

— Dar ce-i asta la tine ? Cine ți-a dăruit acest palat ?

— Ei, cine ? Piatra prețioasă, se mîndri bătrînul.

— Ce fel de piatră prețioasă ?

— Uite aceasta ! i-o arătă bătrînul.

Vecinul luă piatra prețioasă în mînă, o învîrti pe toate părțile, privind-o lung și mirat.

– Bine, bine, zise Ivan, dar cum poate o piatră atît de mititică, să-ți clădească ție un asemenea palat ? Asta parcă nu-mi vine să cred.

Și bătrînul începu de-a fir în păr să-i povestească totul. Cum a ajuns la ea, care-i puterea ei ; în sfîrșit, totul.

– Mare mirare, măi frate !

– Mare, vezi bine ! Hehei, și stai numai, c-o să vezi și alte minuni, se mîndri moș Pavle.

Și vorbiră, vorbiră mult despre piatra prețioasă pînă îi cuprinse somnul.

– Hai, rămîi și dormi aici.

– Dar unde ?

– Uite aici lîngă mine, în așternutul ăsta moale, făcut numai din mătăsuri.

Bătrînul păstor Pavle, vîrîndu-și piatra prețioasă în sîn, adormi în curînd, dar vecinu-său Ivan rămase treaz. Cînd bătrînul începu să horcăie, Ivan, încet, atît de încet, de parcă n-ar fi făcut nici o mișcare, își vîrî mîna în sînul bătrînului, scoase de-acolo piatra, apoi se ridică din așternut, lovi de trei ori cu piatra prețioasă în pămînt, și zise :

– Să vină patru oameni voinici, să ia palatul acesta și să-l treacă dincolo de rîu.

Abia pronunță aceste cuvinte, și apărură patru oameni voinici, ridicară palatul în spinare și-l trecură dincolo. Iar Ivan luă piatra prețioasă și plecă.

Cînd se trezi din somn, bătrînul Pavle privi de jur împrejur încremenit. Palatul de marmură dispăruse și odată cu el și piatra prețioasă. Bietului bătrîn îi curgeau lacrimile.

Se apropiară de el plîngînd și pisica și rața, apoi începură și oile să plîngă.

– Știi ce-i ? Hai, să mergem dincolo de rîu s-aducem piatra înapoi, zise rața.

– Hai, se învoi pisica. Dar eu . . . eu nu știu să înot.

– Nu-i nimic. Știu eu. Te urci în spatele meu și te voi trece.

După ce trecură astfel rîul, pisica și rața porniră pe jos, dar nu făcură decît cîțiva pași și pisica o opri pe rață :

– Vezi ? zise ea în șoaptă.

– Ce să văd ? șopti și mai misterios rața.

– Palatul de marmură !

– Aaa, uite-l, zău.

O luară prin grădină și, printr-o fereastră deschisă, intrară pe furiș în palat. Acolo, umblînd numai în vîrful picioarelor, ajunseră pînă la Ivan. Dormea întins în așternutul moale, făcut numai din mătăsuri. Piatra prețioasă o ținea ascunsă sub limbă. Acest lucru se vedea îndată, fiindcă gîtul lui Ivan era luminat.

– Dar cum să-i scoatem piatra din gură ? întrebă în șoaptă rața.

– Fii fără grijă, îi răspunse tot în șoaptă pisica. Am să-i pun niște ardei iute sub nas și cînd va strănuta, îi va cădea piatra afară din gură.

– Aha, minunat !

Se apropiară tiptil de Ivan, îi puseră ardei iute sub nas și cînd începu să strănute, piatra îi căzu de sub limbă. Pisica o luă numaidecît și începu să fugă, iar rața o tuli după ea. Fugiră, fugiră, pînă cînd ajunseră la rîu. Aci pisica se urcă repede în spinarea raței și începură să înoate.

Cînd ajunseră pe la jumătatea apei, rața zise :

– Ce pietricică făcătoare de minuni, dă-mi-o un pic s-o văd mai bine.

– Nu se poate acum, răspunse pisica. Cînd vom ajunge la mal, ți-o dau.

– Nu, acuma vreau s-o văd. Dă-mi-o, că de nu, te dau jos de pe spinarea mea și ai să te înec ! țipă rața.

Pisica se sperie, și-i întinse piatra prețioasă.

– Uite-o, dar să ai grijă de ea.

Nu se știe cum, dar cînd rața întinse ciocul să ia piatra, aceasta alunecă, căzu în apă și se scufundă.

Cînd ajunseră pe mal, pisica și rața începură să plîngă.

– Ce-i cu voi, de ce plîngeți ? întrebă un pescar.

– Fiindcă sîntem flămînde, suspină pisica.

– Păi, se poate să plîngeți din cauza asta !? Rîde lumea de voi, zise pescarul și aruncă undița în apă și prinse un pește mare și cărnos.

– Poftim, le întinse el peștele. Dar acuma gata, să nu mai plîngeți că speriați peștii.

Pisica și rața se duseră repede într-o pădure de sălcii și începură să mănînce. Și ce credeți c-au găsit în pește ? Au găsit piatra prețioasă, pe care peștele o înghițise în clipa cînd rața o scăpase în apă. Văzînd piatra prețioasă, pisica și rața se bucurară nespus de mult și alergară la moș Pavle să-l vestească. Cînd moș Pavle văzu piatra, ochii lui străluciră de bucurie. Luă piatra, lovi cu ea de trei ori în pămînt și strigă :

— Doresc ca Ivan să fie adus aici legat și alături de el un paznic care să-l păzească.

Îndată ce pronunță aceste cuvinte, Ivan apăru legat, iar alături de el, un paznic. Atunci moș Pavle luă o bîtă, îl bătu măr pe Ivan și apoi îl lasă să plece.

Bătrînul vîrî piatra prețioasă într-o pungă și zise :

— Nu mai vreau nici un fel de palat, pentru că știu că hoțul ăla de Ivan o să mi-l fure.

De-atunci piatra prețioasă ardea în fiecare seară în coliba lui moș Pavle ; iar cînd acesta a murit, gușterul, căruia i-a scăpat viața, a intrat în colibă și și-a luat piatra prețioasă înapoi.

(Basm bulgar)

Iepurașul isteț

Cică odată un iepuraș îndrăgise atît de mult un lac albastru, încît se ducea mereu să se joace pe malul lui. Lui Urechilă îi plăcea acest loc de joacă și fiindcă avea prilejul să vadă acolo o sumedenie de păsări și animale, care veneau să bea apă din lac. Pe unele le cunoștea de mult, pe altele le vedea întîia dată. Dar nu se temea nici de unele, nici de altele. Chiar nici de cele pe care le știa primejdioase.

Într-o zi iepurașul se duse, ca de obicei, să se joace pe malul lacului și de-abia aștepta să ajungă sub copacul, uriaș și umbros, care se înălța pe mal, atît de aproape de dunga lacului, încît toate crengile și tulpina i se oglindeau în apa limpede și albastră. Dar, ajuns pe malul lacului, iepurașul rămase uimit : copacul nu mai era acolo. Atunci Urechilă se ridică în două picioare și privi în stînga, privi în dreapta, și cînd colo, zări hăt departe, într-o poiană, niște oameni care scobeau trunchiul copacului, făcînd din el o navă lungă și îngustă, cu vîsle și pînză, care se numește pirogă. Iepurașul își întoarse privirea spre locul unde se înălțase pînă mai deunăzi copacul falnic, din care n-a mai rămas decît un butuc, mare și noduros, din care se revărsau acum stropi de rășină. Privind lung și cu amărăciune butucul, iepurașul sări și se așeză pe el, copleșit de amintirea copacului semeț, tăiat pe neașteptate.

În curînd lui Urechilă îi veni iarăși poftă de joacă și zbenguială și își luă avînt să sară de pe butuc. Dar cînd se opinti să sară, îl apucară fiorii de spaimă. Rășina îl lipise atît de tare de butuc, încît nu mai putea să se desprindă cu nici un chip. Îl năpădiră tot felul de gînduri grele și se gîndi că așa, lipit pentru totdeauna de butuc, o să și moară. Dar iepurașul era isteț și găsi pînă la urmă un mod de a scăpa de necaz. Văzînd că un elefant, mătăhălos, ca toți elefanții, intră în pădure și se îndreaptă spre lac să bea apă, Urechilă, înviorat dintr-odată, își zise în sinea sa, voios și sigur de izbîndă : „Uite cine mă va scăpa !“ și strigă numaidecît :

– Ho, elefantule, n-ai voie să bei apă de aici ! Asta e apa mea !

Dar elefantul nu se sinchisi cîtuşi de puţin de aceste vorbe şi îşi vîrî trompa în lac.

— Păi, tu nu ştii de ce stau eu aici !? se burzului iepuraşul. Sînt paznicul acestui lac şi, fără îngăduinţa mea, nimeni nu poate să bea apă din lac. Hai, şterge-o repede de aici ! Ce, n-auzi !?

Elefantul continua să bea apă din lac, fără să ţină seama de vorbele iepuraşului, ca şi cînd, într-adevăr, nu l-ar fi auzit.

— Va să zică, nu asculţi !? Las' că îţi arăt eu ţie ! zise şi mai îndîrjit iepuraşul. Am să-ţi sfărîm trompa şi am să-ţi rup colţii ăia mari, care îţi ies afară din gură.

— Ho-ho-ho ! rîse batjocoritor elefantul, după ce îşi potoli setea şi, învîrtindu-şi trompa plină cu apă, începu să se stropească pe tot corpul, moleşit de căldură.

— Lasă-te, mă, de prostii şi bagă-ţi mînţile în cap ! strigă furios iepuraşul, că, uite, acum mă scol de aici şi te fac praf.

— Ce tot trăncăneşti acolo de pomană !? zise elefantul, mirat de îndrăzneala iepuraşului. Am băut întotdeauna şi voi bea întotdeauna apă din acest lac, căci sîntem vechi prieteni.

— Va să zică, nu vrei să înţelegi !? strigă iarăşi întărîtat iepuraşul. Apoi dacă mai bei o singură înghiţitură de apă, să ştii că te fac harcea-parcea !

Elefantul se întoarse greoi spre Urechilă şi, privindu-l dispreţuitor, zise :

— Ce lăudăros şi ce palavragiu ! Păi, dacă te calc numai cu un singur picior, nu mai rămîne nici urmă de tine.

— Tu ? Tu, fricosule și nemernicule ? se burzului iepurașul.

Elefantul, ieșindu-și din fire, se apropie de butuc, îl apucă cu trompa pe Urechilă și, ridicîndu-l în sus, îl trînti în iarbă, răstindu-se la el :

— Hai, pleacă din ochii mei. Dar, repede ! Și de-acum înainte să nu mai trăncănești tot felul de prostii.

Nespus de fericit că, în sfîrșit, elefantul l-a dezlipit de pe butuc, Urechilă fugi atît de repede, încît elefantul, cînd se întoarse să se uite în urma lui, nu mai apucă să-l vadă.

Iepurașul a scăpat, dar pe butucul cu rășină i-a rămas lipit capătul cozii și o bucățică de piele de dedesubtul ei. Firește, coada, o dată ruptă, n-a mai crescut și de atunci toți iepurii au coadă scurtă.

(Basm cambodgean)

Prințul mărunțel și pisica albă

Un împărat, bogat și puternic, avea trei fii. Doi, cei mai mari, erau voinici și chipeși și, după înfățișare, în stare să săvîrșească fapte mari de vitejie. Cel mai mic însă era mărunțel la trup și, din această pricină, nu prea arătos și nici în stare de niscaiva fapte, cît de cît vrednice de un fiu de împărat. De aceea cei doi frați ai săi mai mari nu-l prea luau în seamă. Ba, uneori, văzîndu-l așa mărunțel și plăpînd, îi vorbeau cu dispreț și-l luau peste picior, batjocorindu-l în fel și chip.

Într-o seară, după ce se perindaseră toată ziua la căpătîiul său fel și fel de medici, care de care mai iscusit, dar nici unul în stare să-i înlăture oboseala cumplită, care-l toropea tot mai mult, bătrînul împărat îi chemă la el pe cei trei fii ai săi și le spuse cu glas stins, dar plin de duioșie părintească :

— Copiii mei, simt că mi se apropie sfîrșitul. E și timpul, căci sînt bătrîn cu ani mulți în circă. Dar înainte de a închide pentru totdeauna ochii, am o dorință : vreau să știu care anume dintre voi trei este în stare să aducă la curtea împărăției mele cea mai frumoasă prințesă, în cea mai frumoasă căruță, trasă de cei mai frumoși cai. Și, aflați, de pe acum, aceluia îi voi așeza coroană pe cap și-l voi lăsa urmaș la tronul împărăției mele.

Cei trei frați, grăbiți să împlinească dorința tatălui lor, porniră numaidecît la drum. Frații mai mari își dădeau coate și rîdeau pe ascuns de fratele mai mic, mărunțel și plăpînd. Dar el nu se sinchisea, ca altădată, de batjocura lor, ci dădea pinteni calului său și nu rămînea, nici măcar o clipă, în urma fraților săi mai mari, trufași și batjocoritori. Cînd ajunseră la o răscruce, de unde porneau trei drumuri lungi, fiecare ducînd în altă parte, cine știe unde, în zarea îndepărtată, fratele cei mai mare zise :

— Eu sînt cel mai mare dintre voi și aleg acest drum.

— Iar eu îl aleg pe acesta, zise fratele mijlociu.

— Eu, ce să zic, grăi fratele cel mai mic, nu am ce alege, mă duc pe drumul acesta, pe care mi l-ați lăsat.

Cei trei frați hotărîră să se întîlnească, la întoarcere, la aceeași răscruce și porni fiecare pe drumul său.

Fratele cel mai mic, cînd se îndepărtă nițel, căzu pe gînduri, cugetînd în sinea sa : „M-am repezit prostește, fără să mă gîndesc. Sînt atît de puțin arătos, încît cea mai frumoasă prințesă nici măcar nu mă va observa. Sînt apoi atît de plăpînd, încît nici vorbă să pot ține în frîu cei mai frumoși cai, trăgînd cea mai frumoasă căruță. Trebuia de la bun început să mă gîndesc la toate acestea și să nu fi pornit la drum."

Și așa, amărît și îngrijorat, după ce străbătu desișul unei păduri întunecate, din care credea că nu va mai ieși niciodată, dădu la capătul pădurii de o colibă veche, sărăcăcioasă ca vai de lume. Intră în ea, dar nu găsi pe nimeni înăuntru. Ieși afară și se apucă să-l caute prin locurile din jur pe stăpînul colibei, căruia voia să-i ceară adăpost măcar pentru o noapte, căci era frînt de oboseală, după atîta drum îndelung străbătut. Căutîndu-l pe stăpînul colibei, dădu de o pisică albă, cu urechi ascuțite și cu botișor roșcat, uitîndu-se cu duioșie la patru broaște, care se jucau pe malul unei bălți. Prințul mărunțel și plăpînd se așeză obosit pe iarbă. Se uită un timp la pisica albă, care urmărea jocul celor patru broaște. Apoi își lăsă capul în jos, gîndindu-se cu amărăciune la soarta care-l aștepta după moartea tatălui său, care-l apărase de atîtea ori de înțepăturile disprețuitoare ale fraților săi, trufași și batjocoritori. Și stînd așa, dus pe gînduri, simți deodată că ceva plăcut și cald se freacă de el. Era pisica albă. Întinse mîna și-i alintă cu palma blana moale și mătăsoasă. Pisica sări atunci în brațele lui și, uitîndu-se la el, cu ochii ei mari, verzi și scînteietori, îl întrebă :

– De ce ești așa de trist ?

– Hei, pisicuță, pisicuță ! oftă prințul amărît, am pornit pe un drum greu și nu știu ce se va întîmpla cu mine pînă la urmă. Sîntem trei frați și tatăl nostru, împăratul bogat și puternic, simțind că i se apropie sfîrșitul, a făgăduit că va așeza coroana pe cap și-l va lăsa urmaș al împărăției sale pe acela dintre noi, care va aduce la curtea împărăției cea mai frumoasă prințesă, în cea mai frumoasă căruță, trasă de cei mai frumosi cai. Eu sînt cel mai mic dintre frați și, după cîte vezi, mărunțel și plăpînd. Ca atare, știu sigur că nu voi putea să înfăptuiesc ceea ce cere tatăl meu. De aceea sînt atît de trist.

– Spune-mi drept. dorești chiar atît de mult să fii moștenitorul tatălui tău ? îl întrebă, fără ocol, pisica albă.

– Nu mi-e atîta după tron, dar tare mi-e teamă că, așa cum sînt trufași si hapsîni, cei doi frati ai mei mai mari, care nu țin deloc la mine, de parcă nu le-aș fi frate, mă vor alunga de la curte, după moartea tatălui meu. Și atunci ce mă fac, că vezi și tu, sînt mărunțel și plăpînd, și nimeni nu mă va lua în seamă ; și o să ajung rău, vai de capul meu.

– Nu-ți fie teamă că n-o să ajungi rău, îl încurajă pisica albă, mîngîindu-i cu coada fină și pufoasă obrajii. Dar trebuie să faci ceea ce îți spun eu. Îmi făgăduiești că mă vei asculta ?

– Îți făgăduiesc, zise, cam neîncrezător, prințul mărunțel, plăpînd și amărît.

– Mîine te vei întoarce în palatul tatălui tău și mă vei duce și pe mine acolo. Vei vîrî într-un sac aceste patru broaște, care se joacă pe malul bălții, și le vei duce și pe ele. Apoi, vezi nucul acela din zare ? Mîine cînd vei porni la drum, vei ajunge, cam pe la amiază, în dreptul nucului. În clipa cînd te vei afla sub coroana lui, va cădea în fața ta o nucă. Ia-o și bag-o în buzunar și du-o cu tine în palatul tatălui tău.

– Bine, bine, zise prințul, dar ce trebuie să fac, ca să scap de batjocura și ura fraților mei ?

– La momentul potrivit îți voi spune tot ceea ce trebuie să faci. Fii fără grijă ! îl încredință pisica albă.

După ce petrecu o noapte în colibă, odihnindu-se binișor, prințul mărunțel, plăpînd și amărît, porni a doua zi dis-de-dimineață la drum. Ținea în brațe pisica albă, iar în spinare sacul cu cele patru broaște. Ajunse pe la amiază sub coroana nucului și în clipa cînd o nucă se rostogoli în fața sa, o ridică și o băgă în buzunar.

Cînd se apropie de răscruce, unde trebuia să se întîlnească cu frații săi, îi văzu și pe ei, apropiindu-se de locul întîlnirii. Fratele cel mare ședea lîngă o prințesă frumoasă cu păr negru și mătăsos. Veneau într-o trăsură de argint, trasă de patru cai negri ca pana cor-

bului. Fratele mijlociu ședea și el lîngă o prințesă frumoasă, cu păr bălăior și strălucitor. Veneau într-o trăsură de argint, trasă de patru cai albi. Cînd cei doi frați mai mari sosiră la răscruce și-l văzură pe fratele lor mărunțel cu o pisică în brațe și cu un sac murdar în spinare, îi pufni rîsul și fratele cel mai mare zise batjocoritor :

– Cu astea vrei, nătăflețule, să ajungi pe tronul împărăției ?!

– Vai de capul tău, zise fratele mijlociu. Te știam slăbuț la trup, dar văd că și la minte ești cam neajutorat.

– Curaj, curaj, nu te uita la vorbele lor, îi șopti pisica albă, prințului mărunțel și slăbuț. Tu vei fi cel care rîde la urmă.

Frații mai mari porniră semeți spre palatul împărătesc, fiecare mîndru și încredințat în sinea sa că el se va prezenta în fața tatălui său cu cea mai frumoasă prințesă, în cea mai frumoasă trăsură, trasă de cei mai frumoși cai. Fratele cel mai mic, mărunțel și plăpînd, mergea pe jos în urma lor, ținînd pisica albă în brațe, sacul cu broaște în spinare și nuca în buzunar. Se silea să pășească vîrtos, dar totuși rămînea mereu în urma fraților săi ; și cînd aceștia se îndepărtau prea mult, o lua adeseori la fugă, gîfîind și gata-gata să-și piardă răsuflarea.

Cînd frații mai mari ajunseră în fața palatului împărătesc curtenii și servitorii le ieșiră în întîmpinare, iar poporul, venit din toate părțile împărăției, se adună ciucure în preajma lor.

Cei trei feciori de împărat stăteau înșirați unul lîngă altul, după vîrstă. În capul rîndului, fratele cel mai mare, apoi cel mijlociu, iar la urmă, fratele cel mai mic, mărunțel și plăpînd. Toți, și curtenii, și servitorii împăratului, și ceilalți oameni, veniți din toate părțile împărăției, se uitau încîntați la cele două prințese frumoase, la trăsurile uimitoare și la caii nemaipomeniți, aduși de cei doi frați mai mari. Iar cînd dădură cu ochii de prințul mărunțel, cu pisica albă în brațe și cu sacul murdar în spinare, toți începură să rîdă și să facă tot felul de glume pe socoteala lui ; chiar și servitorii, oamenii cei mai supuși ai curții domnești, uitînd că-i fecior de împărat, începură să-l batjocorească în fel și chip.

Cînd bătrînul împărat apăru în pridvorul palatului, să vadă ce ispravă au făcut feciorii săi, rămase uimit și încîntat nemaiputînd să-și ia ochii de la prințesele, trăsurile și caii, aduși de cei doi feciori mai mari. Cînd îl văzu însă pe feciorul cel mai mic, cu pisica albă în brațe și cu sacul murdar în spinare, fața bătrînului împărat se încruntă, dintr-o dată, se înroși de mînie și, ca niciodată pînă atunci, țipă furios la fiul său cel mai mic :

– Ce-i asta !? Îndrăznești să-ți bați joc de mine !? Neghiobule ! În loc de prințesă, trăsură și cai, te încumeți, nerușinatule, să vii în fața mea cu o pisică și cu un sac murdar ! Pieri din ochii mei, să nu te mai văd !

Bietului prinț, mărunțel și plăpînd, îi fugi tot sîngele din obraji. Buzele începură să-i tremure și-i năvăliră lacrimile în ochi.

– Lasă-mă repede jos și mîngîie-mă pe creștet și pe spinare, îi șopti cu înfrigurare pisica albă.

Cînd o lăsă jos din brațe și o mîngîie pe creștet și pe spinare, pisica albă șopti și mai agitată :

– Dă repede jos sacul, scoate cele patru broaște și dă-le pinteni, atingîndu-le spatele cu călcîiul.

Cînd făcu și acest lucru, pisica albă îi șopti grăbită :

– Și acum scoate nuca din buzunar și sparge-o repede, strîngînd-o puternic între palme !

Cu toate că era timp frumos, cu cer senin și soare strălucitor, în clipa cînd prințul mărunțel și plăpînd strînse puternic între palme nuca, se dezlănțuiră niște fulgere și tunete atît de puternice, încît se zgudui toată împrejurimea. Nuca spartă căzu la pămînt și, dintr-o dată, începu să crească uluitor de repede, transformîndu-se pe neașteptate într-o încîntătoare trăsură de diamante și alte pietre prețioase. Cele patru broaște, de asemenea, începură, dintr-o dată, să crească, să crească necontenit, transformîndu-se pe neașteptate în patru cai albi și falnici, care se înhămară singuri la trăsură.

Văzînd aceste minuni nemaipomenite, toată lumea, și bătrînul împărat, și curtenii, și servitorii, și toți ceilalți oameni, veniți din toate părțile împărăției, rămaseră înmărmuriți de mirare. Prințul mărunțel și plăpînd simți, dintr-o dată, că devine din ce în ce mai voinic și mai vînjos și, nespus de fericit, se întoarse spre pisica albă să-i mulțumească. Dar, în locul ei, văzu uimit, stînd alături de el, o prințesă fermecătoare, neînchipuit de frumoasă. Avea păr de aur și pe cap o diademă strălucitoare. Ochii ei verzi sclipeau ca niște smaralde. Și zîmbea fermecător, îmbrăcată într-o blană albă ca zăpada.

Bătrînul împărat înviorat, strălucindu-i fața de bucurie, se apropie de fiul său cel mai mic și-l îmbrățișă :

– Fiul, fiul meu drag, ție ți se cuvine coroana și tronul țării. Tu vei fi urmașul meu, vrednic de măreția împărăției mele. Iar tu, grăi bătrînul împărat, apropiindu-se de prințesa cu păr de aur, sărutînd-o pe frunte, tu vei fi soția sa, împărăteasa frumoasă și înțeleaptă a acestei țări.

(Basm canadian)

Stinca zinei

Într-un cătun singuratic, departe de celelalte așezări omenești, trăia odată o văduvă săracă și necăjită, care avea doi copii micuți, un băiețel și o fetiță. Locuiau într-o colibă șubredă, cu pereți despuiați și cu acoperiș vechi, prin care picura ploaia. Trupurile lor, firave și sfrijite, erau acoperite cu niște haine vechi, destrămate și peticite. Se hrăneau, zile în șir, cu rădăcini și plante sălbatice, pe care le înghițeau în silă, numai ca să-și amăgească cumva foamea.

Într-o zi, de primăvară, mama se îmbolnăvi și căzu la pat. Băiețelul și fetița o îngrijeau cum se pricepeau mai bine. Stăteau toată ziua lîngă patul ei, dar degeaba. Nu aveau să-i dea de mîncare nici măcar un pumn de orez fiert și nici măcar o ceșcuță de ceai fierbinte, ca să prindă putere și să se însănătoșească. Și biata femeie, doborîtă de boală și de foame, închise într-o dimineață ochii, sub privirile deznădăjduite ale copilașilor ei, care, văzînd-o că e gata să moară, începură să strige, să plîngă și să se tînguiască amarnic.

Tocmai atunci trecea prin cătun un pustnic, care, aflînd de nenorocirea abătută asupra bieților copilași, se repezi în fugă la ei ca să-i ajute. Pustnicul o cercetă cu atenție pe femeia bolnavă, care abia mai putea să respire. Stătu o clipă pe gînduri, strîngîndu-și și mușcîndu-și buzele, cum face omul cînd se frămîntă și trebuie să ia o hotărîre grabnică. Apoi, deodată, se liniști, și întorcîndu-se dintr-o mișcare spre băiețel și fetiță, le spuse :

– Mămica voastră poate să scape de la moarte, dacă îi veți da cît mai în grabă să bea un anumit ceai, făcut din treizeci și trei de ierburi tămăduitoare, care sînt rare și se găsesc greu, dar se găsesc totuși, dacă vă dați silința să le căutați cu atenție și nu vă lăsați pînă nu le găsiți.

– Așa vom face, spuse cu hotărîre băiețelul, de abia așteptînd să plece la drum în căutarea ierburilor tămăduitoare.

– Spune-ne numai cum arată și unde le putem găsi, zise nerăbdătoare fetița.

Pustnicul le spuse amănunțit cum arată și unde pot fi găsite ierburile făcătoare de minuni. Apoi își luă rămas bun de la cei doi copilași și își continuă drumul.

În dimineața aceea, cînd soarele abia răsărise și boabele de rouă încă mai sclipeau, fratele și sora porniră să cutreiere munții, dorind să găsească cît mai repede ierburile făcătoare de minuni. Răscoliră peste tot și cercetară fiece fir de iarbă, de pe văi, povîrnișuri și piscuri ; coborîră chiar și-n prăpăstii primejdioase și încă pe la amiază izbutiră să umple coșulețele cu treizeci și două de ierburi. Pe a treizeci și treia însă, cea mai rară și cea mai importantă iarbă, n-o găsiră. Dar nu se descurajară. Știau, din spusele pustnicului, că, dacă n-o găsesc în altă parte, atunci vor trebui s-o caute pe cele mai înalte și cele mai greu de urcat vîrfuri de munte. Fratele și sora de-abia se mai țineau pe picioare de oboseală, gîfîiau și li se întretăia respirația, dar nu se lăsau, ci se cățăru, se cățărau într-una. Pe la apusul soarelui ajunseră la poalele celui mai înalt munte, unde se afla o stîncă piezișă cu neputință de urcat. În creștetul ei, se zărea însă acea a treizeci și treia iarbă, cea mai rară și cea mai importantă, fără de care nu se putea face ceaiul tămăduitor.

Și cei doi copilași ai văduvei care trăgea să moară, hotărîră să ajungă cu orice preț în vîrful acelei stînci, ca să culeagă iarba atît de rară, și cu efecte miraculoase.

Nici ei înșiși nu și-au dat seama cum s-au cățărat pe acea stîncă, dar cînd au ajuns în vîrful ei, fetița a întins cu nerăbdare mîna să apuce iarba mult rîvnită. A rămas

însă dezamăgită, cînd, ţinînd-o în mînă şi cercetînd-o cu atenţie, a constatat că nu-i decît o iarbă care doar seamănă cu cea căutată. Fetiţa era atît de îndurerată de acest fapt, încît, în disperarea ei, a sărit în prăpastie. Fratele ei s-a repezit s-o oprească, dar s-a rostogolit şi el în prăpastie.

A doua zi corpurile neînsufleţite ale celor doi copilaşi au fost găsite la poalele muntelui.

Aflînd această veste dureroasă, mama lor, adunîndu-şi ultimile puteri, s-a ridicat de pe patul de moarte şi s-a tîrît, cu chin cu vai, pînă la locul unde băiatul şi fetiţa ei zăceau morţi.

Aplecată deasupra lor, a plîns, a plîns fără încetare toată ziua. Pe la asfinţit, scăldaţi în lacrimile mari şi fierbinţi ale mamei lor dragi, copilaşii văduvei reveniră la viaţă. Băieţelul sări de jos şi o îmbrăţişă pe măicuţa lui, care, văzîndu-l atît de fericit, şi-a redobîndit numaidecît sănătatea, simţindu-se, dintr-o dată, vioaie şi puternică. Fetiţa, revenind la viaţă, n-o mai văzu însă pe maică-sa, ci i se năzări înaintea ochilor un alt vîrf de munte, şi mai înalt, cu o stîncă şi mai piezişă, în creştetul căreia vedea limpede iarba mult căutată şi porni în grabă într-acolo. Şi a mers, a mers zi şi noapte, neîncetat. A mers atît de mult şi atît de sus, pînă cînd, apucînd-o iarna, pe acel vîrf de munte, a rămas acolo pe stînca acoperită de zăpadă şi s-a transformat în zînă.

De aceea oamenii din partea locului au denumit acea stîncă, veşnic acoperită de zăpadă, „Stînca zînei".

(Basm coreean)

În drum spre moară

O femeie avea un băiat cam prostuț, pe care nu putea să-l trimită nicăieri, pentru că uita totul și adeseori se întorcea acasă cu mîinile goale, neștiind pentru ce a fost trimis. Într-o zi mama îl întrebă :

— Poți să-mi aduci de la moară două măsuri de făină ?

— Desigur, cum să nu pot ? Ți-aduc două măsuri de făină.

— Bine, zise mama. Ca să nu uiți, repetă mereu pe drum : „Două măsuri de făină, două măsuri de făină."

— Bine, mamă, așa am să fac, spuse băiatul și porni la drum, repetînd mereu : „Două măsuri, două măsuri."

Așa ajunse în dreptul unui om care semăna grîu. Cînd îl auzi semănătorul, care avea de gînd să semene șapte măsuri de grîu, iar băiatul îi dorește să obțină numai două, se înfurie și se repezi la el, trăgîndu-l zdravăn de urechi :

— Netrebnicule ! Să nu te mai aud spunînd vorbele astea ! Ai înțeles ?

— Bine, dar atunci ce trebuie să spun ? întrebă băiatul, smiorcăind.

— Zii și tu : „Să sporească de mii de ori !"

Băiatul îi ascultă sfatul și porni mai departe la drum, repetînd mereu : „Să sporească de mii de ori, să sporească de mii de ori."

Ajunse în dreptul unor oameni care organizaseră o vînătoare împotriva șobolanilor, vrînd să-i stîrpească din acele locuri. Cînd auziră vorbele băiatului, se înfuriară grozav și-i croiră cîteva bîte pe spate, ocărîndu-l :

— Taci, mă, golanule ! Noi vrem să stîrpim șobolanii, iar tu zici să sporească de mii de ori. Să nu mai spui asemenea vorbe. Auzi ?

— N-am să mai spun, zise bietul băiat. Dar ce trebuie să spun ?

— Trebuie să spui : „Afară cu șobolanul dracului !"

— Bine, așa am să spun, le făgădui băiatul și plecă mai departe, repetînd mereu : „Afară cu șobolanul dracului, afară cu șobolanul dracului !"

Cu aceste cuvinte ajunse lîngă un car mortuar și cînd oamenii auziră că-i spune mortului șobolanul dracului, îl apucară de guler, îl zgîlțîiră și-l bătură bine.

– Așa ceva să nu mai spui, prăpăditule !

– Dar ce trebuie să spun ? întrebă sărmanul băiat.

– Spune : „Așa se duce mortul la groapă."

– Bine, așa am să spun, zise băiatul și porni mai departe, repetînd mereu : „Așa se duce mortul la groapă, așa se duce mortul la groapă."

Ajunse în dreptul unui om care ducea o cățea la tîrg s-o vîndă. Cînd îl auzi, omul îi pocni cîteva palme zdravene și se răsti la el :

– Să nu mai spui așa ceva, nenorocitule !

– Dar cum să spun ? întrebă băiatul îndurerat.

– Păi, zi și tu : „Așa se duce cățeaua la tîrg."

Bietul băiat, spunînd tot timpul : „Așa se duce cățeaua la tîrg, așa se duce cățeaua la tîrg," ajunse în dreptul unei case, tocmai cînd mireasa, îmbrăcată numai în alb, se urca în căruță, să se ducă la cunună. Cînd îl auziră nuntașii, se repeziră la el și-l bătură și-l amenințară că-l vor mai bate și mai strașnic, dacă mai spune asemenea vorbe.

– Dar ce să spun ? întrebă bietul băiat, plin de vînătăi.

– Păi, spune : „Aici e bucurie în casă."

Și bietul băiat, repetînd mereu : „Aici e bucurie în casă, aici e bucurie în casă", ajunse în dreptul unei case care ardea, cuprinsă de flăcări.

– Va să zică îți bați joc de noi !? săriră oamenii care stingeau focul. Smintitule, cum poate să fie bucurie în casa care arde ?

Și cum aici erau mulți oameni, veniți să stingă focul, începură care mai de care să-l lovească. Bietul băiat încasă atîtea ghionturi, cîte nu căpătase în tot timpul drumului de pînă acum.

– Să nu mai spui așa ceva, derbedeule !

– Dar, pentru Dumnezeu, ce trebuie să spun ? începu băiatul să plîngă.

– Spune : „Doamne, potolește vîntul !"

– Bine, așa am să spun, zise băiatul. Și, repetînd mereu : „Doamne, potolește vîntul, doamne, potolește vîntul", ajunse la moara de vînt, unde morarul se zbătea să pună aripile morii de vînt în mișcare, căci se potolise vîntul și moara s-a oprit. Morarul era furios, fiindcă avea mult de lucru, iar cînd mai auzi și cuvintele băiatului : „Doamne, potolește vîntul", se întoarse spre el și-l luă la bătaie.

– Afurisitule ! Ce-mi tot sporovăiești : „Doamne, potolește vîntul", păi, nu vezi că nu pot să pun în mișcare aripile morii din cauză că vîntul s-a potolit ?

Dar bietul băiat era atît de bătut și de înfricoșat, încît nu mai avea decît lacrimi ca să plîngă. Și plîngînd, uită de tot ceea ce spusese pe drum pînă la moară. Morarul nu mai putea să afle acum de la el

pentru ce a venit la moară, deşi încerca în fel şi chip să-l descoase. În cele din urmă, îi veni în minte să-l întrebe :

– Cine ţi-a spus să zici : „Doamne, potoleşte vîntul ?"

– Păi, aşa mi-au spus nişte oameni, care se căzneau să stingă focul care cuprinsese o casă.

– Şi tu cum ai spus mai înainte de asta ?

– Am spus : „Aici e bucurie în casă."

– Aha ! Şi cine te-a învăţat să zici aşa ?

– M-au învăţat nişte oameni de la o casă unde o mireasă se urca în trăsură să se ducă la cununie.

– Şi tu ce ai spus înainte de asta ?

– Păi, eu am spus : „Aşa se duce căţeaua la tîrg."

– Bun ! Şi cine te-a învăţat să zici aşa ?

– M-a învăţat un om care ducea o căţea la tîrg s-o vîndă.

– Bine, spuse mulţumit morarul. Dar ce ai spus înainte de asta ?

– Am zis : „Aşa se duce mortul la groapă."

– Aşa, aşa, zise morarul, vesel nevoie mare, că a început să prindă firul. Şi cine ţi-a spus să zici aşa ?

– Păi, mi-au spus nişte oameni care însoţeau un car mortuar.

– Şi înainte de asta ce ai spus ?

– Am spus : „Afară cu şobolanul dracului."

– Şi cine te-a învăţat să zici aşa ?

– M-au învăţat nişte oameni, care omorau şi alungau şobolanii.

– Dar tu ce ai spus mai înainte ?

– Ce am spus mai înainte ?

Stai, puţin. A, da, îmi amintesc. Cînd am trecut pe lîngă oamenii care omorau şobolanii am zis : „Să sporească de o mie de ori."

— Şi cine te-a învăţat să spui aşa ?

— Cine m-a învăţat... cine m-a învăţat... A, ştiu. M-a învăţat un om care semăna grîu.

— Şi spune-mi, ce ai zis tu înainte de a te întîlni cu acest om ?

— Ce am zis... ce am zis... Stai, puţin. A, da, ştiu. Am zis : „Două măsuri, două măsuri". Stai, stai, puţin. Uite acum ştiu pentru ce am venit la moară. Am venit să-mi dai două măsuri de făină să le duc acasă, la mama.

Băiatul se luminâ dintr-o dată şi un zîmbet cald de bucurie îi înflori faţa.

(Basm danez)

Jack și tulpina de fasole

Văduvă și sărmană, o femeie avea doar un fiu, pe Jack, și o vacă, pe Bălaia. Vaca dădea în fiecare dimineață lapte, pe care mama și fiul îl duceau la piață, îl vindeau și astfel trăiau și o scoteau și ei cumva la capăt. Într-o bună zi, vaca n-a mai dat lapte.

– Ce ne facem, Jack ? zise mama îngîndurată, ce ne facem că sîntem săraci și n-avem altceva.

– N-ai nici o grijă, mamă, o îmbărbătă Jack, o să mă duc să lucrez undeva.

– Dar unde, fiul meu, unde ? Știi că ai mai încercat să lucrezi, dar nimeni nu te vrea, că ești prea mic și slăbuț. Se pare că va trebui s-o vindem pe Bălaia și din banii pe care-i vom căpăta pe ea, vom deschide o prăvălie, ori ne vom ocupa cu altceva.

– Bine zici, mamă ! Uite mîine e zi de tîrg, lume multă cu tot felul de treburi. Am s-o duc pe Bălaia s-o vînd. Apoi, vom vedea noi ce facem, deschidem prăvălie, ori ne apucăm de altceva.

A doua zi, dis-de-dimineață, Jack plecă cu vaca la tîrg. Dar nici nu se îndepărtă bine de casă, și-i ieși în cale un bătrîn, cam ciudat la înfățișare.

– Încotro, Jack ? îl întrebă bătrînul.

– La tîrg, să vînd vaca, răspunse băiatul, mirîndu-se de unde știe, oare, bătrînul ăsta cum îl cheamă.

– Așa, așa, zise bătrînul. Cine altcineva să facă negoț, dacă nu tu, rîse șugubăț bătrînul ciudat. Ia spune-mi tu mie, Jack, cîte boabe de fasole sînt necesare ca să-ți iese cinci ?

– Exact două în fiecare mînă, iar una în gura dumitale, răspunse isteț Jack.

– Exact ! Uite, acestea sînt cele cinci boabe de fasole, zise bătrînul, scoțîndu-le din buzunar. Fiindcă văd că ești deștept, n-am să mă tocmesc cu tine. Uite îți dau aceste cinci boabe de fasole, iar tu îmi dai mie vaca.

– Vezi-ți de treaba dumitale ! se supără Jack.

– He-he, tu habar n-ai ce fel de fasole e asta. O semeni seara, iar dimineața se înalță pînă la cer. Dacă nu va fi așa, îți dau vaca înapoi.

– Vorbești serios, moșule ?

– Cît se poate de serios, răspunse bătrînul.

– Bine, căzu de acord Jack, și dădu bătrînului vaca, iar el luă cele cinci boabe de fasole și le vîrî în buzunar.

Apoi se întoarse numaidecît acasă.

Cînd îl văzu, mama sa rămase mirată :

– Ce-i, te-ai întors ? Văd că pe Bălaia n-o aduci înapoi, înseamnă că ai vîndut-o ?

– Da, mamă, am vîndut-o !

– Și cît ai luat pe ea ?

– Ghici !

– Păi, știu eu . . . cinci.

– Nu.

– Atunci, zece.

– Nu.

– Păi, atunci cincisprezece, că douăzeci în nici un caz n-ai luat.

– Știam eu că n-ai să ghicești. Ei, ce zici de fasolea asta ? E fermecată, mamă. O sădești seara și dimineață . . .

– Cum ? începu mama să țipe ca din gura șarpelui. Nătărăule, măgarule, ai dat-o tu pe Bălaia mea, vaca care a dat cel mai mult lapte din toată împrejurimea, ai dat-o pe boabele astea de fasole ! Nătîngule !

Și mama îl bătu măr, iar boabele de fasole le aruncă furioasă afară pe fereastră.

Jack se culcă în seara aceea bătut zdravăn și flămînd. Stătea în odăița lui trist, din cale afară de trist, plîngînd și suspinînd. Îi părea rău și de maică-sa, c-o amărîse în așa hal, și apoi rămase și fără cină. Pînă la urmă totuși adormi.

Cînd se trezi dimineața din somn, lui Jack nu-i venea să-și creadă ochilor. Sări din pat, se îmbrăcă repede și se duse pînă la fereastră. Aci un copac uriaș se înălța sus de tot. Va să zică, bătrînul nu l-a mințit. Din boabele de fasole aruncate de maică-sa pe fereastră în grădină, a crescut un copac uriaș, pînă a ajuns la cer. Jack deschise fereastra, sări pe o creangă a copacului uriaș și începu să urce, ca pe scări. Urcă, urcă mereu, din ce în ce mai repede, pînă cînd ajunse la cer. Acolo se deschidea un drum lung și larg, drept ca săgeata, și porni pe el. Mergea, mergea tot mai grăbit, pînă cînd ajunse în fața unei case uriașe. În pragul acelei case stătea o femeie, de asemenea uriașă.

– Bună ziua, mătușă ! îi dădu binețe Jack. Te rog dă-mi ceva de mîncare.

— Fugi de-aci, dacă nu vrei tu însuți să ajungi să fi mîncat, zise femeia. Bărbatul meu e mîncător de oameni. Și un băiat ca tine, va fi pentru el o friptură din alea care-i place lui atît de mult. De aceea fugi de aici, cît îți mai stă capul pe umeri. Bărbatu-meu trebuie să pice din clipă în clipă.

— Te rog, mătușă, insistă Jack, dă-mi ceva de mîncare, că de ieri n-am luat nimic în gură.

Femeia nu era rea la suflet și-l duse pe Jack în bucătărie ; îi dădu o bucată de pîine cu brînză și o olcuță cu lapte. Dar băiatul nici nu apucă să mănînce decît cîteva înghițituri, și cînd colo, trop-trop-trop, toată casa se cutremură de pașii cuiva.

— Vai de mine ce mă fac ? se auzi vocea disperată a nevestei mîncătorului de oameni. Ăsta e bărbatul meu. Intră repede aici.

Numai ce-l vîrî pe Jack în cuptor, cînd, iată-l, pe bărbatu-său. Era, într-adevăr, uriaș, cît un munte. La brîu îi atîrnau trei trupuri de om legate de picioare. Uriașul, de cum sosi, le desfăcu de la brîu, le aruncă pe masă și spuse nevesti sale :

— Hai, femeie, pregătește-mi micul dejun din aste trei trupuri. Oho ! Dar ce miroase aici ?

— Ce-i cu tine ? îl întrebă femeia. Păi, tu ai uitat. Miroasă băiatul ăla de aseară, pe care l-ai mîncat. Hai, du-te mai bine și spală-te și schimbă-ți hainele, pînă îți pregătesc eu micul dejun.

Mîncătorul de oameni ieși, iar Jack își scoase nasul din cuptor, gata să fugă. Dar nevasta uriașului îl opri :

— Stai încă puțin, zise ea încet, pînă ce ațipește. După micul dejun, el întotdeauna se culcă oleacă.

După ce isprăvi cu micul dejun, mîncătorul de oameni se apropie de o ladă uriașă, scoase din ea doi saci plini cu aur și începu să numere galbenii. Numără, numără, pînă cînd, în cele din urmă, începu să caște și în curînd să horcăie, de se cutremură toată casa.

Atunci Jack ieși din cuptor, se furișă în vîrful picioarelor pînă la mîncătorul de oameni. Se opri o clipă, apoi se apropie încetinel, luă un sac cu galbeni și cînd se îndepărtă puțin, începu să fugă repede spre copacul uriaș. Cînd ajunse în dreptul copacului, dădu drumul, jos, în grădină, sacului cu galbeni și apoi începu să coboare și el, jos, tot mai jos, pînă cînd ajunse acasă. Îi povesti mamei sale totul, așa cum s-a petrecut și apoi, dîndu-i sacul cu galbeni, îi spuse :

— Vezi, mamă, că boabele acelea de fasole au mare putere ?

De atunci Jack și maică-sa începură să trăiască, vînzînd galbeni. Dar sacul începea să se golească, banii se împuținau. Atunci Jack hotărî să urce iarăși în copacul uriaș. Într-o zi se sculă dis-de-dimineață și porni să urce în copac. Urcă, pînă ce ajunse la drumul care se deschidea lung și larg și, mergînd pe el, ajunse în fața casei uriașe, în pragul căreia stătea o femeie, de asemenea uriașă. Prefăcîndu-se

că nu știe nimic din ceea ce s-a petrecut, îi dădu binețe și apoi o rugă :

— Fii bună mătușă, și dă-mi ceva de mîncare.

— S-o ștergi repede de aici, derbedeule, răspunse femeia, că altminteri o pățești. Ce crezi că nu te cunosc ? Păi, nu ești tu băiatul ăla, care a fost nu de mult pe aici ?! Știi că în ziua aceea i-a dispărut bărbatului meu un sac plin de galbeni ?

— Eu aș putea să-ți spun cîte ceva despre treaba asta, dar nu pot să scot un cuvînt din gură, atîta sînt de flămînd. Hai, dă-mi repede ceva de mîncare.

Femeia curioasă să afle ce știe băiatul despre sacul cu galbeni, îl primi în casă și-i dădu să mănînce. Jack, tot gîndindu-se ce să-i spună, mînca, încet, încet de tot. Cînd colo, trop-trop-trop, se auziră pașii mîncătorului de oameni și casa se cutremură. Jack, speriat de venirea prea de timpuriu a uriașului, îi zise femeii :

— Tii, că nu mai am cînd să-ți spun.

— Taci, intră repede în cuptor și-mi vei spune după aceea.

Uriașul intră în casă, răsuflă din greu, dădu jos trei tauri, pe care-i cărase în spinare.

— Oho ! Mi se pare că mai am ceva de mîncare ! Aici miroase ceva, zise el, frecîndu-și mîinile de bucurie.

— Taci, bărbate, nu-ți face singur nălucă. Ce să miroase ? Nu miroase nimic. Ți se năzare. Mai bine du-te și te spală și schimbă-ți hainele, pînă îți pregătesc eu micul dejun din taurii ăștia.

După ce mîncă bine, uriaşul porunci nevestei sale :

– Ia dă încoace găina aceea care face ouă de aur.

Femeia i-o aduse, iar el, adresîndu-se găinii, îi spuse cu o voce blîndă :

– Ouă !

Şi găina începu să ouă. Uriaşul numără ouăle, numără, pînă cînd îl cuprinse somnul.

Atunci Jack ieşi repede din cuptor, luă găina la subsuoară şi, fugi. Dar găina începu să cotcodăcească şi-l trezi din somn pe uriaşul mîncător de oameni.

– Mă, femeie, ia lasă găina aceea în pace, ce te tot legi de ea ? zise uriaşul cu glas somnoros.

– Ţi se pare, bărbate, ţi se pare ! răspunse femeia.

Iar Jack cînd auzi aceste vorbe, alergă repede, cu găina la subsoară, spre copacul uriaş şi se lăsă în jos cu o repeziciune uimitoare, astfel încît se trezi dintr-o dată acasă şi, arătînd mamei sale găina, zise cu o voce triumfătoare :

– De-acuma, mamă, vom avea întotdeauna ceea ce ne trebuie. Apoi se întoarse spre găină şi-i porunci :

– Ouă !

Şi găina începu să ouă. De atunci, ori de cîte ori, avea nevoie de ouă de aur, era de ajuns să poruncească găinii şi le avea imediat.

Dar, de la un timp, lui Jack începu să i se pară puţin acest lucru. Şi hotărî să-şi încerce norocul, urcînd iarăşi în copac. Într-o dimineaţă urcă, pînă ajunse în vîrful copacului. Acum însă nu se duse direct la casa mîncătorului de oameni, ci se furişă într-un tufiş. Aşteptă acolo pînă ce nevasta uriaşului se duse după apă şi apoi intră repede înăuntru şi se ascunse într-o căldare uriaşă. Aşteptă el acolo, aşteptă, pînă cînd, trop-trop-trop, uriaşul intră în casă, împreună cu nevastă-sa.

– Oho ! strigă uriaşul mîncător de oameni. Acum simt, nevastă, că am să mănînc ceva plăcut !

– Doar n-o fi venit derbedeul ăla, zise femeia, care a furat sacul cu galbeni şi găina care face ouă de aur. Hai, să ne uităm în cuptor.

Se repeziră amîndoi spre cuptor, dar nimic. Jack nu era acolo.

– Mereu ţi se pare că miroase cîte ceva ! zise femeia furioasă. Probabil că îţi miroase băiatul de aseară, pe care l-ai prins în pădure. Păi, după atîţia ani, încă n-ai învăţat să deosebeşti mirosul de carne crudă de mirosul de carne friptă ?

Uriaşul căzu pe gînduri. Să se fi înşelat el oare ?

– Dă-mi, femeie, să dejunez, că plesnesc de foame.

Se aşeză la masă şi mîncă cu o poftă grozavă trei berbeci, şapte oi şi doisprezece miei. Mînca, dar tot timpul se gîndea :

– Hm, pot să jur că aici e miros de carne de om. Uite, pot să jur.

După ce mîncă, se sculă îngîndurat de la masă, apoi, dintr-o dată, începu să cotrobăiască casa, prin dulapuri, lăzi, polițe. Căută pînă și prin unghere, dar în căldarea aceea uriașă nu-și vîrî nasul.

Înfuriat că nu găsise nimic, strigă la nevastă-sa !

— Adă-mi harfa mea de aur !

Nevasta îi aduse harfa, iar el porunci numaidecît :

— Cîntă !

Harfa slobozi niște cîntece atît de melodioase și de frumoase, încît oricine ar fi stat să le asculte. Și harfa cînta cînd o melodie, cînd alta, pînă cînd uriașul adormi și începu să horcăie, atît de puternic, încît se părea că tună și fulgeră.

Atunci Jack ridică încetișor capacul căldării, și, tot așa, încetișor, ieși afară din căldare ; apoi se tîrî de-a bușilea, abia mișcîndu-se, pînă la harfă, o luă și, repede, cu ea afară.

Harfa însă îl strigă cu glas metalic pe uriaș :

— Stăpîne ! Stăpîne !

Jack fugea de rupea pămîntul, iar uriașul, după el. Și, firește, l-ar fi ajuns dacă Jack nu cunoștea bine drumul ; dar el îl cunoștea, și cînd ajunse la copac, porni repede în jos. Cînd uriașul mîncător de oameni ajunse la capătul drumului, Jack mai avea doar cîțiva pași pînă jos. Uriașul încercă să coboare, dar crengile copacului se îndoiră atît de mult, sub greutatea corpului său, încît nu îndrăzni să se avînte în jos. Harfa se auzi încă o dată strigînd disperată :

— Stăpîne ! Stăpîne !

Atunci uriașul nu s-a mai putut reține și a început să coboare.

Cînd Jack ajunse deasupra acoperișului casei sale, strigă în gura mare :

— Mamă, mamă ! Adă repede securea, dar repede, repede !

Mama alergă repede cu securea în mînă, dar rămase îngrozită. Din nori atîrnau în jos niște picioare uriașe.

Ajuns pe pămînt, Jack apucă securea și izbi cu ea, atît de puternic în copac, încît acesta începu să se clatine. Uriașul mîncător de oameni se opri, dar Jack izbi încă o dată cu securea și copacul căzu la pămînt, iar uriașul căzu de dedesubtul copacului, cu gîtul frînt.

(Basm englez)

Povestea celor opt fraţi eschimoşi

Cică, odată, de mult, în ţinuturile nordice, unde e veşnic zăpadă şi frig, trăiau opt fraţi ; şapte locuiau într-o colibă de zăpadă, al optulea însă, era atît de mare şi de voluminos, încît nu încăpea în ea şi locuia în altă colibă, separată. Şase din cei opt fraţi se duceau cu caiacele pe mare la vînătoarea de balene pentru hrană. Doi dintre cei opt fraţi, cel mai mare şi cel mai mic, nu se duceau pe mare la vînătoare. Fratele cel mai mare nu se ducea, pentru că nu încăpea în nici un fel de barcă ; şi chiar dacă încăpea, corpul lui era atît de greu, încît orice barcă se scufunda, îndată ce se aşeza în ea. Fratele cel mai mic nu se ducea, fiindcă era plăpînd şi lipsit de putere. De aceea el rămînea întotdeauna acasă, cu fratele cel mai mare. Acesta, deşi nu se ducea pe mare, în tundra de pe insula în care locuiau vîna şi el diferite animale pentru hrană şi îmbrăcăminte. Fratele cel mai mic nu vîna însă nimic, dar dorea să vîneze şi el. De aceea, într-o zi, în timp ce fraţii ceilalţi se pregăteau să plece pe mare la vînătoarea de balene, fratele cel mai mic, uitîndu-se cu cîtă bucurie se pregătesc de plecare, nu mai putu să rabde şi se duse la fratele cel mai mare, rugîndu-l să-l lase şi pe el să plece.

Fratele mai mare privi un timp cu multă atenţie cerul, şi, văzînd că acesta e senin în toate părţile, zise :

– Bine, pleacă.

Şi aşa, fratele cel mai mic, împreună cu ceilalţi fraţi ai săi, plecă cu caiacul pe mare la vînătoarea de balene. Cerul era senin şi timpul frumos, tocmai potrivit pentru vînătoare. Balenele apăreau pe neaşteptate, dar cînd unul dintre fraţi arunca harponul să le prindă, balenele se scufundau ; apoi iarăşi apăreau, iarăşi se scufundau şi aşa mereu. Toată înainte de amiaza, fraţii aruncară, pe rînd, cînd unul, cînd altul, harponul, în timp ce ceilalţi vîsleau de zor, urmărind balenele se scufundau ; apoi iarăşi apăreau, iarăşi se scufundau şi aşa mare. În schimb, la această vînătoare, se îndepărtară atît de mult în largul mării, încît, cînd se uitară înapoi, nu mai văzură deloc insula

lor. Și atunci, unul dintre frați, speriat că nu se mai vede insula, zise alarmat :

– Eu sînt de părere să ne întoarcem înapoi. Dar, repede, repede ! Mai ales că, ia uitați-vă, dinspre Strîmtoarea Bering, vin niște nori grei, albi, aducători de zăpadă. Și uite cît de jos se lasă ; aproape că ating suprafața apei.

– Ehei, zise un alt frate. Să știți că dau buzna încoace blocurile de gheață, scăpate din Strîmtoarea Bering. Hai, să mergem repede acasă !

Nu mai avură timp să încarce balena întreagă, ci tăiară doar partea cea mai cărnoasă, de la piept și, așezînd-o în caiac, porniră înapoi spre mal. Vîntul bătea din ce în ce mai tare, dar totuși izbutiră să se apropie de insula lor, unde îl zăriră pe fratele lor cel mai mare, așteptîndu-i nerăbdător pe mal. Îi făcură semn cu mîna, ca să-l liniștească, dar vîntul își dezlănțui, dintr-o dată, toate puterile și vînătorii de balene se treziră azvîrliți înapoi în largul mării, mînați cu o iuțeală năprasnică de furia oarbă a vîntului.

După trei zile și trei nopți de groază și de zbucium, caiacul lor se opri. Vîntul încetase ; valurile mării se rostogoleau acum mai liniștite. Vînătorii de balene nu știau însă unde se află și scrutau de jur împrejur întinderea nesfîrșită a mării. Căutau un punct de orientare, mînînd în acest scop caiacul, cînd într-o parte, cînd în alta.

– Stați, nu mai vîsliți ! zise pe neașteptate fratele cel mai mic. Uite, colea, la dreapta, se zărește ceva ; pare a fi o insulă.

– E o insulă ! Sigur că da, e o insulă ! întăriră pe rînd ceilalți frați și începură să vîslească vîrtos, îndreptînd într-acolo caiacul.

Cînd ajunseră în dreptul insulei, fratele mai mare căzu pe gînduri și, cuprins de o presimțire rea, zise cu voce scăzută :

– Ar fi bine ca insula aceasta să fie pustie. Altminteri, cine știe, locuitorii de aici pot să creadă că am venit să-i prădăm ; și intrăm într-o încurcătură din care nu se știe cum vom ieși.

– Eu zic, vorbi misterios fratele cel mai mic, să ne ascundem deocamdată, pînă vedem ce și cum o să fie.

– Știi ce, zise fratele mai mare, care-i conducea de fapt pe ceilalți, du-te pe mal, pitește-te undeva și trage cu ochii să vezi dacă sînt niscaiva oameni prin apropiere.

Fratele cel mai mic sări din caiac pe mal și, mititel cum era, se piti atît de bine, încît nici frații săi nu-l mai zăreau. După un timp, gîfîind, se întoarse și spuse în șoaptă :

– Nu-i nimeni în apropiere. Și apoi, am dat de o peșteră. E goală și mare ; încăpem cu toții în ea. Putem să vîrîm în ea și caiacul.

– Hm, asta n-ar fi rău, zise fratele mai mare. Am putea să ne odihnim nițel acolo, că sîntem frînți de oboseală.

Și cei șapte frați vînători de balene, pe îndelete, silindu-se să facă cît mai puțin zgomot, traseră caiacul pe mal, îl vîrîră în peștera

goală, mare și adîncă, și apoi se adăpostiră și ei acolo. Cu toate că li se închideau ochii de oboseală, stătură tot timpul încordați, pîndind ca nu cumva să dea cineva peste ei. Cînd însă se lăsa noaptea, somnul îi birui și, rînd pe rînd, adormiră cu toții.

A doua zi de dimineața, pitiți la gura peșterii, văzură trecînd pe o cărare din apropiere, un bătrîn încotoșmănat într-un cojoc uriaș. Bătrînul, din pricina frigului, ținea mîinile vîrîte la piept sub cojoc. Apoi, mai tîrziu, apărură și alți oameni.

— Hm, hmmm ! căzu pe gînduri fratele mai mare. Va să zică insula e locuită. Oamenii de aici par cam înnegurați, morocănoși și ursuzi. Poate că sînt așa, fiindcă sînt apăsați de griji și de nevoi, dar poate să aibă această înfățișare și fiindcă sînt răi și dușmănoși. Cine știe ce zace în sufletul lor ?

Vînătorii de balene, ajunși pe insula necunoscută, hotărîră să stea deocamdată ascunși și se retraseră în adîncul peșterii. Cerul se întunecă din nou, se vestea iarăși furtună și nu se încumetau să-și părăsească adăpostul. Zilele treceau și bucata aceea de carne de piept de balenă, singurul aliment pe care îl aveau, se micșora mereu și, după o săptămînă, frații se treziră că nu mai au nici măcar o fărîmă de mîncare. Foamea le scurma măruntaiele, se uitau îngrijorați unul la altul, iar cel mai mic plîngea și cerea tot timpul să-i dea ceva de mîncare. Văzînd că se află în primejdie de a muri de foame, fratele mai mare chibzui îndelung, și pînă la urmă, hotărî să dea față cu oamenii de pe insulă.

— N-avem altceva mai bun de făcut, le spuse el celorlalți. Altminteri, pierim cu toții de foame. Timpul, vedeți și voi, nu se îndreaptă. Dimpotrivă, se înrăutățește de la o zi la alta.

Cînd se ivi dimineața, fratele mai mare ieși din peșteră. Insula era încă pustie, dar în curînd apăru cel dintîi, ca de obicei, bătrînul încotoșmănat în cojocul uriaș, ținîndu-și mîinile vîrîte la piept, sub haina groasă și mițoasă. Fratele mai mare îi dădu binețe și zise :

— Sîntem șapte frați vînători de balene. O furtună năprasnică ne-a adus, fără voia noastră, pe această insulă. Am vrea să plecăm, să ne întoarcem acasă, dar timpul ăsta neprielnic nu ne lasă. Apoi, mai avem și un necaz : nu mai avem nici o fărămitură de mîncare și ne chinuie amarnic foamea. Am vrea să facem ceva, ca să scăpăm de necaz. Ce sfat ne dai ?

Bătrînul, ca și cînd s-ar fi temut să stea de vorbă, își continuă drumul și, așa, mergînd, zise grăbit :

— Sînteți într-o altă primejdie și mai mare. Ascundeți-vă bine în peșteră. La noapte viu la voi. Așteptați-mă !

Și bătrînul iuți pasul, mergînd din ce în ce mai grăbit.

Cînd se încropi de-a binelea noaptea, bătrînul intră în adăpostul fraților vînători de balene, așeză în fața lor o grămadă mare de carne

proaspătă. Îi lăsă mai întîi să-şi potolească foamea, apoi le spuse cu voce scăzută, ca şi cînd s-ar fi temut să nu-l audă cineva de-afară :

– Stăpînul insulei noastre e un om rău şi duşmănos. Îi ucide pe toţi cei care sînt mai frumoşi, mai voinici, mai îndemînatici şi mai isteţi decît el. Vrea să fie întotdeauna cel dîntîi, în toate privinţele. Fiul meu a fost cel mai sprinten şi cel mai bun alergător de pe insulă ; şi stăpînul nostru l-a înjunghiat. Îndată ce-i căşună că cineva e mai presus decît el, în vreo privinţă oarecare, îl răpune numaidecît. Şi acum, hai, să vă ascund în bordeiul meu, pînă cînd se va îndrepta timpul, ca să puteţi pleca acasă.

Cei şapte fraţi vînători de balene se instalară în bordeiul bătrînului, unde aveau de toate, şi mîncare, şi culcuş cald, şi linişte deplină că se aflau într-un adăpost sigur. Zilele treceau, starea timpului se îmbunătăţea, încetul cu încetul, şi-n sufletul lor se înfiripa nădejdea că în curînd, poate chiar peste o zi sau două, se vor reîntoarce acasă. Ziua dormeau ascunşi în cotloanele bordeiului, iar noaptea, cînd nu se afla ţipenie de om pe insulă, ieşeau afară să tragă cu sete în piept cîte o gură de aer proaspăt. Adesea, tăifăsuind în şoaptă, stăteau afară de la încropirea nopţii pînă la crăpatul zorilor.

Într-o zi dis-de-dimineaţă, fratele mai mare, întîrziind prea mult afară în faţa bordeiului, zări o femeie bătrînă venind pe o cărare lăturalnică. Conducătorul fraţilor vînători de balene se repezi numaidecît înăuntru, dar prea tîrziu. Hîrca îl observase şi, trecînd pe acolo, privi pe furiş pe fereastra bordeiului şi apoi, şontîc-şontîc, dispăru grăbită pe cărarea care ducea spre inima insulei.

Cei şapte fraţi vînători de balene nici nu se dezmeticiră de-a binelea, vorbind mereu de această întîmplare, şi, cînd colo, la lăsarea întunericului, un vlăjgan, deschizînd cu o lovitură de picior uşa bordeiului, intră val-vîrtej înăuntru şi porunci cu voce aspră şi tăioasă :

– Mergeţi cu mine ! Stăpînul nostru vă poftește la dans !

Fraţii vînători de balene se uitară mai întîi speriaţi unul la altul, apoi, fără să mai scoată un cuvînt, porniră spre bordeiul stăpînului.

Bordeiul stăpînului era mare şi arătos, cu o prăjină lungă, înfiptă în mijlocul acoperişului. Înăuntru se afla o încăpere spaţioasă, dreptunghiulară. În fiecare din cele patru unghere ardea cîte un opaiţ, iar lîngă fiecare opaiţ, şedea cîte o soţie de a stăpînului insulei. De jur împrejur se aflau bănci de lut, iar în mijlocul încăperii se înălţa un stîlp, stropit peste tot cu sînge.

– Şedeţi ! porunci stăpînul insulei, arătînd celor şapte fraţi locurile rămase libere pe băncile de lut.

Fraţii vînători de balene se aşezară unul lîngă altul. Cînd îl văzu pe fratele mai mic speriat şi cu ochii înecaţi de lacrimi, fratele mai mare îl luă în braţe şi, mîngîindu-l pe obraji, încercă să-l liniştească. La un semn al stăpînului insulei, oamenii înghesuiţi pe băncile de lut,

așezate de jur împrejurul încăperii, începură să cînte o melodie de dans și stăpînul, surîzînd răutăcios, arătă cu degetul spre fratele de la capătul rîndului :

– Ridică-te, să dansez împreună cu tine !

Dansară cîtva timp, apoi opaițele din unghere se stinseră dintr-o dată și numaidecît se auzi o zdruncinătură și un geamăt scurt și înăbușit. Opaițele se reaprinseră cît ai clipi din ochi și vînătorii de balene îl văzură îngroziți, pe fratele lor zăcînd mort pe podeaua de pămînt bătătorit.

– Ajunge pentru astăzi ! zise, mulțumit și în același timp trufaș, stăpînul insulei.

Oamenii, care cîntaseră melodia dansului, se ridicară de pe băncile de lut și, fără să zică un singur cuvînt, ieșiră afară, îndreptîndu-se apoi, tăcuți și îngîndurați, spre bordeiele lor.

– Voi rămîneți aici la mine ! le porunci stăpînul insulei vînătorilor de balene, arătîndu-le ușa pivniței bordeiului.

A doua zi, seara, în încăperea spațioasă și dreptunghiulară a bordeiului, se adunară iarăși oamenii, care știau să cînte melodii de dans ; frații vînători de balene se așezară iarăși, unul lîngă altul, pe băncile de lut. Fratele cel mai mic, stînd în brațele fratelui mai mare, începu să smiorcăie, sforțîndu-se să-și înăbușe lacrimile, care-i împînzeau vederea.

– Ridică-te ! În seara asta vreau să dansez cu tine, zise stăpînul insulei încruntat, arătînd spre fratele de la capătul rîndului.

Cînd începură să danseze, opaițele se stinseră iarăși dintr-o dată, dar din întuneric nu se mai auzi nici o zdruncinătură și nici un fel de geamăt ; iar cînd opaițele se reaprinseră, vînătorii de balene priviră uluiți, nevenindu-le să creadă, cînd îl văzură pe fratele lor viu ținîndu-se zdravăn cu mîinile și cu picioarele de stîlpul, stropit cu sînge, așezat în mijlocul încăperii.

– Ajunge pentru astăzi ! spuse furios stăpînul insulei și, privindu-l încruntat pe cel scăpat cu viață, scrîșni amenințător : Mîine seară, dansăm alt dans !

Oamenii de pe băncile de lut se ridicară în picioare speriați, și, ca și cînd i-ar fi pîndit o mare primejdie, se bulucirăă spre ieșire, și apoi se împrăștiară îngroziți spre bordeiele lor.

Frații vînători de balene intrară grăbiți în pivnița bordeiului. Ajunși acolo nici unul nu se încumetă să înceapă vorba și-n pivniță domni, o bună bucată de timp, o liniște înfricoșătoare. Cînd se mai liniștiră nițel, fratele scăpat cu viață oftă mai întîi lung, apoi începu cu voce abătută :

– Cînd s-au stins opaițele, stăpînul insulei m-a apucat fulgerător, dar, nici eu nu mai știu cum, am izbutit la timp să mă prind cu mîinile de stîlpul acela plin de sînge din mijlocul încăperii. Ucigașul se smucea din răsputeri să mă desprindă de stîlp, pentru ca să mă

izbească de el. Eh, acum am scăpat, dar mîine seară, cine ştie ce mă aşteaptă !

Fratele scăpat cu viaţă amuţi şi căzu pe gînduri. Amuţiră şi căzură pe gînduri şi ceilalţi. Şi toată noaptea rămaseră cu toţii aşa, amuţiţi şi îngînduraţi, fiecare în sinea sa, bătîndu-şi capul ce şi cum să facă să scape de pacostea care a dat peste ei.

În acest timp fratele cel mai mare, vlăjganul, rămas singur acasă, nici nu bea, nici nu mînca şi nici poftă de somn nu mai avea, îngrijorat şi frămîntat că, de-atîta timp, fraţii săi nu s-au întors încă de la vînătoarea de balene. Umbla năuc de la un capăt la altul al insulei, îşi ducea palma streaşină la ochi şi privea îndelung, scrutînd zările, să vadă dacă nu cumva vin fraţii săi. Era morocănos şi furios şi izbea cu piciorul în tot ce-i ieşea în cale. Într-o zi o vulpe se proţăpi în faţa lui, iar cînd el se repezi furios s-o lovească cu piciorul, vulpea sări la o parte şi, strîmbîndu-se la el, îl dojeni :

– Omoară, omoară tot ce-ţi iese în cale ! De ce te-ai oprit ? Ce-ţi pasă ţie de fraţii tăi !

– Ce-i cu fraţii mei ?

– He-he, zise vulpea, în timp ce tu sfărîmi tot ce întîlneşti în cale, fraţii tăi se găsesc în primejdie de moarte.

– Spune-mi, te rog, spune-mi ce ştii despre ei ?! se apropie de vulpe cu voce blîndă şi rugătoare, fratele cel mai mare.

– Vei auzi îndată, grăi vulpea şi începu să se scarpine, frecîndu-se de o piatră, pînă căzu pielea de pe ea. Atunci vulpea dispăru pe neaşteptate şi-n locul ei, se ivi o femeie bătrînă şi gîrbovită.

– Spune-mi, te rog, spune-mi ce ştii despre fraţii mei ? repetă fratele cel mai mare întrebarea, uitîndu-se cu ochi rugători la bătrînă.

– Îţi spun tot ce ştiu, zise femeia gîrbovită. Fraţii tăi sînt în mare primejdie. Şi bătrîna îi povesti tot necazul fraţilor săi, duşi de o furtună năprasnică pe o insulă necunoscută. Du-te numaidecît acolo şi ajută-ţi fraţii !

– Dar cum să mă duc cît mai repede şi cum să-i ajut ? întrebă fratele cel mai mare nerăbdător.

– Ia două spete de balenă de Groenlanda. Leagă-le bine de tălpi, şi ia-ţi avînt puternic, ca să aluneci cu ele cu mai mare iuţeală pe suprafaţa apei. Ajuns pe insulă, caută-l mai întîi pe bătrînul care i-a ascuns şi a vrut să-i scape de pacoste. Pe bătrîn îl găseşti uşor. Cel dintîi bordei pe care-l întîlneşti în cale pe malul insulei, e bordeiul lui.

– Bine, mulţumesc ! spuse grăbit fratele cel mai mare şi porni ca vîntul să-şi lege cît mai repede la tălpi spetele de balenă de Groenlanda. Şi într-o frîntură de secundă reveni pe mal. Îşi luă avînt atît de puternic, încît, îndată ce atinse suprafaţa apei, începu să alunece pe valurile mării cu o iuţeală ameţitoare. Alunecă, din ce în ce mai tare, toată ziua, şi, înspre seară, sosi val-vîrtej pe malul insulei necu-

noscute ; zări bordeiul bătrînului şi, din cîteva salturi, ajunse la el.

– Ajută-mă, te rog, să-mi scap fraţii ! zise grăbit şi tulburat fratele vlăjgan.

– Să mergem ! zise bătrînul. Să mergem cît mai repede, că în curînd începe dansul.

Cînd ajunseră cu sufletul la gură în dreptul bordeiului stăpînului insulei, bătrînul spuse :

– Stai aici niţel, pînă mă duc să mă uit pe furiş înăuntru, să văd dacă fraţii tăi au ieşit din pivniţă sau sînt încă acolo. Ar fi bine să fi ieşit din pivniţă, pentru că ne va fi mai uşor dacă iau şi ei parte la luptă împotriva ucigaşului. Stai numai aici, că mă întorc imediat.

Fratele mai mare, venit să-şi scape fraţii de la moarte, nu putu să stea liniştit şi se trase lîngă fereastra bordeiului, trăgînd pe furiş cu ochii, să vadă ce se petrece înăuntru. Fraţii săi şedeau pe banca de lut unul lîngă altul. Cel mare îl ţinea în braţe pe cel mai mic şi aşteptau cu toţii, abătuţi, începerea dansului. Fratele cel mai mic zări la fereastră obrazul stîng pe care fratele lor cel mai mare purta o podoabă în formă de coadă de balenă. Tresări, faţa i se învioră într-o clipă, îl înghionti numaidecît pe fratele care-l ţinea în braţe şi, întinzîndu-se în sus, îi şopti la ureche. Fratele care-l ţinea în braţe, se ridică repede în picioare, îl aşeză în locul lui pe bancă pe cel mai mic, şi, apoi, cu faţa luminată, dar şi încleştată în acelaşi timp, se repezi în mijlocul încăperii şi strigă din toate puterile la stăpînul insulei, care tocmai atunci făcu semn să înceapă dansul :

– Eh, stăpîne, în seara asta vom dansa alt dans !

Stăpînul ucigaș se încruntă și se apropie de el furios, gata să-l sfărîme în bucăți, dar în clipa aceea ușa bordeiului, izbită puternic, se deschise fulgerător și înăuntru apăru, cu o mînie înfiorătoare, fratele cel mai mare al vînătorilor de balene :

– Ei, de ce ați amuțit, de ce nu cîntați ? se adresă el oamenilor înșirați pe băncile de lut de jur împrejurul încăperii, veniți ca și în celelalte două seri de mai înainte, să cînte melodia dansului îndrăgit al stăpînului insulei. Cîntați, ce mai așteptați ?! porunci fratele uriaș și glasul lui răsună atît de gros și de detunător, încît se cutremură toată încăperea.

Cînd oamenii înșirați pe băncile de lut, așezate de jur împrejurul încăperii, începură să cînte, fratele uriaș se apropie de stăpînul insulei :

– Ei, stăpîne, iată am venit și eu să dansăm împreună.

Stăpînul insulei se dădu înspăimîntat înapoi, dar fratele cel mai mare al vînătorilor de balene, îl apucă de umeri, îl izbi de cîteva ori de stîlpul plin de sînge din mijlocul încăperii, apoi îl trînti atît de puternic de pămînt, încît nu se mai sculă de jos.

Cînd îl văzu pe stăpînul ucigaș, zăcînd mort pe podeaua de pămînt bătătorit, bătrînul, încotoșmănat în cojoc, ocrotitorul fraților vînători de balene, ieși grăbit din bordei și strigă atît de puternic, încît glasul lui răsună în toată insula :

– Oameni buni, stăpînul ucigaș a fost răpus ! De acum înainte cu toții, tineri și bătrîni, vom trăi omenește, în liniște și pace. De acum înainte, noi, cu toții laolaltă, vom fi stăpînii acestei insule.

Cînd timpul s-a îndreptat de-a binelea și a devenit prielnic pentru navigație, frații vînători de balene, reparînd caiacul, vătămat de furtuna aceea năprasnică, s-au întors pe insula lor.

Fratele lor cel mai mare a ajuns acasă mai repede, pentru că spetele de balenă de Groenlanda, legate strîns de tălpile lui, au alunecat pe valurile mării cu atîta iuțeală, încît, la reîntoarcere, a străbătut drumul în timp mult mai scurt. Și odată cu ceilalți frați, a venit pe insulă și bătrînul încotoșmănat în cojoc, împreună cu băbuța lui. Și bătrînii veniți de pe insula aceea îndepărtată, au devenit părinții dragi și iubiți ai fraților eschimoși vînători de balene.

(Basm eschimos)

Oglinda fermecată

Un băiat, înfiat de o familie de boieri, trăia într-un castel frumos cu turnuri înalte. Mai jos de castel, se întindea un lac şi cea mai mare plăcere a băiatului era să privească din turn undele lacului. Uneori cobora pe mal, să admire florile, care răspîndeau în jur un miros plăcut. În apropierea lacului, într-un mesteacăn vechi, berzele aveau un cuib, împodobit cu tot felul de crenguţe şi flori. Despre cuibul acesta, oamenii povesteau tot felul de lucruri. Spuneau chiar că în ele ar trăi un om transformat în barză. Iar în lac se află fete frumoase, care trăiesc pe o insulă plutitoare.

Într-o zi băiatul şedea, ca de obicei, în turnul castelului şi admira frumuseţea apelor. Şi, deodată, observă pe lac o navă ale cărei catarge se legănau în vînt. Băiatul dezlegă numaidecît barca, care se afla legată de ţărm, şi începu să vîslească grăbit într-acolo. Cînd ajunse în apropierea navei, observă că nu e goală, ci în ea doarme o fată. Cînd barca ajunse în dreptul navei şi se lovi de ea, fata se trezi şi se repezi în partea din faţă. Se părea că, neliniştită, căută ceva acolo, dar, deodată, înţepeni locului şi începu să se facă albă la faţă ca zăpada. Ceea ce căută nu se afla în navă şi fata rămase deznădăjduită.

Băiatul începu să lege vorbă cu ea, dar fata rămase înţepenită şi se uita la el, fără să scoată un singur cuvînt. Atunci legă nava de barca lui şi o duse pe mal.

Ajunseră în castel, dar fata rămase tot înţepenită şi nu vorbea deloc. Zilele treceau, dar fata stătea nemişcată şi se uita în ochii lui fără să zică ceva.

După un timp, băiatul urcă în turnul castelului să privească iarăşi lacul, care-i era atît de drag. Fata, rămasă singură, flutură marama şi din mesteacănul vechi o barză veni în zbor.

— Adă-mi, te rog, o pînză.

Barza fîlfîi din aripi, zbură afară din castel şi se întoarse repede, aducînd pînza în plisc. Fata luă repede pînza şi fugi în jos pe treptele castelului, iar barza zbură în cuibul ei din mesteacănul vechi.

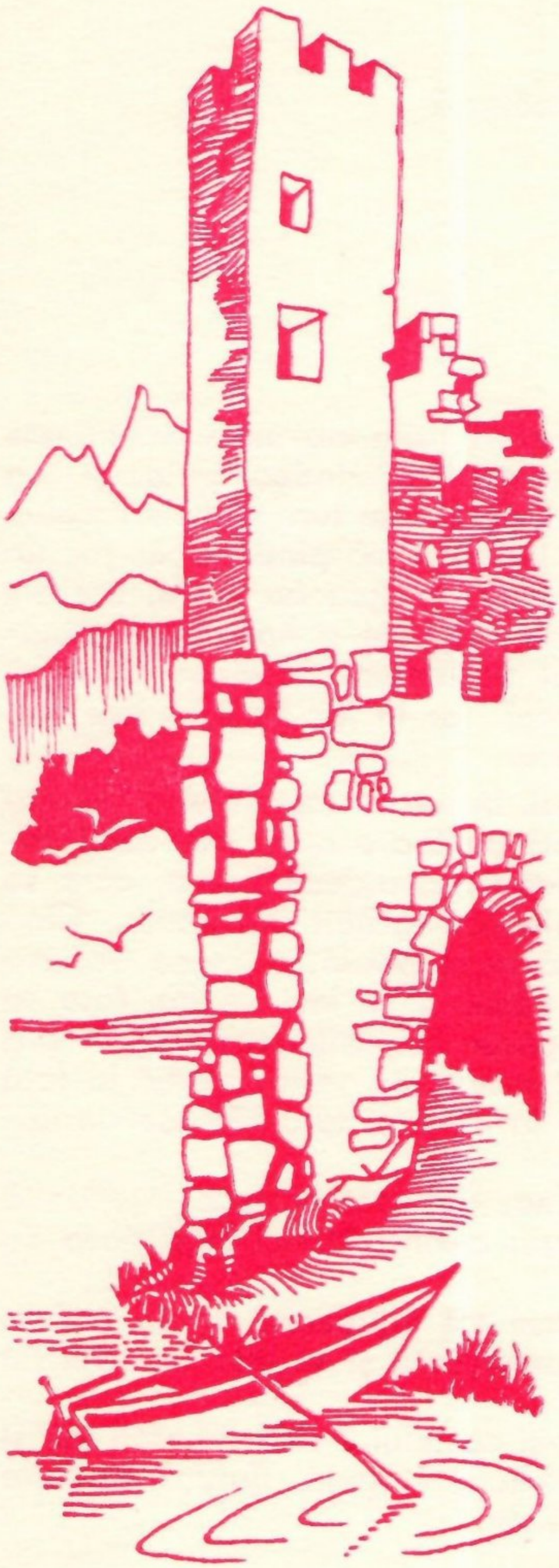

Băiatul, auzind zgomot de paşi pe treptele castelului, coborî din turn, să vadă ce se întîmplă. Nava avea acum catarge, făcute din pînza pe care i-o adusese barza, şi plutea cu repeziciune. Cînd îl văzu pe băiat, fata clătină din cap, în semn de mulţumire, flutură apoi marama şi nava dispăru într-o clipă.

Băiatul rămase singur pe mal cu ochii înlăcrimaţi şi privea îngîndurat lacul. De atunci venea în fiecare zi pe malul lacului. Privea şi plîngea. Adeseori îl găseau seara aţipit în iarbă. Într-o zi, adormind pe malul lacului, îl trezi din somn o uşoară bătaie în piept. Băiatul deschise ochii şi, uimit, văzu pe piept o cutiuţă ; în cutiuţă era o oglindă din care fata, după care tînjea atît de mult, îl privea, zîmbind, ca şi cînd ar fi fost vie. Băiatul păstră cutiuţa şi de-atunci, ori de cîte ori îl cuprindea tristeţea, deschidea cutiuţa, scotea oglinda şi privea în ea. Fata, care-i devenise atît de dragă, îi zîmbea din oglindă şi băiatul se înseninа şi umbla vesel şi fericit pe malul lacului.

În curînd veniră însă timpuri grele. În ţară începu să bîntuie ciuma şi proprietarii castelului, care-l înfiaseră, au murit, iar castelul a ajuns în mîini străine. Bietul băiat, care între timp, a crescut şi s-a făcut voinic, nu mai avea linişte. Noul proprietar îl alungă din castel. Dormea acum pe malul lacului, prin locuri tainice, ferindu-se de ochii noului proprietar al castelului. Stătea ore întregi, privind în oglindă. Fata se uita acum la el cu tristeţe, parcă amărîtă şi ea.

Într-o zi, privind, ca de obicei, chipul din oglindă, o auzi deodată

pe fată, şoptindu-i : „Se apropie timpul !" Dar, în acelaşi timp, auzi nişte paşi în spatele său. Se întoarse brusc, şi dădu cu ochii de noul proprietar. Ţinea în mînă un baston gros. Băiatul se ridică din iarbă, îl privi speriat pe noul proprietar, iar cînd acesta porunci cu glas aspru : „Ia dă încoace oglinda aceea", o rupse la fugă. Ajunse gîfîind în tufişul, unde ţinea ascunsă barca, o dezlegă şi sări în ea. Începu să vîslească grăbit, îndepărtîndu-se de mal. În curînd în jurul lui nu mai rămase decît o mare întindere de apă. Castelul nu se mai zărea.

Ajunse pe o insulă pustie, unde trăia un om singur : un pescar amărît. Băiatul se apropie de insulă, trase barca la ţărm, iar bătrînul pescar îi ieşi în întîmpinare, bucuros că, după atîţia ani, vede, în sfîrşit, o fiinţă omenească.

– Ce vînt te aduce încoace, flăcăule ? întrebă bătrînul pescar, după ce legară barca la ţărm.

– Necazul, moşule, necazul, zise băiatul îngîndurat.

– Bine, bine, zise bătrînul, ştiu că numai un mare necaz te aduce pe această insulă pustie, uitată şi de oameni şi de Dumnezeu ; dar spune-mi care necaz, poate te pot ajuta.

– Mai întîi în castelul în care am trăit pînă acum, nu mai am loc, zise cu amărăciune băiatul. Noul proprietar m-a alungat.

– Şi de ce ? deveni curios bătrînul pescar.

– Apoi, de ce ? Fiindcă el are copii, şi nu-i trebuie copiii altuia.

Băiatul tăcu, scoase cutiuţa din buzunar, o deschise şi o întinse bătrînului pescar :

– Hm . . . Frumoasă fată. Şi ce-i cu ea ?

Băiatul îi povesti pe îndelete totul, iar la urmă adăugă, îngîndurat, dar şi îndîrjit în acelaşi timp :

– Şi acum trebuie s-o găsesc. Mi s-a spus că e undeva pe o insulă plutitoare.

– Insula plutitoare !? făcu ochii mari bătrînul. Păi, insula plutitoare am căutat-o şi eu, dar n-am avut norocul s-o găsesc. Acum sînt bătrîn, nu mai am puterea să vîslesc. Încearcă, poate că tu vei avea mai mult noroc. În curînd insula va trece pe aici, îndreaptă-ţi barca spre ea şi vîsleşte din toate puterile, căci insula mereu iese din apă şi iarăşi se scufundă. Pluteşte cu o iuţeală ameţitoare. Douăzeci de ani am încercat s-o ajung, dar degeaba. Încearcă, încearcă poate că ai noroc să ajungi pînă la ea.

Băiatul se duse şi dezlegă barca. Stătea cu ochii pironiţi în zare, gata să înceapă să vîslească. În jur se lăsă o linişte deplină. Nu se auzea decît plescăitul apei. Bătrînul şedea încordat alături de el şi aştepta ivirea insulei plutitoare. Timpul trecea încet. Cînd, deodată, valurile mării începură să vîjîie şi bătrînul tresări :

– Uite-o !

Băiatul văzu departe la orizont insula plutitoare. Sări numaidecît în barcă şi începu să vîslească din toate puterile. Cînd se apropie de insulă, se lăsă o ceaţă de nepătruns. Disperat, nemaiştiind ce să facă, tînărul luă oglinda şi se uită în ea. Fata îi zîmbi din oglindă şi ceaţa începu să se împrăştie şi, din ape apăru o navă. Băiatul vîsli, îndreptîndu-se spre ea. Cînd se apropie văzu în navă fata după care tînjise atît de mult ; iar alături de ea două frumoase zîne ale apei. Sări cît ai clipi din ochi în nava zînelor şi ajunse pe insula plutitoare, de unde băiatul nu s-a mai întors niciodată.

(Basm estonian)

Licuriciul și maimuța

Într-o noapte un licurici se ducea în vizită la un prieten. Zbura pe deasupra palmierilor, luminînd drumul cu lămpaşul său mititel.

O maimuță, care ședea într-un copac înalt, îl văzu şi-l opri :

– Da' ce te-a apucat să luminezi drumul cu lămpăşelul ăla al tău ?

– Mă ajută să mă feresc de țînțari, răspunse liniştit licuriciul.

– Aha, va să zică ți-e frică de ei ? Eşti un laş.

– Ba nu sînt laş şi nu mi-e frică de țînțari, răspunse licuriciul. Îmi văd de drumul meu şi nu-mi place să-mi bag nasul acolo unde nu-mi fierbe oala.

– Ba eşti laş, eşti laş, repetă maimuța. Ți-e frică de țînțari şi tremuri înaintea lor. Altminteri, n-are nici un rost să umbli cu lămpaşul acela.

Licuriciul, care nu-şi băga nasul în treaba nimănui, nu mai zise nimic, ci lumină drumul cu lămpaşul şi zbură mai departe.

Dimineața, maimuța alergă la toate celelalte maimuțe şi le povesti, adăugînd fel de fel de lucruri neadevărate, despre întîlnirea sa cu licuriciul.

– Licuriciul e un mare laş, spuse maimuța.

– Laş, de bună seamă că-i laş. Mare laş, repetau în cor toate celelalte maimuțe şi rîdeau de licuriciul mititel.

Licuriciul auzi de trăncăneala maimuței şi hotărî s-o învețe minte.

Cînd se lăsă întunericul zbură direct la maimuță, care dormea pe o creangă. Îi vîrî lămpaşul sub nas şi maimuța sări speriată din somn.

– Ascultă, de ce trăncăneşti peste tot că sînt laş ? întrebă licuriciul cu asprime. Uite, vino mîine în poiana din păduricea de palmieri, şi vom vedea atunci, în fața tuturor animalelor şi păsărilor, dacă sînt sau nu laş.

– Hohoho ! Hohoho ! rise cu glas tare maimuța. Doar nu cumva vrei să mă baţi ?

– Ba da, răspunse scurt şi hotărît licuriciul.

– Şi pe cine mai vrei să-l aduci să te ajute ? întrebă batjocoritor maimuţa.

– O să viu singur.

– Singur ? se miră maimuţa.

– Da, singur. De ce te miri ?

Licuriciul plecă, iar maimuţa rămase locului, uitîndu-se în urma lui. Apoi strigă tare, ca să audă licuriciul, care se îndepărtă grăbit :

– Bine. Foarte bine. Ne vom bate. Dar să ştii că nu viu singură, ci voi aduce toate celelalte maimuţe. O întreagă oaste. Şi ţine minte : fiecare maimuţă e tot atît de puternică şi de îndemînatică, ca şi mine.

Maimuţa chemă sub arme toate maimuţele, care veniră numaidecît, fiecare cu cîte o bîtă mare, gata de luptă. Licuriciul aştepta liniştit începerea luptei. Maimuţele se salutară între ele ostăşeşte. Apoi începură să sară şi să-şi dea peste cap, bucurîndu-se dinainte de izbîndă.

Maimuţa care pricinuise această încăierare cu licuriciul, se uită cu mîndrie la oastea sa, o aşează în front de luptă şi trecu în fruntea coloanei. La un semn al ei, maimuţele începură asaltul împotriva licuriciului. Dar acesta, zbură dintr-o dată şi se aşeză pe botul celei care conducea oastea.

Maimuţa, care se afla alături, ridică repede bîta să lovească cu toată puterea în duşman, dar licuriciul, dintr-o mişcare, zbură numaidecît şi lovitura de bîtă căzu pe botul celei care conducea oastea. Aceasta urlă de durere şi se prăvăli la pămînt. Licuriciul zbură în acest timp pe botul altei maimuţe. Numaidecît maimuţa, care se afla alături, ridică bîta şi izbi cu putere, dar

licuriciul zbură pe neașteptate și bîta lovi în botul maimuței, care căzu, amețită, la pămînt.

Și așa, licuriciul zbură de pe botul unei maimuțe pe botul altei maimuțe și fiecare maimuță, care țintea să lovească în licurici, nimerea în botul vecinei sale.

În curînd toate maimuțele zăceau trîntite la pămînt, iar licuriciul isteț ieși învingător.

— Care dintre voi mai spune că sînt laș și mi-e frică de țînțari ? strigă eroul.

Apoi își aprinse lămpașul și plecă acasă.

Maimuțele învinse se uitară unele la altele, nevenindu-le să creadă. Și își lăsară capetele în jos, rușinate.

(Basm filipinez)

Prinţul grădinar

Un împărat, care avea trei feciori, îi iubea numai pe cei doi mai mari, iar pe cel mai mic, nu se ştie de ce, nu putea să-l sufere. Vrînd să scape de el, împăratul dădu într-o zi poruncă să fie ucis. Indată ce află de această poruncă a tatălui său, feciorul cel mai mic o întinse la fugă şi fugi, fugi, zile şi nopţi de-a rîndul, pînă cînd ajunse la o căsuţă sărăcăcioasă, unde un om, bătrîn şi nevoiaş, îl întîmpină cu nişte băutură. Feciorul împăratului bău o înghiţitură, iar omul îi întinse apoi o oglindă să se privească în ea. Feciorul împăratului constată că devenise grozav de urît şi se întristă amarnic. Ca şi cînd n-ar fi ţinut seama de acest fapt, omul din căsuţa sărăcăcioasă îl întrebă :

– Spune-mi, ce ai simţit cînd ai înghiţit băutura ?

– Am simţit că parcă îmi fuge pămîntul de sub picioare.

– Bine, zise bătrînul, şi-l îmbie şi a doua oară să bea ; şi apoi îi întinse iarăşi oglinda să se privească în ea.

Feciorul împăratului, privindu-se în oglindă, constată că e urit ca muma pădurii, îngrozindu-se el însuşi de înfăţişarea sa.

– Ai simţit ceva în corp ? îl întrebă bătrînul.

– In corp n-am simţit, dar mi s-a părut că uşa asta s-a deschis de la sine.

Bătrînul îi dădu şi a treia oară să bea şi apoi îi întinse oglinda să se privească în ea.

Cînd se privi a treia oară în oglindă, feciorul împăratului rămase uimit şi nu-i venea să creadă ochilor ceea ce vedea. Era acum nespus de frumos, cum nu fusese niciodată mai înainte.

– Ai simţit ceva în corp ? îl întrebă bătrînul.

– Hm, mi se părea că totul se cutremură sub mine cînd merg.

– Eh, foarte bine ! se bucură bătrînul şi, întinzîndu-i o sabie, o pereche de haine de aur şi un fruu de aur, îi spuse :

– Îţi dăruiesc aceste trei lucruri. Păzeşte-le ca pe lumina ochilor şi nu le arăta nimănui. Va veni timpul, cînd vei avea nevoie de ele.

Feciorul de împărat, ascunzînd bine într-o desagă sabia, hainele de aur şi friul de aur, porni iarăşi la drum. Şi merse, merse timp înde-

lungat, pînă cînd ajunse în fața unui palat împărătesc. Aci ceru să lucreze ceva și i se încredință munca de grădinar. Nu se prea pricepea el la grădinărit, dar, muncind cu sîrguință, din zori pînă în noapte, izbuti, pînă la urmă, să facă tot ceea ce i se spusese : să sape, să grebleze și să împrăștie semințele dintr-o traistă pe terenul săpat și greblat. A doua zi dimineața rămase uimit : grădina era plină de flori, care de care mai frumoase. Rămase încîntat de roadele muncii sale și hotărî să se ocupe toată viața cu grădinăritul.

La curtea domnească se produse însă în curînd o mare tulburare. Un om voinic, amenințînd că lui nu i se poate opune nimeni, fiindcă e în stare să învingă o treime din lume, trimise vorbă că vrea s-o ia de nevastă pe fiica cea mai mare a împăratului. Mînios, dar și îngrijorat de această amenințare, împăratul dădu veste în țară că va da o treime din împărăția sa și pe fiica sa cea mai mare de nevastă, aceluia care va izbuti să-l răpună pe pețitorul nepoftit, care amenința cu atîta strășnicie. Aflînd această veste, prințul grădinar se gîndi la cele trei lucruri pe care i le dăruise bătrînul nevoiaș. Și, repede, îmbrăcă în ascuns hainele de aur ; apoi aruncă în sus frîul de aur și numaidecît apăru un cal vînjos în fața sa. Prințul grădinar îl încălecă într-o clipă și, ținînd sabia în mînă, gata de luptă, porni să-l înfrunte pe pețitorul nepoftit. Se strecură pe nevăzute printre ostașii pe care împăratul îi trimisese împotriva celui care-l amenința. Cînd ajunse pe locul bătăliei, calul său și al pețitorului nepoftit se izbiră atît de puternic cu capetele, încît toată oastea se cutremură de spaimă. Prințul grădinar trase înspre el calul vrăjmașului, și izbi cu sabia, să taie capul pețitorului nepoftit, dar capul vrăjmașului rămase pe loc. Izbi și a doua oară cu sabia, dar tot nu izbuti să-l taie. De-abia a treia oară tăișul sabiei reteză gîtul vrăjmașului și căpățîna acestuia se rostogoli jos pe pămînt. Apoi prințul grădinar părăsi pe nevăzute locul bătăliei, dădu drumul calului său, se înapoie la curtea împărătească, împachetă sabia, haina și frîul de aur, le ascunse cu grijă și, îmbrăcînd hainele de grădinar, pline de praf și de noroi, se apucă liniștit de treburile grădinăriei, ca și cînd nu s-ar fi întîmplat nimic.

Fiica cea mai mare a împăratului fusese salvată, dar nimeni nu știa cine o salvase. Oștenii împăratului știau doar că în fața pețitorului nepoftit a apărut pe neașteptate un om îmbrăcat în straie de aur și, după ce i-a tăiat capul, a dispărut, așa cum a și venit, pe neașteptate.

La scurt timp, un alt om, voinic și trufaș, în stare să învingă a jumătate de lume, voia s-o ia de nevastă pe fiica mijlocie a împăratului. Împăratul trimise oastea împotriva lui și făgădui că-i va da celui care-l va răpune pe vrăjmaș o jumătate din împărăția sa și pe fiica mijlocie de nevastă. Prințul grădinar îmbrăcă și de data aceasta pe ascuns straiele de aur, aruncă frîul de aur în sus și îndată apăru calul vînjos pe care-l încălecă în grabă și, cu sabia în mînă, gata de luptă, porni să-l înfrunte și pe acest pețitor nepoftit. Strecurîndu-se pe neobservate

pe lîngă oştenii împăratului, cînd ajunse pe locul bătăliei, calul său şi al vrăjmaşului se izbiră atît de puternic cu capetele, încît toată oastea căzu în genunchi de spaimă. Prinţul grădinar trase înspre el calul vrăjmaşului şi, izbind puternic cu sabia, tăie capul peţitorului nepoftit. Dar capul reveni la loc. Izbi cu sabia încă de cinci ori, din ce în ce mai puternic, dar capul vrăjmaşului reveni la loc. De-abia la a şasea lovitură de sabie, capul peţitorului nepoftit se rostogoli jos pe pămînt. Apoi prinţul grădinar îşi întoarse calul şi porni înapoi spre curtea împărătească. O mulţime de oşteni se repeziră în urma lui, dar nu putură în nici un chip să-l ajungă. Prinţul grădinar dădu drumul calului, împachetă şi ascunse cu grijă sabia, hainele şi frîul de aur. Apoi, îmbrăcat în haine prăfuite şi noroioase de grădinar, se apucă iarăşi de treburile sale grădinăreşti.

Oştenii întorşi la curtea împărătească îl vestiră pe împărat că acelaşi om, îmbrăcat în straie de aur, o salvase şi pe prinţesa mijlocie, că alergaseră în urma lui să afle cine e, dar degeaba. Viteazul necunoscut, călare pe calul său, a dispărut fulgerător.

N-a trecut mult timp şi un alt om, voinic şi trufaş, în stare să învingă toată lumea, anunţă că va veni s-o ia de nevastă pe fiica cea mai mică a împăratului. Împăratul făgădui că-i va da toată împărăţia şi pe fiica sa cea mai mică de nevastă aceluia care-l va răpune pe acest peţitor nepoftit. În acelaşi timp, împăratul porunci cu străşnicie oştenilor săi că dacă se va ivi iarăşi pe locul bătăliei viteazul acela îmbrăcat în straie de aur să-l reţină şi

să-l aducă neapărat la curtea împărătească, pentru a vedea cine-i acel viteaz fără seamăn și să-l răsplătească.

Prințul grădinar îmbrăcă straiele de aur, aruncă frîul de aur în sus și, cînd apăru calul vînjos, îl încălecă și porni la drum cu sabia în mînă, gata de luptă. Se furișă pe nevăzute pe lîngă oșteni și cînd calul său și al vrăjmașului se izbiră cu capetele, toată armata căzu leșinată la pămînt. Prințul grădinar trase înspre el calul vrăjmașului și izbind puternic cu sabia tăie capul peţitorului nepoftit. Dar capul reveni la loc. Îl izbi încă o dată și mai puternic, îl izbi de opt ori, din ce în ce mai des și din ce în ce mai înverșunat, dar de-abia la a noua lovitură, capul vrăjmașului se rostogoli jos la pămînt. Prințul grădinar își întoarse repede calul și porni fulgerător spre curtea împărătească, să-și vadă de treburile sale grădinărești.

Cînd se înapoiară la curtea împărătească, oștenii îl înștiințară pe împărat că bătălia fusese atît de aprigă și fulgerătoare, încît au căzut cu toții leșinați la pămînt încă din primele momente, iar cînd și-au revenit în fire, viteazul fără seamăn, îmbrăcat în straie de aur, nu se mai zărea nicăieri.

Fericit că scăpase de peţitorii nepoftiți, împăratul porunci să se facă un mare ospăț, la care să fie chemați toți generalii oștirii sale. În toiul petrecerii, dădu celor trei fiice ale sale cîte o ghirlandă de aur, spunîndu-le că fiecare să dea ghirlanda acelui general cu care dorește să se căsătorească. Prințesa cea mai mare dădu ghirlanda de aur unui general arătos și voinic, pe care-l socotea cel mai viteaz. Prințesa mijlocie dădu ghirlanda de aur unui general pe care-l socotea cel mai frumos dintre toți și, firește, viteaz. Prințesa cea mai mică, stîrnind uimire și murmure în rîndurile tuturor celor prezenți la ospăț, dădu ghirlanda de aur grădinarului cu hainele veșnic prăfuite și pline de noroi, pe care ea îl bănuia că este viteazul îmbrăcat în straie de aur, fiindcă în timpul celor trei bătălii observase că a dispărut pe neașteptate și apoi tot pe neașteptate a revenit în grădină ; iar la a treia bătălie îl văzuse chiar revenind în grădină grozav de tulburat.

Cînd află cui dăduse fiica sa cea mai mică ghirlanda de aur, împăratul simți un junghi la inimă, îi veni să urle de mînie, dar se stăpîni, ca să nu strice cheful celor adunați cu atîta veselie la ospăț. Și, ca să nu arate ce-i în inima lui începu să rîdă în hohote, ca și cînd fiica sa ar fi spus o glumă grozavă ; și, îndată, toți cei adunați la mesele, încărcate cu tot felul de mîncăruri și băuturi, începură și ei să rîdă cu poftă și se stîrniră niște hohote de rîs nemaipomenite și se dezlănțuiră tot felul de glume la adresa bietului grădinar, cu haine ponosite, veșnic pline de praf și de noroi. Toți rîdeau batjocoritor și se întreceau să glumească pe socoteala lui, numai prințesa cea tînără era tristă. Sufletul ei se tînguia și își stăpînea lacrimile, gata din clipă în clipă să izbucnească.

Înfierbîntat de gustul plăcut al vinului, vrînd să facă şi mai mare haz şi, în acest mod, s-o pedepsească pe fiica sa cea mai mică, pentru nechibzuinţa ei de neiertat, împăratul porunci să fie adus la ospăţ grădinarul.

— Dacă a primit ghirlanda de aur, pentru hainele sale pline de praf şi de noroi, zise împăratul batjocoritor, apoi să poftească să vină aici.

— Să vină încoace ! Să vină ! izbucniră cei de faţă, bucuroşi că vor putea să se desfete cu tot felul de glume pe socoteala grădinarului.

Nimeni nu ştia însă că prinţul grădinar, îndată ce căpătase de la fiica cea mai mică a împăratului ghirlanda de aur, îmbrăcase straiele de aur şi, aruncînd frîul de aur în sus, chemase calul său vînjos şi îşi agăţase sabia la şold şi aştepta acum în grădină să vină prinţesa cea mai mică ca să plece cu ea în lume, oriunde numai să fie împreună cu ea. Nimeni nu ştia acest lucru şi de aceea, cînd servitorul trimis să-l aducă pe grădinar la ospăţ, se înapoie atît de tulburat, încît de-abia putu să îngîne :

— Măria Ta, el . . . el . . . este . . . viteazul în straie de aur !

În primul moment, împăratul amuţi şi, holbîndu-şi ochii, privi uluit de jur împrejur la cei de faţă, care, nemaiştiind ce să creadă şi ce să zică, se uitau încremeniţi la împărat.

Fiica cea mai mică a împăratului, ca şi cînd şi-ar fi revenit brusc dintr-o ameţeală, se repezi fulgerător în grădină. În urma ei, porniră buluc toţi ceilalţi şi-n clipa cînd recunoscură în grădinar pe viteazul în straie de aur, izbucniră în urale.

— Fii binecuvîntat, fiul meu ! se repezi împăratul spre grădinar, îmbrăţişîndu-l. Apoi, apucînd-o de braţ pe fiica sa cea mai mică, spuse adresîndu-se amîndurora : Aveţi binecuvîntarea mea ! Şi din această clipă vă dau toată împărăţia mea ! Şi fericit, cum nu fusese niciodată, împăratul, adresîndu-se tuturor celor de faţă, spuse cu glas plin de bucurie : Să facem nunta cea mare ! Să le facem şi pe celelalte două ! Să facem trei nunţi deodată !

Şi s-au sărbătorit trei nunţi deodată, trei nunţi care au ţinut trei săptămîni la curtea împărătească.

(Basm finlandez)

Cea mai frumoasă nevastă

Trăia odată un țăran și avea trei băieți. Cu cei doi mai mari, cu Christian și Filip, era mulțumit, căci erau harnici și îl ajutau la orice muncă. Cu cel mai mic însă, cu Gottschalck, nu se împăca nicidecum, fiindcă nu făcea nimic. Stătea toată ziua după cuptor și nu se clintea de acolo. Toți îl urau pentru că era neghiob și de orice se apuca să facă, ieșea de-a-ndoaselea și, pînă la urmă, el chiar încetă să mai facă ceva, fiindcă munca lui nu mulțumea pe nimeni.

Tatăl celor trei băieți, simțindu-se tot mai bătrîn și lipsit de puterea de a lucra, hotărî să împartă fiilor săi averea pe care o avea. Dar nu putea nicidecum să le facă pe plac. Cînd văzu că nu-i în stare să-i mulțumească, îi chemă la el și le zise :

— Ei, bine, dacă nu se poate cu frumosul, atunci procedăm altfel. Cine îmi va aduce cea mai frumoasă și cea mai bogată fată, aceluia îi voi lăsa toată averea mea.

Cînd auzi aceste vorbe ale tatălui său, Gottschalck, băiatul cel mai mic, urît și disprețuit de toți, sări îndată de după cuptor, se spălă pe față și începu să se dichisească. Ceilalți doi frați începură să rîdă de el :

— Ei, ce vrei tu, neghiobul lumii, doar nu cumva ai de gînd să-ți măsori puterea cu noi. Lasă-te mai bine păgubaș. Rămîi acasă și omoară purecii de după cuptor, că, uite, acuși îți mănîncă urechile.

— Ba plec și eu ! răspunse cu încăpățînare Gottschalck, gata de plecare.

— Vezi-ți de treabă și stai acasă ! Ce poți tu să faci, nepricopsitule ?

— Ba mă duc ! răspunse el, de data aceasta atît de hotărît, încît frații săi văzură că nu mai e de glumă.

— Haida-de, pleacă, dacă te mănîncă pielea.

Gottschalck însă nu se înfricoșă de vorbele fraților săi și porni la drum. Avea în traistă o pîine neagră și o bucățică de brînză, precum și straiele de sărbătoare. Merse el, cît merse, și dădu de o pădure în care se aflau o mulțime de flori și ierburi ciudate. Obosit de drum, se opri

lîngă o fîntînă să prînzească. În timp ce prînzea, apăru pe neașteptate un pitic, într-o haină lungă cenușie, cu căciuliță verde pe cap, și-l rugă să-i dea ceva și lui de mîncare. Gottschalck se uită la el și zise cu blîndețe :

— După cîte vezi, n-am cine știe ce de mîncare. Iaca, o pîine neagră și o bucățică de brînză. Dacă îți convine, poftim, stai jos alături de mine și mănîncă.

După ce mîncară, piticul îl întrebă încotro se duce, iar el îi povesti cu de-amănuntul totul.

— Apoi, îmi pare foarte rău că frații tăi au procedat astfel cu tine, zise piticul și începu să-i pieptene părul, care, cu cît îl pieptăna, se încrețea tot mai frumos.

După ce-l pieptănă, piticul îi spuse să îmbrace hainele de sărbătoare. Acum era un tînăr frumos și arătos. Cînd îl văzu așa, piticul îi arătă drumul pe care trebuie să meargă și își luă rămas bun de la el.

Gottschalck, acum frumos și arătos, porni pe acel drum. Merse, el, merse, pînă cînd se lasă înserarea. Atunci, obosit de drum, hotărî să se culce într-o pădure. Dar cînd, deodată, auzi un cîntec atît de duios și de frumos, cum nu mai auzise niciodată. Cîntecul îl atrase atît de mult, încît își continuă drumul în direcția dincotro se auzea și, tot mergînd, ajunse într-o grădină mare și încîntătoare, a cărei poartă era deschisă. Nu stătu mult pe gînduri, ci intră înăuntru. Și așa, ajunse în fața unui umbrar, de unde venea cîntecul. Sub umbrar văzu o fată frumoasă, cum nu mai văzuse pînă atunci niciodată în viața sa. Fata, îndată ce auzi foșnetul frunzelor, se uită să vadă cine vine. Cînd îl văzu pe tînărul necunoscut se sperie, dar el se apropie de ea atîta de firesc și-i povesti cu atîta încredere ceea ce l-a adus în grădina ei, încît fata se liniști și începură să vorbească prietenește.

După un timp tînărul cu păr creț și frumos, îi mărturisi că-i place mult de tot și că ar vrea s-o ia în căsătorie. Tocmai atunci veni și mama fetei, zîna acelor ținuturi, și cînd îl văzu pe tînărul străin alături de fiica ei, se apropie încruntată de el, privindu-l lung și disprețuitor :

— Și tocmai aici ai venit, tinere. Vezi-ți de drumurile tale și las-o pe fiica mea în pace.

— Dar n-am făcut nici un rău ! Dacă ne iubim și vrem să ne căsătorim, cred că prin aceasta nu facem nici un rău nimănui, răspunse Gottschalck.

Vorbele lui spuse cu atîta sinceritate, îi plăcură zînei. Se uită la fiică-sa, se uită la el și cînd observă că amîndoi așteaptă un răspuns afirmativ, zîna zise :

— Bine, copiii mei, vă puteți căsători.

Și în curînd făcură o nuntă mare. Toate zînele erau acolo, iar mireasa, îmbrăcată în haine numai de aur, era atît de fermecătoare, încît Gottschalck nu-și mai putea lua ochii de la ea. Era fericit, nespus de fericit.

După un timp, Gottschalck observă că nevastă-sa se duce în fiecare duminică într-o odaie întunecoasă, unde rămîne timp îndelungat. Această dispariţie i se părea curioasă şi într-o zi n-a mai putut să rabde şi a întrebat-o :

— Draga mea, văd că în fiecare duminică te duci în odaia întunecoasă şi rămîi destul de mult timp acolo. Spune-mi ce faci acolo ?

Nevastă-sa tresări ca muşcată de şarpe. Ochii i se umplură de lacrimi şi începu să suspine amarnic, spunîndu-i printre sughiţuri :

— Nu mă întreba, dragul meu, nu mă întreba. Mai am puţin şi scap de acest necaz. Dar nu mă întreba, te rog, dragul meu. Plîngea din ce în ce mai tare, căzînd în genunchi în faţa lui. Nu mai e mult şi vom fi pe deplin fericiţi. Dacă însă insişti, toată fericirea noastră se ruinează într-o clipă. De aceea, nu întreba, dragul meu, nu mă întreba.

Lui Gottschalck îi păru rău şi încercă în fel şi chip s-o liniştească :

— N-am să te mai întreb, îţi jur. Dar linişteşte-te, linişteşte-te odată.

Un timp el n-o mai întrebă nimic, dar cînd venea duminica şi o vedea intrînd în odaia aceea întunecoasă, nu-şi mai găsea locul. Şi odată n-a mai putut să rabde, şi după ce a intrat în odaie, tiptil-tiptil, în vîrful picioarelor şi cu răsuflarea oprită, s-a apropiat de uşă şi prin gaura cheii s-a uitat înăuntru. Ceea ce a văzut, l-a îngrozit. Nevasta lui, care era atît de frumoasă şi pe care o îndrăgise nespus de mult, avea picioare negre şi urîte de capră. Nu-i venea să creadă, dar cînd se mai uită o dată pe gaura cheii şi văzu încă o dată picioarele acelea negre şi urîte, se îndepărtă îngrozit de lîngă uşă. Mai tîrziu însă se gîndi că starea aceea e trecătoare şi că nevastă-sa, cînd va ieşi din odaia întunecoasă, va fi iarăşi ca mai înainte. Se retrase de lîngă uşă şi aştepta nerăbdător să iese afară. Dar timpul trecuse de mult şi ea nu mai ieşea. El se apropie din nou de uşă şi auzi un plîns cu sughiţuri. Nemaiputînd să rabde, deschise uşa.

— Da, poţi să vii acuma, zise ea, plîngînd, poţi să vii să vezi ce ai făcut. Acum va trebui să rămîn aşa şi fericirea noastră s-a sfîrşit. Va trebui să plec de aici. Nu mai pot să rămîn.

— Nu, nu trebuie să pleci, zise el şi se apropie de ea s-o îmbrăţişeze. Ea îl împinse şi-n clipa aceea dispăru pe neaşteptate.

El rămase uluit. Iar cînd se întoarse, piticul era în spatele lui.

— Vezi ce ai făcut cu curiozitateta ta ?! îl mustră piticul. Heei, acum va trebui să te scap din nou de necaz. Hm, hm, asta va dura cam mult. Va trebui mai întîi să găseşti palatul soţiei tale şi prin perseverenţa ta să repari greşeala. Drumul pînă acolo însă, din păcate, nu ţi-l pot spune. Dar încearcă să găseşti soarele, poate el ţi-l va putea spune.

Piticul dispăru, iar Gottschalck rămase singur. Acum nu avea altceva de făcut decît să pornească la drum şi să caute soarele. Îl căută în toate părţile, dar nicăieri nu putu să-l găsească. E drept, îl vedea el, se îndrepta într-acolo, dar drumul pînă la soare era lung, neînchi-

puit de lung. Trecuse mai bine de un an și începuse să se plictisească. Tocmai cînd era pe cale să renunțe, începu să simtă că e din ce în ce mai cald și văzu ceva strălucind dincolo de pădure. Se îndreptă în direcția aceea. Cu cît mergea, cu atît era din ce în ce mai cald. Se gîndea că acesta trebuie să fie soarele și mergea din ce în ce mai repede.

După un drum îndelung străbătut, ajunse în dreptul unei case de sticlă, în care ședea soarele și țesea niște fire de aur. Strălucea și lumina puternic. Voia să se apropie de el, să stea de vorbă, dar o căldură mare, o arșiță ucigătoare, îl oprea. De aceea se ascunse după un tufiș și strigă la el :

— Soare, spune-mi, te rog, unde-i palatul nevestei mele ?

— E departe, foarte departe de aici ! îi răspunse soarele. Eu îl văd de aici. E undeva în mijlocul unei păduri. Are o grădină mare, înconjurată de pomi cu mere de aur și pere de argint, iar acoperișul e numai din aur.

— Și cum pot să ajung pînă acolo ? întrebă Gottschalck înviorat că, în sfîrșit, va găsi palatul nevestei sale.

— Asta mi-e greu, mi-e foarte greu să-ți spun acum, răspunse soarele ; fiindcă atîtea cărări duc în direcția aceea, încît nu știu nici eu pe care să te îndemn să apuci ca să ajungi mai repede acolo. Văd că ești obosit, că abia te mai țin picioarele. Culcă-te puțin, pînă ce eu mă întorc, să văd pe care drum trebuie să mergi.

Gottschalck se întinse și ațipi numaidecît, iar soarele începu să lumineze, dar drumurile erau atît de

încîlcite, încît nu putea nicidecum să ghicească care-i drumul spre palatul nevestei sale.

Cînd Gottschalck se trezi şi află acest lucru, se mîhni atît de mult, încît rămase locului, nemaiavînd chef să meargă mai departe. Văzîndu-l atît de disperat, soarele îi spuse :

– Nu mai fii atît de amărît, ci ascultă-mă, dacă vrei, pe mine. Eu luminez numai ziua, dar cumătra mea, luna, luminează noaptea. Poate că te va ajuta să afli drumul pînă la palatul nevestei tale.

Gottschalck merse, merse mult timp, pînă cînd, într-o seară, observă în depărtare o lumină argintie, iar cînd se apropie de ea, văzu o căsuţă de sticlă, în care şedea o bătrînă cu păr de argint, îmbrăcată într-o mantie cenuşie cu nasturi de argint şi încălţată cu pantofi de argint. În casă se aflau mari roiuri de musculiţe de argint, acestea erau stelele, care sclipeau mai frumos decît licuricii. De cum intră în căsuţa de sticlă, îl cuprinse dintr-o dată un frig năpraznic, încît începu să dîrdîie. Cînd îl văzu, luna rămase mirată şi-l întrebă ce doreşte.

Gottschalck îi povesti totul şi o rugă să se uite să vadă dacă nu cumva zăreşte cărarea care duce la palatul nevestei sale.

Luna căzu pe gînduri, îl privi lung, clătină din cap, iar apoi spuse :

– Bine, îţi făgăduiesc că voi face tot ce-mi stă în putinţă, ca să aflu drumul care duce acolo. Pînă atunci, culcă-te că văd că eşti tare ostenit.

Luna a strălucit cît a putut de puternic, iar musculiţele ei s-au împrăştiat peste tot în lume, dar nu găsiră cărarea care duce spre palatul nevestei sale. Văzîndu-l pe Gottschalck atîta de mîhnit, îi spuse :

– Nu fii atît de amărît din cauza asta. Ascultă, eu îţi dau un sfat. Du-te la Craiul vînturilor, spune-i tot ce ai pe suflet. El suflă în toate părţile lumii, se vîră şi acolo unde eu nu izbutesc. Trebuie să fi suflat şi pe cărarea care duce spre palatul nevestei tale. Nu se poate să nu fi suflat.

Gottschalck porni din nou la drum şi, după mult umblet şi multe peripeţii, găsi, în sfîrşit, şi locuinţa vîntului. Se afla pe un munte înalt, care avea patru ferestre, deschise spre cele patru puncte cardinale. Vîntul sufla dinăuntru, cînd pe o fereastră, cînd pe alta. Gottschalck vru să intre pe o fereastră, dar tocmai atunci vîntul suflă şi-l azvîrli atît de departe încît toate oasele îi pocniră şi căzu la pămînt. Ţipa de durere, căci oasele zdrobite îl dureau cumplit. Vîntul auzind aceste ţipete neobişnuite, scoase capul afară şi-l întrebă ce caută.

– M-a trimis luna, gemu Gottschalck.

– Luna ! se miră vîntul şi, devenind dintr-o dată mai blînd, alergă numaidecît la el, ca să-l introducă în casă.

Trecură împreună, printr-un coridor întunecos, şi apoi intrară în casa, în care ardea doar o singură lumină. De-abia aci, la lumina lămpii, Gottschalck putu să vadă îndeaproape chipul noului său prieten. Vîntul purta o mică pelerină verde şi o căciuliţă. În loc de pîntece,

avea un foi, din care sufla, cînd pe o fereastră, cînd pe alta. Gottschalck îi povesti necazul care l-a adus la el și încheie :

— Te-aș ruga, dacă e cu putință, să mă ajuți.

Vîntul oftă îndelung, apoi spuse cu o hotărîre de neclintit în glas :

— Dacă există, într-adevăr, o cărare care duce la palatul nevestei tale, atunci trebuie s-o găsim. Uite, îndată îi chem pe toți supușii mei care suflă în toate părțile lumii ; și unul dintre ei, fără îndoială, va fi în stare să ne spună ceva.

Și Craiul vînturilor începu să șuiere în toate părțile, atît de puternic, încît muntele se cutremură. Numaidecît apărură o mulțime de vînturi, dar nici unul nu știa să spună care este cărarea care duce spre palatul nevestei sale. Craiul vînturilor spuse atunci :

— Mi-a mai rămas un singur vînt, Ghebosul. Dacă nici el nu va putea să ne spună nimic, atunci s-a isprăvit, trebuie să renunți și să te lași păgubaș.

Gottschalck era disperat. Cum să se întoarcă acasă la tatăl său și, mai ales, la frații săi, care vor rîde de el și-l vor lua peste picior ?

În clipa aceea însă sosi Ghebosul. La întrebările Craiului vînturilor dacă a văzut, pe unde a umblat, vreun palat cu acoperiș de aur, în mijlocul unei grădini minunate, în care trăiește o femeie frumoasă, Ghebosul răspunse :

— Tocmai acum viu de acolo. Am uscat acolo rufele. În grădină era o tînără femeie frumoasă, dar avea niște picioare groaznice de capră.

Auzind aceste cuvinte, Gottschalck sări din loc și-l rugă pe Craiul vînturilor să poruncească ajutorului său să-l ducă numaidecît acolo. Vîntul porunci, iar Ghebosul zise :

— Dar poți să mergi în pas cu mine ?

— Pot, se repezi Gottschalck, fără să se gîndească.

Ghebosul rîse și, fără să-l mai întrebe, îl luă în spinare și-l rugă pe Craiul vînturilor să sufle cît mai puternic pentru a-l pune în mișcare.

Două zile și două nopți Gottschalck pluti între pămînt și cer, așezat pe spinarea Ghebosului, iar a treia zi poposiră pe pămînt. Tocmai se întoarse să-i mulțumească binefăcătorului său, căci își dădea seama că a ajuns acolo unde trebuie, cînd colo, nevastă-sa stătea în fața lui cu lacrimi în ochi. El se miră cînd o văzu că acum e iarăși ca toate celelalte femei și nu mai are picioare de capră. O îmbrățișă și o sărută îndelung, iar ea zise :

— Vezi ce ai făcut cu curiozitatea ta nechibzuită ? O, și cît timp ne-a trebuit ca să ajungi pînă aici. De-acum însă vom trăi fericiți și mulțumiți.

Gottschalck își aduse atunci aminte de tatăl său și pentru ce a plecat în lume și o rugă pe nevastă-sa să meargă împreună cu el. Ea se învoi numaidecît și îmbrăcă hainele cele mai frumoase, iar mamă-sa, care se apropie de ei, le făgădui că le va da cea mai frumoasă

caleaşcă. Trăsura sosi în curînd. Era numai din aur, trasă de şase cai albi. Luîndu-şi rămas bun de la bătrînă, mama soţiei sale, Gottschalck urcă împreună cu nevastă-sa în caleaşcă. Şi aşa sosiră în satul lui.

Toată lumea din sat veni să vadă caleaşca şi tînăra pereche care coborî din ea, dar nimeni nu-l mai recunoscu pe Gottschalck. Fraţii săi deschiseră ferestrele, să vadă caleaşca şi rămaseră uimiţi. Tatăl său îl recunoscu însă, dar nu îndrăzni să se apropie de el şi de nevastă-sa atît de frumoasă. Atunci Gottschalck se duse la bătrîn, îmbrăţişîndu-l şi sărutîndu-l :

— Tată, zise el, am venit cu cea mai frumoasă nevastă.

Bătrînul se bucură nespus de mult, dar cei doi fraţi ai săi priveau dezamăgiţi, socotind că toată averea îi aparţine lui, căci, într-adevăr, el a venit cu cea mai frumoasă nevastă.

Gottschalck le ghici aceste gînduri şi se întoarse spre ei, privindu-i lung, pe sub sprîncene. Apoi zise :

— V-aţi purtat urît cu mine. Aţi rîs de mine şi m-aţi batjocorit mereu. Dar eu vă iert. Vă dăruiesc toată averea.

Cei doi fraţi îşi lăsară privirea în jos, ruşinaţi.

Apoi Gottschalck şi nevastă-sa scoaseră tot felul de daruri pe care le-au adus pentru fraţii şi cumnatele lor. După ce au stat cîtva timp la fraţii şi la cumnatele lor, Gottschalck şi nevastă-sa s-au reîntors acasă, luîndu-l şi pe bătrîn cu ei.

(Basm german)

Vioara fermecată

Erau șapte frați și o soră. Frații erau însurați, iar sora, cea mai mică, n-a ajuns încă la timpul măritișului. Cu toate că era mică, ea purta grija gospodăriei. Făcea de mîncare, deretica prin casă, era ocupată de dimineața pînă seara tîrziu. Totuși, cumnatele ei o bîrfeau și o urau.

— Da, ea stă acasă, ca o cucoană, iar noi ne spetim afară pe cîmp.

— Păi, nu se poate așa.

— Nu, sigur că nu se poate.

— Și tot ea e de către deal.

— Ieri ne-a adus tîrziu prînzul la cîmp.

— Cică, a avut multe de făcut.

— Ei, a avut. E leneșă, asta e tot.

Înfuriate, cumnatele ei s-au dus la un vrăjitor.

Vrăjitorul le făgădui că el le va îndeplini dorința.

Atunci ele spuseră :

— Te rugăm, ca la amiază, cînd cumnata noastră merge după apă la izvor, să îndepărtezi apa, pentru ca să nu poată să umple ulciorul. Apoi lasă iarăși apa să vină, dar n-o lăsa niciodată să umple ulciorul.

La amiază fata se duse, ca de obicei, după apă la izvor, dar cînd dădu să umple ulciorul, apa dispăru. Apoi apa iarăși începu să vină. Fata încercă din nou să umple ulciorul, dar nu reuși. Începu să plîngă disperată și strigă înfricoșată :

— Frații mei, fraților, apa îmi ajunge pînă la glezne, dar eu nu pot să iau apă în ulcior. Nu am nici măcar un strop de apă în ulcior.

Apa începu să crească, îi ajunse fetei pînă la genunchi. Fata dădu să ia apă în ulcior, dar nu izbuti. Speriată, începu să strige :

— Frații mei, fraților, apa îmi ajunge pînă la genunchi, dar eu nu pot nici acum să umplu ulciorul.

Venind din nou, apa se urcă pînă la brîu. Fata vru să umple ulciorul, dar apa se retrase şi nu reuşi să-l umple. Se sperie atunci şi mai mult şi iarăşi începu să strige :

– Fraţii mei, fraţilor, apa îmi ajunge pînă la brîu, dar nu pot nicidecum să umplu ulciorul.

În sfîrşit, apa începu din nou să vină şi se înălţă atît de sus, încît fata începu să strige :

– Fraţii mei, fraţilor, apa îmi ajunge pînă la gît şi, iată, ulciorul începe să se umple.

Ulciorul începu să se umple, dar umplut se scufundă ; şi odată cu el, se scufundă şi fata. Atunci izvorul o transformă în spirit şi o duse cu el.

Se scurse un oarecare timp de la această întîmplare şi lîngă izvorul, de unde aducea fata apă, crescu un bambus mare. În bambusul acela trăia spiritul fetei. Trecînd într-o zi pe acolo, un pustnic se opri, cercetă bambusul, se uită lung la el, încă o dată, şi apoi spuse :

– Din bambusul ăsta va ieşi o vioară fermecată.

Pustnicul veni cu o secure şi începu să taie bambusul de la rădăcină, dar bambusul strigă :

– Nu de la rădăcină, ci de la vîrf, taie-mă.

Pustnicul ridică din nou securea şi începu să-l taie de la vîrf, dar bambusul strigă :

– Nu de la vîrf, ci de la rădăcină, taie-mă.

Şi de fiecare dată aşa vorbea bambusul : cînd începea să-l taie de la rădăcină, striga să-l taie de la vîrf ; iar cînd începea să-l taie de la vîrf, striga să-l taie de la rădăcină. Atunci pustnicul, supărat foc, tăie bambusul de la rădăcină şi făcu din el o vioară ; iar cînd începu să cînte, vioara scotea nişte sunete atît de melodioase, încît toţi se mirau şi rămîneau încîntaţi şi-i dădeau o mulţime de bani pustnicului.

Pustnicul se abătea adeseori şi pe la casa fetei, pe care o luase spiritul. Fraţii ei ascultau vioara, ascultau, şi le era cumva greu şi întotdeauna le venea să plîngă, ori de cîte ori ascultau sunetele viorii. Li se părea că vioara suspină şi parcă le spune ceva, aşa de la inimă. Fratele cel mai mare a vrut s-o cumpere, dar pustnicul n-a vrut să i-o vîndă.

După un timp, pustnicul se duse la primarul unui sat şi începu să cînte. Cînd auzi primarul sunetele viorii, era atît de încîntat, încît hotărî s-o cumpere. Îl ospătă pe pustnic, îi aduse toate bunătăţile pe masă, îi dădu să bea tot felul de băuturi şi la urmă îi propuse să-i dea vioara, în schimbul unei mari sume de bani. Dar pustnicul nu şi nu. Atunci primarul nu mai aduse vorba de cumpărarea viorii, îl puse din nou să cînte şi pustnicul cîntă şi bău pînă seara tîrziu, cînd băuturile din care gusta mereu, începură să-l cam clatine. Îmbătîndu-se, adormi curînd şi atunci primarul schimbă vioara. O luă pe a pustnicului şi, în locul ei, îi dădu o vioară obişnuită. Cînd pustnicul se trezi din somn, în-

cepu să spună că i-au schimbat vioara, dar primarul și fiul său negară cu înverșunare. Pînă la urmă, pustnicul se văzu nevoit să plece cu o vioară obișnuită, lăsînd, în schimb, vioara fermecată în casa primarului.

Acum cînd fiul primarului începea să cînte la vioară, aceasta cînta și mai bine. Scotea niște sunete nespus de frumoase. Vecinii veneau și ascultau încîntați sunetele viorii. Și așa, casa primarului era întotdeauna plină de oameni, veniți să se desfete cu melodiile viorii.

După un timp, fata, care trăise mai întîi în bambus, iar apoi în vioara de bambus, cînd rămînea singură acasă, ieșea din vioară și pregătea de mîncare pentru ea și pentru fiul primarului. Mînca mai întîi ea, apoi lăsa o porție bună de mîncare lîngă patul fiului primarului. Acest lucru se întîmpla ori de cîte ori cei ai casei plecau undeva, așa încît toți începeau să rîdă de fiul primarului, spunînd că desigur niscaiva fată s-a îndrăgostit de el și are grijă să-i lase de mîncare.

Atunci tînărul hotărî să rămînă într-o zi acasă, să vadă ce se petrece. Astfel se ascunse dincolo de grămada de lemne și așteptă. Curînd fata ieși din vioară, se spălă pe mîini și se apucă să gătească orez pentru prînz.

Cînd mîncarea de orez fu gătită, mîncă și apoi, grijulie, lăsă o porție bună de mîncare lîngă patul fiului primarului. Atunci el sări de după grămada de lemne și o apucă de braț, dar ea se împotrivi, spunîndu-i furioasă :

– Cine ești tu și de ce te legi de mine ? Lasă-mă, te rog, în pace. Lasă-mă să plec.

— Nu, zise fiul primarului, nu vei pleca. De-acum eşti a mea.

— Nu, nu vreau. Lasă-mă să plec, se prefăcu fata supărată, dar se uita cu duioşie pe sub sprîncene la el.

Şi fata n-a mai plecat. Îi plăcea şi ei fiul primarului, cu care s-a căsătorit şi a trăit pînă la adînci bătrîneţe, mulţumită şi fericită.

Dar cu cei şapte fraţi ai ei ce s-a întîmplat ? Au ajuns săraci, ca vai de lume, şi umblau dintr-un loc în altul, cerşind. Au ajuns şi la casa sorei lor. Ea i-a recunoscut, ei însă nu. S-a uitat lung la ei şi şi-a strivit lacrimile. Apoi a turnat apă în ceaun, ca să fiarbă orez. În timp ce orezul fierbea, ea se aşeză lîngă ei şi le povesti tot ceea ce i s-a întîmplat şi, la urmă, amintind de comportarea urîtă a cumnatelor ei, zise cu o voce plină de amărăciune :

— Voi, desigur, aţi ştiut toate acestea, dar nici unul dintre voi nu mi-a luat apărarea.

Apoi n-a mai zis nici un cuvînt, ci le-a dat să mănînce şi i-a lăsat să se ducă mai departe, dintr-un loc în altul, străbătînd lumea şi cerşind.

(Basm indian)

In căutarea miresei dispărute

Într-o țară îndepărtată trăia un prinț care se îndrăgostise de fiica unui maharadjah, ostaș vestit, în fața căruia tremura toată lumea. Maharadjahul avea un tron clădit din piatră sfîntă și nimeni nu îndrăznea să se așeze pe el, nici chiar nevastă-sa.

Maharadjahul era furios pe prinț, fiincă voia s-o mărite pe fiica sa cu un alt prinț, bogat și puternic, care domnea în țara Ciberon. Dar nu îndrăznea să se opună prințului, fiindcă tatăl său stăpînea o țară cu mult mai mare. Temîndu-se, așadar, să nu ajungă în conflict cu tatăl prințului, el se învoi ca fiica sa să se căsătorească cu prințul care o îndrăgise. Dar, pe ascuns, se gîndea, zi și noapte, cum să facă să scape de ginerele nepoftit. Se gîndi mult timp dar de abia în dimineața nunții, îi veni în minte modul în care va trebui s-o despartă pe fiica sa de prinț.

În dimineața nunții, prințul veni cu toată suita sa, o mulțime de ostași, precum și zeci de slugi, care aduceau daruri miresei și părinților ei.

– Fiul meu, îi ieși în întîmpinare maharadjahul, acest tron îți aparține. Ai tot dreptul să te așezi în el.

În timp ce maharadjahul pronunța aceste cuvinte, un curtean se apropie de prinț și-i șopti :

– Nu te așeza pe tron, sub nici un motiv. Tronul îți va aduce numai nenorociri ție și rudelor tale apropiate. Așa că nu te așeza pe tron.

Prințul făcu o aplecăciune, plină de respect, în fața maharadjahului, dar ascultînd sfatul curteanului credincios, nu primi invitația de a se așeza pe tron.

Maharadjahul îl invită încă o dată să se așeze pe tron, dar prințul se așeză doar pe covoarele din jurul tronului și zise cu respect :

– O, stăpîne, abia după cununie voi îndrăzni să mă așez alături de tine. Deocamdată, nu am acest drept.

– Apoi, fie așa cum zici tu, fiul meu, îi răspunse maharadjahul cu blîndețe prefăcută, dar ochii îi scăpărau de mînie.

Cînd nunta era în toi, maharadjahul zise din nou :

– Fiul meu, acum poţi să stai pe tron lîngă mine.

Prinţul uită de sfatul curteanului credincios şi se aşează pe tronul clădit din piatră sfîntă.

Tocmai atunci mireasa se duse în odaia ei să-şi schimbe hainele. Trecură cîteva ceasuri şi mireasa nu mai venea. Prinţul începu să se neliniştească şi sări de pe tron, ducîndu-se s-o caute.

Cînd ieşi afară auzi ţipetele şi plînsul femeilor. Grozav de tulburat, presimţind că s-a întîmplat ceva neplăcut, prinţul intră val-vîrtej în odaia miresei.

Mireasa însă nu era acolo. Prinţul strigă la femei :

– De ce plîngeţi ? Şi unde-i mireasa mea ? întrebă prinţul cu glas tremurător.

– Vai, prinţule, zise cea mai în vîrstă dintre femei, mireasa ta a fost răpită.

– Cum a fost răpită ? strigă prinţul, tremurîndu-i şi mai tare glasul. Cine a răpit-o ?

– Nimeni nu ştie, zise femeia cu voce scăzută. Am văzut doar aşa, ca în vis, umbra unui călăreţ şi am auzit, parcă înăbuşit, glasul ei care spunea : „Prinţul s-a aşezat pe tronul de piatră sfîntă, de acum cine ştie cîte nenorociri ne aşteaptă."

Prinţul nu s-a mai întors pe tron, ca să spună maharadjahului ceea ce s-a întîmplat, ci încălecă numaidecît pe cal, şi porni în goană spre muntele Muriah, unde locuia un bătrîn pustnic, ca să-i ceară ajutorul. Pustnicul ştia tot ceea ce s-a întîmplat şi prinţul porni cu încredere spre el. Ştia că dincolo de peştera în care locuia bătrînul pustnic se mai află încă cîteva peşteri, unde se adăpostesc caii înaripaţi, care sînt proprietatea zeilor.

Drumul pînă acolo era lung şi greu şi prinţul îl străbătu anevoios. Calul său abia mai putea să meargă, iar el era la capătul puterii, nemaiputînd să se ţină în şa. Îndată ce ajunse, prinţul sări de pe cal şi-l rugă pe pustnic să-l ducă la peşterile în care se adăpostesc caii înaripaţi ai zeilor.

– Sînt gata să te duc pînă la peşterile acelea, zise pustnicul, dar acum nu vei găsi acolo nici un cal. Zeii au încălecat pe ei şi s-au dus în ceruri să poarte război.

– Ah, ce mă fac ? O caut pe mireasa mea, pe care au răpit-o nişte oameni răi. Şi voi căuta-o peste tot, şi-n cer şi pe pămînt. Dar cu calul ăsta al meu nu pot ajunge departe. Uite-l abia mai merge. Roagă-i pe zei să-mi dea un cal înaripat, iar dacă nu pot să-mi dea un cal, atunci să-mi dea pasărea sfîntă.

– Pasărea sfîntă ! făcu ochi mari pustnicul. Este cu neputinţă. Nici nu te gîndi la aşa ceva. Chiar nici zeii nu îndrăznesc să se atingă de ea.

Pustnicul își înălță privirea spre cer și rămase îngîndurat. Tăcu un timp, apoi zise :

— Uite, am să te ajut. Închide bine ochii și să nu-i deschizi pînă nu-ți spun eu.

Prințul închise ochii. Cînd, după un timp, la porunca pustnicului îi deschise, bucuria lui nu mai avea capăt. Calul său, obosit de atîta drum, era acum vînjos și puternic, și avea aripi.

— Urcă pe cal și du-te și caută-ți mireasa ! zise pustnicul.

Prințul sări pe cal și-i dădu pinteni. Calul se înălță vijelios în sus și zburau acum cu o repeziciune uimitoare, peste vîrfurile munților înalți și peste prăpăstiile cele mai adînci.

Cînd trecu peste munții Saval, prințul zări șase drumeți. Strînse frîul și opri în dreptul lor.

— N-a văzut cumva careva dintre voi o prințesă care a fost răpită ?

Drumeții însă continuară să vorbească între ei, nedîndu-i nici o atenție. Atunci prințul întrebă a doua oară. Dar nu i se răspunse nici de data aceasta. Furios, prințul se apropie de ei.

— Dacă nu-mi răspundeți imediat la întrebare, vă tai capetele la toți.

Auzind această amenințare și văzîndu-l pe prinț atît de mînios, încît era în stare să sfărîme totul în jurul său, unul dintre drumeți, zise alene :

— Prințesa n-a fost răpită, ci s-a transformat în porumbiță, spuse primul drumeț.

— Eu am văzut-o cum, transformîndu-se în zînă, a zburat în cer, zise al doilea drumeț.

– Iar eu am văzut-o cum, transformîndu-se în căprioară, a fugit în desișul pădurii, în timp ce vînătorii alergau în urma ei, zise al treilea drumeț.

– Eu am văzut-o, zise al patrulea drumeț, cum, transformîndu-se în tigru, a sfîșiat o oaie.

Al cincilea drumeț răspunse, zîmbind :

– Eu am văzut-o bătrînă, zbîrcită și urîtă.

– Pe bătrîna aceea am aruncat-o în prăpastie, zise al șaselea.

– Așa-i, așa-i, am aruncat-o în prăpastie, ziseră deodată toți șase drumeți.

Prințul, fierbînd de mînie, scoase sabia și le tăie la toți șase capetele.

– Să împietrească cadavrele acestor nemernici ! strigă el. Și de-abia pronunță aceste cuvinte, și cei șase drumeți împietriră.

Prințului îi păru apoi rău de ceea ce făcuse și-l apucă rușinea. Și, așa, cu capul aplecat, dus pe gînduri, își continuă drumul, urcînd coasta abruptă a muntelui Saval. Drumul îi era acum grozav de greu.

Merse așa, îngîndurat și amărît, căindu-se că fusese atît de crud cu cei șase drumeți și cînd, deodată, apăru în fața sa o bătrînă murdară, urîtă și schimonosită. Repezindu-se la prinț, îl îmbrățișă și-l sărută, plîngînd :

– Păi, eu sînt mireasa ta pe care o iubești atît de mult. Eu sînt, eu ; nu mă recunoști ?

Prințul se dădu un pas înapoi. O privi lung, apoi spuse nedumerit :

– De ce te-ai schimbat așa ? Eu am mireasă tînără și frumoasă, iar tu ești bătrînă și urîtă.

– Urîtă !? Eu, urîtă ?! începu să țipe prințesa și sări deodată pe calul înaripat și zbură cu repeziciune nemaipomenită în cer.

Prințul căzu la pămînt, ca lovit de trăsnet. Corpul începu să i se lungească și, treptat, să înțepenească. Nu mai putea să-și miște nici mîinile, nici picioarele, nici capul. Și astfel se transformă încetul cu încetul în stană de piatră. Ochii îi erau ațintiți undeva sus, spre cer, iar pleoapele deveniseră țepene și împietrite. Buzele îi împietriră și ele. Și atunci apăru, dintr-o dată de sus, din cer, prințesa, cu o furcă de tors în mînă. Și era frumoasă, ca în clipa cînd o cunoscuse prințul. Nu înțelegea nicidecum ceea ce s-a întîmplat cu mirele ei și, aplecîndu-se spre el, îl întrebă :

– Ce s-a întîmplat, spune-mi ce s-a întîmplat la nunta noastră ? Cum de au putut să mă răpească oamenii prințului de Cirebon ? Și de ce toată lumea m-a uitat și nimeni nu m-a căutat ? Și apoi de ce zaci aici împietrit în locul acesta singuratic ?

Buzele prințului, aproape cu totul împietrite, începură să tremure și el spuse cu chin :

– Tot timpul te-am căutat.

Apoi buzele îi împietriră pentru totdeauna și prințul nu mai putea deloc să le miște.

Patruzeci de zile și patruzeci de nopți a stat prințesa lîngă chipul împietrit al mirelui. Plîngea fără încetare. Furca ei de tors și ghemele erau pline de lacrimi, astfel încît nu mai putea să țese din ele giulgiu pentru mire. După patruzeci de zile și patruzeci de nopți, văzînd că nu poate să-i țese giulgiu, se ridică plîngînd de lîngă chipul de piatră al prințului, ca să poată să-și adune puterile și să-și isprăvească giulgiul. Rătăci apoi din sat în sat. Cînd ajunse în satul Telega se opri, alese un loc în cimitir și începu să țese giulgiul prințului.

Ziua se ascundea într-o peșteră, iar noaptea ședea pe locul ales pentru mormîntul prințului și țesea mereu, dar nu mai isprăvea cu țesutul.

Și de-atunci țese tot timpul, și locuitorii satului Telega, în nopțile cu lună plină, o aud țesînd la război, dar nimeni nu îndrăznește să se apropie de cimitir.

(Basm indonezian)

Înțeleptul Balul și califul

Înțeleptul Balul ședea odată în grădina casei sale, sub un copac uriaș, ascultînd murmurul zefirului și cîntecele păsărilor, care-l desfătau, făcîndu-l să uite grijile și supărările. Deodată, poarta grădinii se deschise și apăru în ea un tînăr. Înțeleptul își ridică privirea spre el, iar tînărul zise :

— Preaînțelepte Balul, aș dori să văd și eu cum trăiește califul nostru, să-i văd palatul și toate cîte le are acolo. Știu că te prețuiește și are mare încredere în înțelepciunea ta, și te-aș ruga să mă duci la el.

— Cu neputință, fiule, răspunse înțeleptul Balul. Califul nostru e un tiran nemaipomenit, încît și pereții tremură înaintea lui. Dar, se pare că ai noroc, tocmai acum am fost anunțat că astă-seară toți înțelepții se vor aduna în palatul său. Dacă atît de mult dorești să-i vezi palatul, atunci, hai cu mine. Dar trebuie să ții minte trei lucruri, foarte importante, pe care ți le spun. Și anume : în primul rînd, așează-te într-un loc mai puțin izbitor, pentru ca să nu atragi atenția și mînia califului ; și nu te mișca din acel loc. În al doilea rînd, fă în așa fel, ca acest loc să fie mai jos decît al celor din jurul tău ; și nu răspunde la nici o întrebare. Și, în sfîrșit, în al treilea rînd, să taci tot timpul. Orice s-ar întîmpla, să nu scoți o vorbă.

— Am înțeles, preaînțelepte, și îți făgăduiesc că așa voi face, zise tînărul, făcînd o plecăciune adîncă.

La lăsarea serii porniră amîndoi spre palat ; dar, intrînd înăuntru, tînărul se grăbi să ocupe locul cel mai vizibil și cel mai înalt, astfel încît era în văzul tuturor.

Văzîndu-l, înțeleptul Balul gîndi în sinea sa : „Uite-l, cum nu mă ascultă !"

Cînd înțelepții se adunară, veni și califul. Era îmbrăcat numai în aur și pășea încruntat. Își roti privirea și-l zări numaidecît pe tînăr. Tuși de cîteva ori, neluîndu-și ochii de la el. Apoi, începu sfatul cu înțelepții, asupra treburilor țării. Califul vorbea încruntat și aspru. La urmă, după ce isprăvi ce avea de spus, porunci să i se aducă un pepene.

Servitorii se grăbiră și-i aduseră pepenele pe o tavă de aur, iar tînărul, sărind de la locul său, îi întinse califului cuțitul său, împodobit cu diamante și smaralde. Califul apucă repede în mînă cuțitul, se uită la el, sucindu-l pe toate părțile. Dădu mulțumit din cap și apoi tăie pepenele. Mîncă încet, gîndindu-se tot timpul la cuțit. Îi plăcea și voia să și-l însușească. În cele din urmă, se ridică și spuse înțelepților săi :

– Domnilor, desigur vă amintiți de ziua cînd tîlharii m-au prădat și mi-au furat o mulțime de lucruri, deosebit de prețioase.

– Ne amintim, stăpîne, cum să nu ne amintim, se auziră glasurile înțelepților.

– Printre alte lucruri de valoare furate, continuă califul să vorbească din ce în ce mai înverșunat, se afla și acest cuțit, cu prăsele de diamant și smaralde. Domnilor, acum vă pot spune că unul dintre tîlhari se găsește printre noi. El va trebui să-mi înapoieze toate lucrurile furate. Și acum, azvîrliți-l în temniță pe hoț, strigă aspru califul, arătînd spre tînărul care-i dăduse cuțitul.

Doi străjeri se repeziră la el, gata să împlinească porunca.

Bietul tînăr mai avu doar timp să arunce o privire rugătoare spre înțeleptul Balul, cerîndu-i ajutorul.

Înțeleptul Balul se ridică îndată, se duse repede în fața califului și se închină de două ori, așa cum era obiceiul să se închine, cei care aveau ceva să-l roage.

– Acest tînăr, pe care l-ai osîndit la temniță, a venit împreună cu mine, ca să vadă frumusețea palatului tău. El este musafirul meu ; și cum musafirul, după legile și datinile noastre, este considerat sfînt în casa celui care-l găzduiește, te-aș ruga să îngădui acestui tînăr să petreacă încă o noapte în casa mea. Iar mîine, după ce nu va mai fi musafirul meu, poți să faci tot ceea ce vrei cu dînsul.

Califul rămase un timp pe gînduri. Apoi spuse cu glas tăios :

– Îl las să petreacă încă o noapte în casa ta, preaînțelepte Balul, dar jură, în fața celor prezenți, că nu-l vei învăța cum trebuie să răspundă la întrebările mele. Jură, Balul !

– Jur, în numele atotputernicului Alah, că n-am să stau de vorbă cu el, zise Balul, și, apucîndu-l pe tînăr de braț, plecă cu el spre casă.

Pe drum, tînărul încercă de cîteva ori să lege vorbă cu Balul, dar, degeaba. Înțeleptul Balul rămase credincios jurămîntului său.

Cînd ajunseră acasă, înțeleptul Balul îl culcă pe tînăr într-o cameră, iar el rămase în camera de alături, frămîntîndu-se în fel și chip, cum să facă să-l scape de necaz. Îl știa pe calif aspru și nemilos.

Și așa, gîndindu-se ce și cum să facă, îi veni în minte o idee și strigă la motanul său credincios :

– Ibrahim, ia vino încoace !

Pășind domol, motanul, cu blana moale și cu ochi strălucitori, veni și se așeză în fața stăpînului său, iar înțeleptul Balul începu să vor-

bească cu el cu glas tare, în așa fel încît să audă tînărul din camera de alături. Astfel, socoti înțeleptul Balul, jurămîntul va fi ținut, dar și tînărul va fi ajutat să scape de necaz.

— Mă, Ibrahim, mă, păi, nu ți-am atras atenția, începu înțeleptul Balul, dar n-ai vrut să asculți sfaturile mele. Toate le-ai făcut pe dos și, uite, unde ai ajuns. Îl cunosc pe omul ăsta, aspru și nemilos ; și, crede-mă, pentru el nu înseamnă nimic, dacă te omoară. Vezi, ce ajung tinerii, care nu ascultă de cei mai bătrîni.

Tînărul din camera de alături asculta cu atenție. Îi era limpede că înțeleptul Balul îi vorbește lui.

Și înțeleptul Balul continua să vorbească cu motanul său Ibrahim :

— Mîine, cînd vei fi iarăși față-n față cu acel om, înconjurat de înțelepți, bagă bine de seamă ce-ți spun, va trebui să-i povestești următoarele despre cuțit : „Tatăl meu conducea o caravană și, odată, în timp ce caravana trecea printr-o oază, l-au atacat tîlharii. L-au jefuit și l-au ucis cu acest cuțit, pe care ieri mi l-a luat califul. Sînt cîțiva ani de-atunci. Cuțitul a rămas înfipt în trupul tatălui meu. Tîlharii, fie că le-a fost frică, fie că au uitat de el, în graba lor de a fugi, cît mai repede cu ceea ce au prădat, l-au lăsat, cum zic, înfipt în trupul tatălui meu. De-atunci port cuțitul acesta tot timpul, ca să-l răzbun pe tatăl meu. Iar ieri, ați auzit, califul zice că acest cuțit îi aparține. Prin urmare, am dat, în sfîrșit, de ucigașul tatălui meu. De aceea cer îndată răscumpărare pentru sîngele

părintelui meu. Dacă nu mi se va da răscumpărarea, atunci, moarte pentru moarte."

Tînărul ţinu minte, cuvînt cu cuvînt, tot ceea ce înţeleptul Balul vorbise în camera de alături.

A doua zi, stînd în faţa califului şi adresîndu-se tuturor înţelepţilor adunaţi, tînărul începu să înşire, vorbind înfocat, toate cele auzite cu o seară mai înainte. Califul era roşu de mînie. Îşi dădea seama că înţelepţii sînt de partea tînărului şi că nici un fel de viclenie nu-l mai poate ajuta să reţină cuţitul atît de preţios.

După ce tînărul istorisi povestea cuţitului cu prăsele de diamant şi smarald, înţeleptul Balul se ridică şi zise cu glas blînd, dar hotărît :

— Tuturor ne sînt bine cunoscute legile noastre strămoşeşti. Uciderea şi furtul sînt cele mai mari păcate. De aceea cred că răscumpărarea este lucru cel mai înţelept pe care-l putem face.

— Răscumpărarea, răscumpărarea ! strigară ceilalţi înţelepţi. Să fie răscumpărat păcatul.

Atunci califul, înăbuşindu-şi mînia, se ridică şi spuse cu trufie, uitîndu-se chiorîş la înţelepţii săi :

— Bine, dacă-i aşa, atunci reţin cuţitul, îi dau tînărului bani pentru răscumpărare şi-l las liber.

Tînărul primi banii, se închină în faţa înţelepţilor, şi îndeosebi în faţa înţeleptului Balul, şi apoi porni grăbit la drum.

(Basm irakian)

Băiatul cît o sămînță de bob

În timpuri îndepărtate trăiau într-un oraș doi bătrîni, soți și soție, care, ajunși la anii bătrîneții neputincioase, oftau și se tînguiau, amărîți că n-au nici măcar un copil, care să-i îngrijească și să-i ajute să îndure mai ușor povara bătrîneții.

Într-o zi, după ce bătrînul plecă la treburile lui de la prăvălie, bătrîna se apucă să aleagă și să curețe niște semințe de bob, ca să gătească cu ele mîncarea de prînz. La un moment dat, o sămînță i se păru mai măricică și mai frumoasă decît celelalte. O luă în palmă, se uită un timp la ea și, oftînd adînc, bătrîna, dusă pe gînduri, cugetă în sinea ei : „O, dacă am avea un copil, chiar și cît bobul ăsta de mititel, tot ar fi bine !" De-abia apucă să-și mărturisească această dorință și, dintr-o dată, constată uimită că bobului din palma ei încep să-i crească, ca într-o minune, cap, mîini și picioare.

— Ce te uiți atît de mirată la mine, auzi pe neașteptate un glas subțirel. Eu sînt Bebel, fiul tău mititel cît o sămînță de bob. Sînt așa, cum m-ai dorit.

Cînd auzi aceste vorbe, bătrîna simți că parcă o apucă amețelile, dar cînd băiatul, mititel cît o sămînță de bob, întinse mînuțele spre ea, ochii i se umplură de lacrimi de bucurie. Se repezi la băiat, sărutîndu-i fețișoara, mînuțele și piciorușele. Simți cum îi revine toată puterea și voioșia din vremea tinereții. Îi făcu numaidecît băiețelului pantalonași, cămășuță și ghetuțe și, sărutîndu-l tot timpul, îl îmbrăcă la repezeală. La urmă, îi atîrnă la șold o săbiuță, făcută dintr-un ac mărunțel, ca s-o aibă cînd se va juca de-a ostașii. Apoi, bătrîna lăsă la o parte legumele, pregătite pentru prînz, și-i dădu băiețelului să mănînce niște dulciuri.

La amiază, cînd isprăvi mîncarea de prînz, bătrîna se pregăti de plecare.

— Unde te duci, mămico ? întrebă Bebel.

— Mă duc la tăticu-tău la prăvălie să-i duc prînzul.

— Lasă, nu te mai osteni. I-l duc eu.

– Dar cum o să i-l duci, băieţelul mamei ? Păi, tu eşti atît de mititel !

– Ce-i dacă-s mititel ? O strachină de mîncare pot să duc şi eu. Nu-i mare lucru. Spune-mi numai pe unde s-o iau.

Bătrîna îl dumiri cum şi pe ce drum să se ducă şi-i dădu strachina cu mîncare, învelind-o şi legînd-o într-o maramă. Bebel apucă legăturica şi, ca să nu întîrzie, o luă la fugă spre prăvălie.

Pe drum întîlni un cerşetor, care şedea amărît. Bebel se opri şi-l întrebă :

– De ce eşti atît de amărît, unchieşule ?

– Of, se văită cerşetorul, sînt amărît că de ieri dimineaţă n-am mîncat nimic şi-mi scurmă foamea măruntaiele.

Bebel îi întinse legăturica cu mîncare :

– Poftim, aici e o strachină cu fiertură de bob şi o bucată mare de peşte. la peştele şi-l mănîncă. E tare gustos.

Cerşetorul luă bucata de peşte şi o mîncă pe nerăsuflate, iar Bebel porni înapoi spre casă, ca să ia altă bucată de carne de peşte, s-o ducă lui taică-său. În timp ce se ducea în fugă înapoi spre casă, îi ieşiră în cale şapte hoţi. Cel mai în vîrstă dintre hoţi se aplecă, îl apucă cu două degete pe Bebel, îl aşează în palmă şi zise, bucurîndu-se :

– Ehe, băieţelul acesta mărunţel ne va ajuta. E atît de mititel, încît se poate strecura şi prin cea mai mică crăpătură. Ei, băieţele, vrei să fii ortac cu noi ?

Bebel se gîndi că, aşa cum e el, mititel, nu e bine să încerce să-şi măsoare puterea cu hoţii şi, cu toate că nici măcar prin gînd nu-i trecea să se facă hoţ, zise totuşi :

– Da, vreau.

Hoţul cel mai în vîrstă îl vîrî pe Bebel în buzunar şi apoi îşi continuă drumul alături de ceilalţi tîlhari.

În timp ce hoţii mergeau grăbiţi, Bebel îşi scoase pe furiş capul din buzunar şi privi cu atenţie drumul, pentru ca să şi-l întipărească bine în minte şi să ştie să se întoarcă acasă, dacă va izbuti să scape din mîinile tîlharilor. Şi ocazia aceasta se ivi în curînd. Trecînd pe lîngă un zid înalt cu multe crăpături, Bebel sări din buzunar, cu atîta isteţime, încît nici unul dintre hoţi nu băgă de seamă. Se vîrî repede într-o crăpătură a zidului înalt.

Dar dădu de o altă pacoste. Vrînd să se vîre cît mai adînc în crăpătură, ajunse, fără să-şi dea seama, în cealaltă parte a zidului şi, căzînd, se trezi într-un jgheab plin cu sfeclă roşie, tăiată felii, din care înfuleca cu nesaţ o vacă roşcată. Bebel se avîntă să sară jos din jgheab, dar tocmai în clipa aceea vaca apucă şi înghiţi chiar feliile de sfeclă între care stătea el ascuns. Şi Bebel ajunse astfel în stomacul vacii roşcate.

În grajd intră o slujnică și se apucă să mulgă vaca. Nu mulse decît cîțiva stropi de lapte și se opri uluită, auzind niște cuvinte de ocară, spuse cu atîta furie, încît pe biata slujnică începură s-o treacă fiorii.

– Ah, netrebnico ! Ah, prăpădito ! Va să zică așa...

Vorbele acestea le spunea furios Bebel, ocărînd vaca, care-l înghițise și-l ținea acum burdușit în stomacul ei uriaș.

Slujnica însă credea că vaca vorbește astfel și alergă înspăimîntată la stăpînă-sa.

– Stăpînă, vaca a înnebunit și mă ocărește, nelăsîndu-mă s-o mulg.

– Asta n-am mai auzit ! Cum o să te ocărască o vacă ?! se miră stăpîna.

– Păi, strigă la mine, spunîndu-mi că sînt netrebnică și prăpădită.

– Hai, fugi de-aici, lasă-te de prostii ! se burzului stăpîna. Cum poate să vorbească o vacă ?! Vaca mugește, nu vorbește.

– Ba da, stăpînă, vorbește.

– Hai, să-ți dovedesc că așa ți s-a năzărit ție, dar nu-i adevărat, zise contrariată stăpîna și porni împreună cu slujnica spre grajd.

Înainte de a intra în grajd, stăpîna auzi limpede țipete furioase :

– Ah, netrebnico ! Ah, prăpădito ! Va să zică așa : vrei să mă sugrumi ? Ah !...

Stăpîna simți cum o trec fiorii din creștet pînă în tălpi și, înspăimîntată, o zbughi la fugă și, intrînd în casă, începu, printre gîfîituri, să-i spună bărbatului ceea ce se întîmplase adineauri în grajd.

Bărbatu-său mai întîi rîse cu poftă. Apoi se uită lung la ea, de parcă ar fi văzut-o întîia dată, şi, clătinînd din cap, zise îngăduitor, dar şi dojenitor în acelaşi timp :

— Ţi s-a năzărit, draga mea, ţi s-a năzărit. Dar cum poţi să crezi o asemenea prostie !? Auzi, o vacă poate să vorbească ?! Vaca mugeşte, dar nicidecum nu vorbeşte. Hai, cu mine în grajd, să vezi că-i o gugumănie ceea ce spui.

În clipa cînd stăpînul intră în grajd, Bebel, continua să ocărască şi să ameninţe vaca, ţipa şi mai furios :

— Ah ! Aşteaptă numai, aşteaptă, că îţi arăt eu ţie !

Stăpînul, auzind aceste vorbe, ieşi îndată afară din grajd şi închise repede uşa în urma lui.

— Da, ai dreptate ! îi spuse el îngrijorat soţiei sale. Cu vaca noastră se petrece un lucru necurat. Va trebui s-o înjunghiem. Dar, cît mai degrabă.

Şi, în aceeaşi zi, înjunghiară vaca. Carnea o aşezară în pivniţă la răcoare, iar maţele şi stomacul, neavînd ce face cu ele, le aruncară. Trecînd tocmai pe acolo, cerşetorul bătrîn şi sărman, pe care Bebel îl întîlnise şi-l milostivise cu bucata aceea mare de peşte, se opri din mers ; stătu un timp pe gînduri, apoi hotărî să ia stomacul aruncat, zicîndu-şi în sinea lui : „Carne n-am de unde lua. Apoi, fie ce-o fi, iau stomacul ăsta mare, îl fierb şi fac din el o ciorbă cu care am să mă satur, cum nu m-am săturat niciodată în toată viaţa mea".

Cerşetorul luă stomacul de vacă, îl vîrî în traistă, aşeză traista pe umăr, şi porni vesel spre coliba lui. Bebel nu ştia cine-l duce în spinare, dar voia să iese odată din stomac, căci simţea cum se sufocă în el. Şi, tot gîndindu-se ce şi cum să facă, îşi aduse aminte de săbiuţa de la şold, făcută dintr-un ac mărunţel, de care şi uitase, din pricina atîtor păţanii neaşteptate. Şi începu să împungă cu săbiuţa stomacul, care-l sufoca din ce în ce mai mult. Nădăjduia că, pînă la urmă, va izbuti să facă o mică deschizătură, prin care să se poată strecura afară.

Bătrînul cerşetor simţi, după un timp, o înţepătură în umărul pe care ducea traista, încărcată cu stomacul de vacă. Înţepătura se repeta tot mai des şi cerşetorul, crezînd că-i niscaiva spin, dădu jos traista de pe umăr şi o trecu pe celălalt umăr. Simţi, la scurt timp, înţepături şi în celălalt umăr. „Nu cumva o fi în stomac, ori în traistă, niscaiva gînganie care mă înţeapă atît de stăruitor ?" se întreba cerşetorul bătrîn şi amărît. Se opri, dădu jos traista de pe umăr, o dezlegă şi scoase afară stomacul de vacă ; îl despică cu un cuţit ruginit, ca să vadă ce-i în el. În clipa cînd lărgi tăietura şi se uită înăuntru, rămase mai întîi încremenit locului. Apoi, cînd îşi reveni, faţa i se lumină :

— Ehei, tu eşti aici ? Ce cauţi în stomacul ăsta, băieţelule ?

Bebel clipi des, ca și cînd o lumină puternică i-ar fi luat vederea. Apoi ieși repede din stomacul de vacă, în care era cît pe-aci să se sufoce. Oftă lung și începu să-i povestească toată tărășenia.

— Așadar, încheie Bebel, era cît pe-aci să-mi pierd viața din cauza unor borfași.

— Și acum, spune-mi, ce trebuie să fac ca să te ajut ?

— Să mă duci acasă, zise Bebel, că sînt tare, tare ostenit.

Și bătrînul cerșetor, ținîndu-l în palmă și giugiulindu-l tot timpul pe drum, îl duse pe Bebel acasă, unde bătrînul și bătrîna, părinții săi, care doriseră atît de mult să aibă un copil, îl întîmpinară cu lacrimi în ochi și făcură un ospăț nemaipomenit, cu mîncăruri și băuturi alese, care a ținut pînă noaptea tîrziu, la care a rămas, a mîncat, și a băut pe săturate, și bătrînul cerșetor.

(Basm israelian)

Trei portocale

Trăiau odată un împărat și o împărătească, care nu aveau copii. Din cauza asta erau adeseori amărîți. Și ce n-ar fi dat numai să aibă copii. Într-o zi, stînd așa, necăjiți, împăratul zise :

– Dacă aș avea un băiat, aș face în fața palatului o fîntînă, iar din fîntîna aceasta aș lăsa să curgă vin, în loc de apă.

– Iar eu, zise împărăteasa, aș porunci ca alături de ea, să fie făcută o altă fîntînă și din ea aș porunci să țîșnească nu vin, ci ulei de măsline. Șapte ani ar veni femeile să-și umple ulcioarele și l-ar binecuvînta pe fiul meu.

Dorința lor se împlini, căci în curînd împărăteasa născu un băiat. Împăratul și împărăteasa se ținură de cuvînt, făcînd numaidecît două fîntîni în fața palatului. În primul an stropii de la cele două fîntîni țîșniră din plin. În anii următori însă, începură să scadă. Cu cît creștea băiatul, cu atîta scădeau stropii de vin și de ulei. Pînă la urmă, la sfîrșitul celui de al șaptelea an, stropii doar picurau din cînd în cînd.

Într-o zi fiul împăratului ieși în piața din fața palatului să se joace cu bilele. În piață veni tocmai atunci o bătrînă, gîrbovită, și se căznea să umple cu vin și cu ulei cele două ulcioare. Avea un burete cu care absorbea vin, pe care-l deșerta apoi în ulcior ; apoi lăsa buretele să absoarbă ulei, pe care-l deșerta în ulciorul cu ulei. Treaba asta era grea, dar bătrîna o făcea cu multă răbdare. Cînd ulcioarele se umplură, și bătrîna voia să se ridice și să plece acasă, ulcioarele se spar-seră. Fiul împăratului, jucîndu-se cu bilele, nimeri cu o bilă drept în cele două ulcioare. În aceeași clipă, cele două fîntîni se închiseră și din nici una nu mai picura strop de vin și de ulei, căci tocmai atunci fiul împăratului împlinea șapte ani.

Bătrîna se uită la ulcioare, apoi se uită la fiul împăratului, măsurîndu-l din creștet pînă în tălpi, și zise mînioasă :

– Mi-ai spart ulcioarele. Pentru asta te blestem. Cînd vei împlini de trei ori cîte șapte ani, să te apuce neliniștea și chinul și să tot mergi, să mergi neîncetat, pînă vei găsi pomul cu trei portocale. Iar

cînd vei găsi pomul și vei culege cele trei portocale, atunci să te apuce setea și să te chinuie amarnic. Vom vedea apoi ce se va mai întîmpla.

Fiul împăratului continuă să se joace și în curînd uită de ulcioarele bătrînei și de blestemul ei.

Își aminti de ea doar cînd împlini de trei ori cîte șapte ani, adică în ziua cînd avea douăzeci și unu de ani. Atunci îl cuprinse dintr-o dată neliniștea și chinul, pe care nu putea nicidecum să le alunge, nici cu vînătoarea, nici cu petrecerile.

— Ah, unde pot să găsesc cele trei portocale ! oftă el.

— O, fiule, din cauza asta ești necăjit, zise împăratul. Păi, pentru fiul nostru drag, putem să facem rost, nu de trei portocale, ci de trei sute de ori pe atîta.

— Da, sigur că da, întări și împărăteasa.

Și într-adevăr, aduseră în fața lui grămezi întregi de portocale, dar el clătină din cap :

— Nu, astea nu sînt portocalele pe care le caut eu. De fapt, nici eu nu știu cum sînt acele portocale. Am să încalec pe cal și mă duc să le caut.

Feciorul împăratului încălecă pe calul său vînjos și începu să umble. Merse, merse din zori și pînă în seară, și a doua zi iar, dar nu găsea nimic. Atunci schimbă drumul și în curînd ajunse la un pîrîiaș și auzi un glas :

— Prințișorule, ai grijă să nu-mi calce calul tău căsuța.

Prințul se uită de jur împrejur, dar nu vedea nimic. Își aruncă privirea la copita calului și văzu în iarbă o găoace de ou. Descălecă, se aplecă și, spre mirarea lui, văzu în găoace o zînă.

Zîna îi spuse fericită :

— O, de mult nu mi-a venit nimeni în ospeție și de mult nu mi-a făcut nimeni nici un dar.

Prințul se gîndi un timp, apoi scoase inelul de pe deget și-l trecu pe trupușorul zînei, în loc de brîu. Zîna se bucură și spuse :

— Eu știu ce cauți ? Dar pentru ca să ajungi acolo, va trebui să-ți faci rost de o cheie din diamant. În felul acesta, vei ajunge în grădina în care trei portocale atîrnă pe o creangă.

— Dar unde să găsesc cheia din diamant ?

— Ei, asta nu știu. Dar cred că sora mea, care locuiește în pădurea de castani, va putea să-ți spună.

Prințul dădu pinteni calului și ajunse în pădurea de castani, unde, într-adevăr, locuia o zînă într-o coajă de castană. Prințul îi dărui cheutoarea de la pelerina sa.

— Mulțumesc, zise zîna. Am să-ți dezvălui taina. Cheia din diamant se află în cutia de cristal.

— Dar unde-i cutia de cristal ? întrebă prințul nerăbdător.

— Asta știe doar soră-mea mai mare, răspunse zîna. Ea locuiește în pădurea de aluni.

Prințul ajunse și în pădurea de aluni, unde o găsi pe sora cea mai mare într-o căsuță de alună. Prințul își desprinse lănțișorul de la gît și-l dărui zînei.

Zîna luă lănțișorul, îl legă de un copac și apoi spuse :

— Așa, lănțișorul tău îmi va fi de-acum înainte hamac. Minunat dar. Pentru această bucurie pe care mi-ai făcut-o, am să-ți dezleg taina. Cutia de cristal e în palat, palatul e pe deal, iar dealul se află dincolo de trei munți și trei deșerturi. Cutia este păzită de un paznic cu un singur ochi. Dar bagă bine de seamă : cînd paznicul doarme, ochiul său este deschis ; iar cînd nu doarme, ochiul său este închis. Și acum du-te și să nu-ți fie frică de nimic.

Prințul a mers, a mers mereu, pînă cînd a trecut trei munți, apoi, iarăși a mers, a mers mereu, pînă cînd a străbătut trei deșerturi și a ajuns pe dealul unde se afla palatul. Coborî de pe cal, îi legă de un copac și porni pe o cărăruie plină de iarbă, pe care se vedea că n-a mers de mult nimeni. Cărăruia era însă atît de întortocheată și se răsucea mereu, încît prințul credea că n-o să mai ajungă. Dar, iată-l, în vîrful dealului unde se afla palatul.

Pe deasupra prințului trecu în zbor o coțofană și el o rugă :

— Coțofană, ia trage cu ochiul înăuntru în palat și vezi dacă paznicul doarme.

Coțofana se uită și răspunse :

— Doarme, doarme ; ochiul lui e închis.

— Hm, nu-i timpul potrivit, ca să intru înăuntru, își zise prințul.

Așteptă, ascuns într-un tufiș, pînă cînd se lăsă întunericul și atunci trecu pe deasupra lui o bufniță, pe care el o rugă :

— Bufniță, ia fii bună și trage cu ochiul înăuntru în palat să vezi dacă paznicul doarme.

Bufnița se uită pe fereastră și răspunse :

— Aoleo, nu doarme. Ține ochiul deschis și se uită drept la mine.

— Acum e timpul, își zise prințul și intră pe furiș în palat.

Acolo îl văzu pe paznicul cu un singur ochi, iar alături de el, un scăunel cu trei picioare pe care se afla cutia de cristal. Prințul, călcînd în vîrful picioarelor, se apropie de cutie, ridică încet capacul și scoase din ea cheia de diamant. Acum avea cheia de diamant, dar nu știa de la care ușă este. „Ei, drăcie, zise el, va trebui să le încerc pe toate." Merse de la o odaie la alta, încercă ușile pe rînd, dar cheia nu se potrivea la nici una. Prințul se opri desperat. Nu mai era decît o singură ușă, mică, de aur, care se afla în cel mai îndepărtat colț al palatului. Dacă nici ușa asta nu se deschide e pierdut. Porni cu pași nesiguri spre ea. Cînd ajunse în fața ușii mici de aur, prințul se opri, o privi lung, apoi introduse cheia în broască. Ușa se deschise numaidecît și se trezi într-o grădină.

Acum era sigur că se găsește pe calea cea bună, căci în mijlocul grădinii se găsea un pom cu trei portocale, atîrnînd pe o singură

creangă. Prințul se apropie și le culese pe toate trei, le ascunse sub pelerină și porni înapoi. leșind din palat, o luă la fugă spre poalele dealului, dezlegă calul și, încălecîndu-l, porni în goană.

Paznicul cu un singur ochi se trezi atunci din somn, privind buimăcit în jurul său. Cînd observă cutia de cristal deschisă și văzu că lipsește cheia din ea, începu să strige desperat și să alerge în urma prințului. Dar, prea tîrziu. Căci prințul se îndepărtase mult și se apropia acum de primul deșert.

Cînd ajunse la primul deșert, începu să-l doboare setea. Dădu atunci pinteni calului, dar, cu cît mergea mai repede, cu atît setea creștea. Ajunse și la al doilea deșert, pe care-l străbătu cu greu, căci setea îi luă toată puterea. Iar cînd ajunse la al treilea deșert, zăpușeala era atît de mare, văzduhul atît de înfierbîntat, încît prințul simți că nu mai poate să meargă mai departe.

— Am trei portocale, cugetă el, mănînc una, ca să-mi potolesc setea asta cumplită.

Dar numai ce tăie coaja și portocala se despică în două și din ea ieși o fată frumoasă, care-i ceru cu voce stinsă :

— Dă-mi apă, dă-mi apă să beau, că mor de sete.

Pînă cînd prințul se gîndi ce să facă, căci și pe el îl ardea setea, fata căzu la pămînt și muri.

Prințului îi părea rău, dar ce putea să facă. Porni mai departe. Cînd, puțin mai tîrziu, întoarse capul, să vadă ce s-a mai întîmplat în urma lui, rămase uimit. În locul acela se înălța acum o pădure de por-

tocali. Prințul vru să se oprească, dar se răzgîndi și, dînd pinteni calului, porni mai departe.

Ieși din ultimul deșert și intră într-o pădure. La marginea pădurii clipocea un izvor. Prințul se repezi și bău, bău mult timp din apa lui limpede. Apoi își adăpă și calul și, obosit de drum, se așeză sub un copac rămuros, să se odihnească. Scoase de sub pelerină a doua portocală, o cîntări un timp în palmă, apoi curiozitatea începu în așa fel să-l chinuie, cum îl chinuise setea mai înainte. Ce se ascunde oare sub coaja asta de portocală ? Și prințul tăie în două portocala. Cînd portocala se despică în două din ea ieși o fată, tot așa de frumoasă ca și cea de mai înainte.

— Dă-mi apă, dă-mi apă să beau, începu fata să-l roage cu o voce ajunsă la capătul puterii.

— Uite, colea, pîrîiașul acela, zise prințul, Apa e curată și răcoroasă.

Fata se aplecă deasupra pîrîiașului și bău dintr-o înghițitură toată apa.

— Apă, apă, gemu din nou fata și căzu moartă la pămînt.

Văzînd acest lucru, pe prinț îl cuprinse amărăciunea și își făgădui în sinea sa : „Eh, dacă mai întîlnesc o fată în cale am să-i dau să bea tot sucul din această ultimă portocală pe care o mai am".

Și, dînd pinteni calului, porni mai departe. După un timp, își întoarse capul înapoi și rămase uimit : Acolo unde clipocea izvorul, se întindea acum o pădure deasă de portocali, iar, pe sub ramurile ei verzi, pîrîiașul susura plin de apă.

Dar prințul nu se întoarse înapoi, ci porni mai departe, strîngînd la piept ultima portocală.

Cît de mult s-a chinuit pe drum de căldură și de sete, asta nu se poate spune. Așa a ajuns pînă la rîul care curgea la granița împărăției sale. Aci, după ce își potoli setea, tăie în două cea mai mare și cea mai coaptă portocală. Portocala se deschise ca niște petale de flori, și-n fața prințului apăru o fată de o frumusețe nemaivăzută. Celelalte două fuseseră, într-adevăr, frumoase, dar a treia era și mai frumoasă. Cînd o văzu, prințul rămase înmărmurit. Nu mai putea să-și ia ochii de la ea. Fața ei era mai fină decît floarea de portocale ; ochii verzi, cum e portocala cînd dă în pîrg ; iar părul arămiu, de culoarea portocalei coapte.

— Dă-mi apă, dă-mi apă, să beau ! strigă fata cu glas atîta de duios și de plăcut, încît prințul încîntat, o luă de mînă și o duse pînă la rîu.

Fata se aplecă și începu să bea apă. Rîul era adînc și cu albia largă, astfel încît ea putu să bea pe săturate. Și așa, a băut multă apă, iar cînd s-a săturat, își ridică privirea spre prinț și-i spuse zîmbind :

— Îți mulțumesc, prinț bun și frumos, că mi-ai redat viața, îți mulțumesc. Sînt fiica împăratului portocalelor. Ce mult te-am așteptat ! Și cele două surori ale mele te-au așteptat.

– Ah, sărmanele, oftă prințul cu durere. Eu sînt vinovat de moartea lor.

– Dar ele n-au murit ! zise fata mirată. N-au murit, dragul meu. Păi, n-ai văzut după ce ai plecat că s-au transformat în minunate păduri de portocale. Da, da. Ele vor fi loc de odihnă și popas pentru drumeții obosiți, cărora le vor potoli setea. Dar niciodată nu vor mai putea să se transforme din nou în fete.

– Iar tu n-ai să mă părăsești niciodată. Așa e ?

– Așa e. Niciodată nu te voi părăsi. Doar dacă vei înceta să mă iubești.

– Niciodată nu voi înceta să te iubesc, grăi prințul și o luă în brațe, sărutînd-o mult timp.

Apoi prințul puse mîna pe mînerul sabiei sale și jură că niciodată nu va iubi altă fată, ci numai pe fiica împăratului portocalelor. O urcă pe cal și alergă fericit spre palatul tatălui său.

Cînd turnurile palatului străluciră în depărtare, prințul se opri și zise :

– Acum, te rog, așteaptă-mă aici. Mă întorc imediat cu o căruță de aur și îți voi aduce haina și papucii de atlas.

– N-am nevoie nici de haină, nici de papuci. E mai bine să nu mă lași singură aici.

– Dar nu se poate așa. Va trebui să intri în palatul tatălui meu, așa cum se cuvine unei prințese.

– Da, dar mi-e teamă să rămîn singură aici.

– Nu-ți fie teamă, draga mea. Uite, ca să fii liniștită, am să te urc pe creanga celui mai înalt copac. Uite acela, arătă prințul spre un copac, care stătea aplecat deasupra lacului. Acolo nu te va vedea nimeni.

– Bine, se învoi în cele din urmă fata.

Prințul o ridică pe creanga celui mai înalt copac și apoi, dînd pinteni calului, porni în goană spre palatul tatălui său.

În acest timp veni să spele rufele la lac, servitoarea împăratului, șchioapă și sașie. Ea se aplecă și se uită în apă, unde văzu chipul fetei.

– Tiii, dar frumoasă mai sînt. Să fiu eu, oare ? Da, eu. Sigur că da. Păi, o asemenea frumusețe ar invidia-o și soarele. Zău, c-ar invidia-o.

Servitoarea își ridică ochii spre soare și atunci o zări pe fată sus pe creanga cea mai înaltă a copacului. Se posomorî numaidecît. Înțelese că nu era chipul ei. Și se stropși :

– Ce faci acolo și cine ești ?

– Eu . . . eu . . . sînt logodnica prințului și-l aștept să vină după mine.

– Dar nu se știe dacă va veni, zise batjocoritor servitoarea.

Apoi servitoarea începu să scuture copacul. Biata fiică a împăratului portocalelor se strădui din răsputeri să se mențină pe creangă,

dar servitoarea scutura din ce în ce mai tare creanga. În cele din urmă, fata căzu în apă și se transformă din nou în portocală. Servitoarea apucă repede portocala și o vîrî în sîn și se urcă ea în copac. Abia se așeză pe creangă și, iată-l, pe prinț cu o căruță de aur, trasă de șase cai albi. Servitoarea nu mai aștepta s-o coboare din copac, ci sări repede de pe creangă.

Cînd o văzu prințul înmărmuri. Cum, logodnica lui frumoasă, e șchioapă și sașie ? Dar ea începu să sporovăiască :

— Logodnicul meu drag, nu te speria. În curînd îmi va trece. Mi-a intrat în ochi un pai, iar piciorul mi-a amorțit de atîta așteptare. După nuntă, voi fi și mai frumoasă.

Prințul n-avea încotro. Jurase pe sabie că-i va fi credincios.

Cînd împăratul și împărăteasa o văzură pe logodnica fiului lor, le venea să-și ia lumea în cap. Păi, pentru urîțenia asta, a trebuit să se ducă tocmai la capătul lumii.

Seara tot palatul era luminat ; mesele pline cu de toate, iar oaspeții veseli, bine dispuși, cum se cuvine să fie la nuntă ; dar își dădeau coate, arătînd spre mireasă.

Fiul împăratului era amărît. Îl cuprinse plictiseala. Îi venea să fugă.

Clopotele sunară și toți se așezară la locurile lor la mese. În fruntea mesei stăteau tinerii. Servitorii serveau oaspeții cu mîncăruri și băuturi. Mireasa ceru primul fel de mîncare. Mîncă în silă și ceru și al doilea fel, dar fiece îmbucătură i se așeza în gît. Ceru apoi să bea apă, dar setea nu i se mai potolea. Atunci își aduse aminte de portocală și hotărî s-o mănînce. O scoase pe furiș din sîn, dar cînd dădu s-o ducă la gură, portocala îi scăpă din mînă și începu să se rostogolească pe sub mese.

Mireasa se făcu palidă și începură să-i tremure buzele, dîndu-și seama că acuma se va întîmpla ceva. Oaspeții stăteau cu răsuflare oprită și se uitau înmărmuriți unul la altul. Portocala continua să se rostogolească. Făcuse înconjurul meselor, iar acum se îndrepta spre mire. Toți așteptau cu sufletul la gură să vadă ce se întîmplă. Mirele, tulburat peste măsură, aștepta și el să vadă ce se va întîmpla. Cînd portocala ajunse în dreptul său, se deschise încetișor și din ea ieși fiica împăratului portocalelor. Prințul sări de la masă, o luă de mînă și se duse în fața părinților săi.

— Aceasta este logodnica mea adevărată !

Și apoi ce s-a întîmplat ? Servitoarea rea și înșelătoare a fost alungată, iar prințul și fiica împăratului portocalelor de-abia atunci și-au sărbătorit nunta cu adevărat.

(Basm italian)

Zîna cocorilor

Goliba veche și dărăpănată, era așezată pe o vale mărginită de munți înalți. În ea locuia un om sărman și necăjit. Era harnic și lucra din zori și pînă noaptea tîrziu, dar crengile uscate pe care le aduna din pădure nu putea să le vîndă decît pe un preț mic. Și bietul om de-abia agonisea cele trebuincioase vieții și își tîra așa traiul de la o zi la alta. Se întîmpla adeseori că-l apuca noaptea, fără să cîștige nici o lețcaie și astfel nu avea ce duce la gură. Îi chiorăiau mereu măruntaiele, neputînd de multe ori, din pricina foamei, nici măcar să aţipească și își bătea capul toată noaptea, cugetînd în fel și chip, cum și ce să facă să scape de sărăcie.

Într-o seară, după ce colindase toată ziua pădurea, adunînd crengi uscate, pe care, de la o vreme, le găsea din ce în ce mai rar, omul sărman și necăjit se întoarse obosit, și, ca niciodată, aţipi îndată ce se întinse în așternut. Dar, în toiul nopții, îl trezi din somn vîjîitul unei furtuni, care zguduia năpraznic toată împrejurimea, gata să-i smulgă coliba. Auzi prin vuietul furtunii un glas subțirel care striga : „Ajutoor ! Ajutoor !" Omul vru să iese afară, dar în clipa cînd se îndreptă spre ușă, furtuna începu să vîjîie și mai înverșunat, atît de înverșunat, încît își dădu seama că-i este cu neputință să înfrunte năvala furtunii.

A doua zi dimineața porni, ca de obicei, să adune crengi uscate din pădure. Îndată ce intră în pădure, frunzișul începu să foșnească sub pașii lui și auzi iarăși glasul acela subțirel, strigînd acum din ce în ce mai stins : „Ajutoor ! Ajutooor !". O luă spre locul dincotro se auzea strigătul, și cînd ajunse lîngă un copac bătrîn, doborît de furtună, văzu sub el un cuib, și-n cuib, un cocor, care abia mai putea să răsufle.

– Scoate-mă de sub trunchiul acestui copac ! gemu cocorul. Fie-ți milă de mine și scoate-mă !

Omul, gîfîind, se opinti, din răsputeri, începură să-l treacă sudorile, dar nu se lăsă pînă nu urni din loc trunchiul copacului.

– Așa, zise el mulțumit și ridică de jos cocorul, care gemuse toată noaptea, chinuindu-se. Ei, acum poți să zbori, zise omul nevoiaș. Uite,

cerul s-a înseninat. Grăbeşte-te pînă-i timp frumos, adună-ţi tot ce-ţi trebuie şi fă-ţi alt cuib.

Cocorul se avîntă să zboare, dar nici nu apucă să fîlfîie bine din aripi, şi căzu la pămînt.

— Ce-i cu tine ? întrebă omul îngrijorat.

— Cred că mi-am scrîntit aripa dreaptă. Mă doare îngrozitor, cînd o mişc.

Omul îi mişcă uşor, ca într-o alintare, aripa vătămată. Se auzi un pocnet scurt, osul reveni la loc şi cocorul începu să fîlfîie din aripi cu uşurinţă, fără nici un fel de durere.

— Şi acum, cocoraşule, e timpul să mă duc să adun crengi. Te las cu bine.

Omul plecă grăbit la treburile sale, iar cocorul privi în urma lui cu ochii înlăcrimaţi.

După cîtva timp, omul sărman, ducîndu-se în pădure după crengi uscate, întîlni o femeie tînără şi frumoasă, care aduna grăbită crengi, aşezîndu-le în grămezi, aşa cum obişnuia el să facă. Se uită la ea, nevenindu-i să creadă că o femeie, atît de tînără şi atît de frumoasă, cu o înfăţişare de prinţesă, adună crengi uscate. „Cu siguranţă, că-i niscaiva prinţesă. Dar ce caută aici şi de ce adună crengi ?! se întrebă el mirat".

Ca şi cînd i-ar fi ghicit gîndurile, femeia tînără şi frumoasă se opri din lucru şi-l privi cu duioşie.

— Ah, ce bine că ai venit ! Credeam că te-ai dus în altă parte după crengi.

— Dar cine eşti tu ? întrebă el, clipind des, nevenindu-i să creadă că se află în faţa unei asemenea făpturi atît de frumoase.

Femeia rîse şăgalnic, fără să răspundă.

— Şi de ce ai venit aici să aduni crengi ?

Femeia iarăşi rîse şăgalnic, fără să răspundă, şi se apucă din nou să adune crengi.

Se apucă şi el să adune crengi, fără să mai întrebe nimic. Cînd se lăsă seara, uitîndu-se pe furiş la femeia tînără şi frumoasă, zise sfios, temîndu-se să n-o supere cu ceva :

— Eu am adunat destule crengi. E timpul să mă duc acasă.

— Mergem împreună, zise femeia. Ce te uiţi aşa la mine ? Nu vrei să mă primeşti în casa ta ?

— Ba da . . . dar . . . se fîstîci omul nevoiaş, dar casa mea e o biată colibă . . . mică şi dărăpănată. Mi-e ruşine . . . oricum mi-e ruşine, cînd intră cineva în ea şi vede sărăcia în care trăiesc.

— Nu-i nimic, ce-i dacă ţi-e coliba mică şi săracă ? Se va găsi şi pentru mine un locşor în ea. Să mergem, zise cu hotărîre tînăra femeie, luînd încărcătura de crengi în spinare. Omul nevoiaş, fără să mai zică nimic, făcu şi el acelaşi lucru şi porniră amîndoi spre colibă.

Cînd ajunseră în colibă, femeia îi ceru omului nevoiaș ceaunul de fiert mîncare. Scoase pe furiș de la subsuoară un pachețel, luă din el două boabe de orez, le aruncă în ceaun, apoi turnă apă ; îl așeză pe foc și cînd, după scurt timp, îl luă de pe foc, omul sărman privi mirat ; ceaunul era plin cu orez fiert. Nu zise nimic, de teamă ca nu cumva s-o supere pe musafira lui atît de gingașă. Cinară amîndoi ; ea mestecînd și înghițind încet, fără grabă ; iar el mîncă la început sfios, parcă rușinîndu-se, dar cînd femeia îl îmbie stăruitor, de cîteva ori, începu să mănînce din ce în ce mai lacom, pînă cînd nu mai rămase nimic. Cînd se ridică de la masă, era sătul, cum nu mai fusese niciodată, în toată viața lui.

A doua zi porniră amîndoi în pădure după crengi uscate și cînd se înapoiară seara tîrziu în colibă, femeia scoase iarăși pe furiș pachețelul de la subsuoară, luă iarăși două boabe de orez și le aruncă în ceaun. Și astfel, cînd se așezară la masă, ceaunul era plin vîrf cu orez fiert ; și omul mîncă pe săturate.

Și așa, zi după zi, adunau împreună crengi uscate, iar cînd se întorceau seara în colibă, se ospătau boierește, dar acum nu numai cu orez, ci cu tot felul de mîncăruri, care de care mai gustoase. Omului, altădată atît de flămînd, îi stătea pe limbă s-o întrebe de unde toate aceste bunătăți. Dar nu îndrăznea, temîndu-se ca nu cumva s-o supere pe musafiră, care alunga pustietatea din colibă și umplea de lumină adăpostul său sărăcăcios.

Se simțea oarecum nevrednic de atîta grijă și, văzînd cît de mult se zbate să-i îndulcească viața, îi spunea adeseori :

— Eu sînt cel mai sărac om de pe valea asta dintre munții înalți și sălbatici, și e păcat ca o femeie, atît de tînără și de frumoasă, să-și irosească zilele alături de mine. Îți mulțumesc pentru tot ce ai făcut pentru mine ; dar nu te rețin și, dacă vrei, poți să te duci oricînd, acolo unde te așteaptă un trai mai bun și mai frumos.

Femeia însă n-a plecat, ci, devenind soția lui, a continuat să adune crengi uscate, cutreierînd în lung și-n lat pădurea. Coliba strălucea de curățenie și-n fiecare zi mîncărurile calde și gustoase abureau îmbietoare pe masă. După cîtva timp, cînd grămezile de crengi uscate se înmulțiră atît de mult, încît înșirate de jur împrejurul colibei, nu mai aveai loc să treci din pricina lor, femeia începu să rămînă mai mult acasă. Deretica, făcea coliba curată ca oglinda, gătea, dar mai ales se așeza la război și țesea, țesea mereu, din ce în ce mai mult, o pînză nemaivăzut de frumoasă.

Femeia născu în curînd o fetiță drăgălașă, și tată-său, omul sărman și necăjit de altădată, nu-și mai lua ochii de la ea, privind-o cu fața luminată de bucurie. Și fetița creștea, și se făcea din ce în ce mai frumoasă.

Într-o zi, femeia, desfășurînd de pe război pînza, o întinse și o privi cu ochi strălucitori de mulțumire. O împături cu mișcări încete și o întinse bărbatului :

– Mîine dimineață trebuie s-o duci la cel mai mare negustor din oraș și s-o vinzi. Dă-o, dacă poți, cu trei sute de galbeni.

– Trei sute de galbeni ? ! se miră bărbatul. Păi, asta-i o avere !

A doua zi porni grăbit spre oraș. Ajuns acolo dădu numaidecît de cel mai mare negustor de pînzeturi și-i arătă țesătura. Cînd o văzu negustorul, parcă nevenindu-i să creadă că se află în fața unei asemenea frumuseți, rămase o clipă încremenit locului. Apoi, ca și cînd s-ar fi temut să nu i-o ia altcineva înainte, îi numără grăbit trei sute de galbeni, spunîndu-i în șoaptă :

– Ori de cîte ori ai o asemenea pînză, mai ușoară ca fulgul, mai moale ca vata și mai prețioasă ca aurul, adu-mi-o mie și îți voi plăti pe loc, fără să mă tocmesc, trei sute de galbeni.

De atunci, omul sărac de odinioară, începu să trăiască din ce în ce mai bine. Dar, la scurt timp, femeia îi spuse cu amărăciune, dar și cu o neclintită hotărîre în glas :

– A sosit timpul să ne despărțim.

– Ce-i asta, de ce vorbești așa ? tresări el, simțind cum îi fuge tot sîngele din obraji și i se face un gol în piept.

– Nu te tulbura, dragul meu ! zise cu blîndețe femeia. Fetița noastră e de-acuma mărișoară ; știe și poate să facă toate treburile gospodăriei : să deretice prin casă, să gătească, ea te va îngriji și va munci pentru tine. Iar eu . . . eu sînt nevoită să plec. Și-acum, la despărțire, află că eu sînt cocorul pe care l-ai scăpat de la moarte. Am ținut să-ți răsplătesc pentru binele pe care mi l-ai făcut. De aceea m-am preschimbat în ființă omenească și am venit să te ajut să scapi de sărăcie. Acum ai de toate, ai o fiică harnică și cuminte, care te va îngriji și nu te va lăsa niciodată să duci o viață amară ca altădată. Poate că aș mai fi rămas alături de tine, dar eu sînt de fapt zîna cocorilor și nu mai pot să stau aici, căci cocorii mei mă caută disperați. Desigur că i-ai auzit de nenumărate ori, țipînd cu jale în înălțime, trecînd și revenind de atîtea ori, pe deasupra colibei tale. Trebuie să mă întorc la ei, căci mi se rupe inima cînd i-aud cu cîtă durere mă caută. Și apoi trebuie să-mi reiau neapărat înfățișarea de mai înainte, căci pentru ca să pot țese pînzele nemaiîntîlnit de frumoase, mai ușoare ca fulgul, mai moi ca vata și mai prețioase ca aurul, care te-au scos din sărăcie, am fost nevoită să-mi smulg aproape toate penele, din care am țesut pînzele atît de frumoase. Și uite cum am rămas, zise femeia, preschimbîndu-se dintr-o dată în pasăre ciupilită, avînd doar ici și colo cîteva pene pe aripile cu piele roșie, pătată de sînge din pricina penelor smulse.

Redobîndindu-şi înfăţişarea de altădată, zîna cocorilor, bătînd din aripile acum desgolite, se ridică cu chin în aer. Dar cînd ajunse în înălţime, penele îi crescură dintr-o dată şi, avîntîndu-se în zbor, începu să croncănească, ca s-o audă cocorii ei, care cutreierau în stoluri înălţimile, căutînd-o cu desperare.

Omul, stînd pe pragul colibei sale, se uită lung în urma ei şi ochii i se umplură de lacrimi. Cînd auzi însă vocea fiicei sale, sunînd cristalin, ca un clinchet de clopoţel de argint, îşi şterse repede lacrimile şi intră în colibă cu faţa luminată de bucurie.

(Basm japonez)

Fata care își așteaptă iubitul

Odată demult, tare demult, a existat un oraș străvechi și deasupra orașului, sus de tot, în vîrful unui munte, se afla un castel, înconjurat de prăpăstii adînci și de strîmtori întunecoase. În acest castel locuia un han, cunoscut prin cruzimea sa, de care tremurau toți supușii săi. Aproape că nu trecea o zi fără ca cineva să nu fie victima hanului și să-și sfîrșească viața în chinuri îngrozitoare.

Într-o zi hanul auzi de o fată frumoasă, după care călăreți, vestiți și bogați, și oameni îndrăzneți și cu renume, din toată împărăția, își pierdeau capul. Se încăierau între ei și chiar își dădeau viața, dar fata nu voia să se mărite cu nici unul dintre ei. La toți le răspundea cu aceleași vorbe : „Nu pot să mă mărit, fiindcă inima mea aparține altcuiva. Iubesc pe altcineva."

Cine era acest altcineva, nimeni nu putea să afle și nici ea nu știa cu precizie cine-i. Își amintea doar, așa, ca prin vis, că într-o dimineață, cînd soarele începuse să strălucească deasupra munților, a apărut în fața ei un călăreț, călare pe un cal alb. A urcat-o pe cal și au început să alerge în înălțimi amețitoare. Calul alerga ca vîntul, iar ei urcau, urcau mereu. Apoi, cînd au coborît pe pămînt, călărețul a scos de pe deget un inel și i l-a dat ei. I l-a vîrît pe deget și i-a spus :

— În curînd mă întorc. Să nu scoți niciodată acest inel de pe deget. Atîta timp cît inelul va fi pe degetul tău, vei fi ferită de necazuri.

Hanul, auzind de această preafrumoasă fată, hotărî să se însoare cu ea și trimise peținori, încărcați cu tot felul de daruri. Cînd fata auzi despre ce-i vorba, aruncă darurile și spuse :

— Iubesc pe altcineva și vreau să fiu soția lui. Plecați de aici !

Atunci unul dintre peținori se repezi s-o prindă, dar fata îl îmbrînci și o luă la fugă în pădure. Străbătu toată ziua pădurea, strigîndu-l pe călărețul frumos. Îl striga, îl striga mereu, dar iubitul ei se dusese cine știe unde și nu răspundea.

Fata observă la un moment dat că-i lipsește inelul. Începu să plîngă desperată și alergă spre casă ca să-l caute. Dar nu ajunse pînă acasă, căci niște călăreți o înconjurară, o prinseră și, alergînd ca vîntul, o duseră în castelul din vîrful muntelui, înconjurat de prăpăstii adînci și de strîmtori întunecoase. Cînd îi dezlegară marama de la ochi, fata se văzu în castelul luxos al hanului. Dădu să fugă, dar patru ostași o opriră, rînjind.

Hanul veni spre ea și întinse mîinile s-o mîngîie, dar fata țipă la el dispreţuitoare :

– Iubesc pe altul. Niciodată nu voi fi soția ta, orice ai face.

Hanul se repezi atunci ca un sălbatic la ea, dar fata se smulse din brațele lui și, cînd ajunse în dreptul ferestrei deschise, țipă din toate puterile :

– Nu, niciodată nu voi fi soția ta ! Mai bine mor, zise furioasă și sări pe fereastra deschisă, aruncîndu-se în prăpastie.

În clipa aceea zidurile se cutremurară și castelul se prăbuși. În strîmtoare începu să năvălească apă care inundă castelul.

Pe locul unde fusese castelul, între stîncile pleșuve și întunecoase, strălucea un lac, albastru ca cerul.

În zilele călduroase de vară, cînd soarele răsare de după munți, și astăzi se mai văd ruinele castelului și se aude strigătul fetei, care își cheamă iubitul, plecat departe, cine știe unde, călare pe un cal alb.

(Basm kirghiz)

Pasărea măiastră

Feciorii unui împărat aflaseră că, într-o țară îndepărtată, există o pasăre, care poate să împlinească orice dorință. Pasărea trăia într-o colivie de aur în grădina împăratului, iar colivia se afla atîrnată pe o creangă de tei cu trei coroane. În timpul zilei zbura departe, iar seara se întorcea în colivie la culcare. Pasărea avea pe degetul stîng de la picior un inel, și zicea că cine va fi în stare să-i ia inelul de pe picior, acela va fi stăpînul ei. Mulți încercaseră, să pună mîna pe acel inel, dar nici unul nu izbutise.

Cei trei feciori de împărat se sfătuiră să pornească și ei la drum în căutarea păsării.

– Eu zic să încercăm, spuse fratele cel mai mare.

– Și eu sînt de aceeași părere, căzu de acord fratele mijlociu.

– Păi, să nu mai stăm pe gînduri, zise fratele cel mai mic. Să plecăm îndată !

Cel dintîi porni la drum fratele mai mare. Își umplu traista cu merinde și încălecă pe cal ; iar ceilalți doi frați îl conduseră pînă la pod. La pod, fratele cel mai mare descălecă, făcu cu sabia trei crestături pe lemnul podului și le spuse celorlalți doi frați ai săi :

– Uitați-vă, aici sînt trei crestături. Veniți în fiecare zi, să vedeți cum sînt aceste trei crestături. Dacă sînt albe, să știți că totul este în bună rînduială. Dacă sînt pline de sînge, încălecați îndată pe cai și veniți în ajutorul meu.

Frații îi făgăduiră că așa vor face. Și fratele cel mai mare porni la drum. După nouă zile de mers, descinse în a noua țară, și se îndreptă spre palatul împărătesc. Ajuns în fața împăratului, făcu o plecăciune cuviincioasă și-i spuse :

– Am venit să iau inelul de pe piciorul păsării.

Împăratul clătină din cap :

– Și cum ai de gînd să ajungi pînă la ea. Nu știi, oare, că pasărea aceasta e pasăre măiastră ? Cîți n-au venit s-o ducă, și cîți nu vor mai veni și de-acum înainte, dar degeaba, fiule.

Dar fratele cel mai mare nu se lăsă :

– Orice s-ar întîmpla, totuși mă duc.

– Bine, zise, atunci împăratul.

Se întunecă de-a binelea și fratele cel mai mare intră în grădina împăratului și începu să caute teiul cu trei coroane. Se uită într-o parte, se uită în alta, nu-i. În cele din urmă îl zări între niște mesteceni și porni într-acolo. Ajunse repede în poiana în care se afla colivia de aur ; o văzu, se uită la ea, apoi, fiindcă liniștea din jur vestea că întunericul se încropise de-a binelea și pasărea trebuie să apară din clipă în clipă, se ascunse repede în iarba înaltă și deasă. După cîtva timp, auzi deodată cum grădina se umple de un ciripit, de parcă mii de păsări ar cînta. Și, iată, pasărea, venind din zbor lung și îndepărtat. Se așează pe colivie, se uită în stînga și-n dreapta, și apoi începu cu glas tînguitor :

– Toată lumea doarme, numai eu nu dorm. Oare nu-i nimeni pe lumea aceasta, care să-mi spună și mie : „Du-te și tu la culcare !"

Fratele cel mai mare, ascuns în iarba înaltă și deasă, se gîndi : „Dacă numai atîta cere, ne descurcăm ușor de tot". Și zise numaidecît :

– Pasăre măiastră, du-te la culcare !

În clipa aceea pasărea îl izbi cu aripa atîta de puternic, încît fratele cel mai mare se transformă în mesteacăn.

A doua zi, fratele mijlociu văzînd sînge pe crestăturile de la pod, se repezi îndată să-l caute pe fratele cel mai mare. Ajuns în fața împăratului, întrebă de el, dar împăratul nu putu să-i spună altceva decît că, într-adevăr, fratele său mai mare fusese după pasăre, dar a rămas în grădină. Atunci fratele mijlociu intră repede în grădină și scotoci peste tot, dar nu-l găsi. Își strecură capul printre crengile mestecenilor și, cînd colo, zări teiul cu trei coroane și-n el colivia de aur. Se repezi îndată acolo, dînd la o parte iarba înaltă și deasă. Îl căută peste tot, de jur împrejur, pe fratele cel mai mare, dar nu-l găsi. Și, fiindcă începea să se lase înserarea, se ascunse repede în iarba înaltă și deasă și așteptă. În curînd văzduhul se umplu de un ciripit de pasăre, de parcă ar fi cîntat mii de păsări deodată. Și, iată, pasărea măiastră, venind în zbor și lăsîndu-se apoi pe colivie. Se uită în stînga și-n dreapta și apoi începu cu glas tînguitor :

– Toți pot să doarmă, numai eu nu pot. Oare nu se găsește un suflet pe lumea aceasta, care să-mi spună numai atît : „Pasăre măiastră, du-te și tu la culcare."

Fratele mijlociu nu scoase nici un cuvînt. După un timp, pasărea iarăși începu să se văicărească :

– Toți pot să doarmă, numai eu nu pot. Oare nu se găsește un suflet pe lumea aceasta, care să-mi spună numai atît : „Pasăre măiastră, du-te și tu la culcare".

Vorbele acestea le spuse cu atîta durere, încît fratele mijlociu se înduioşă şi zise :

— Pasăre măiastră, du-te la culcare !

În clipa aceea pasărea îl izbi cu aripa atît de puternic, încît fratele mijlociu se transformă în mesteacăn.

A doua zi, cînd văzu crestăturile de la pod pline de sînge, fratele cel mai mic plecă îndată. Ajuns în faţa împăratului, îl întrebă de cei doi fraţi ai săi, iar împăratul îi răspunse că, într-adevăr, au fost şi s-au interesat de pasărea măiastră, dar au rămas în grădină. Fratele cel mai mic intră repede în grădină, căută peste tot, răscoli fiece ungher al grădinii, dar nu găsi nimic, nici teiul cu trei coroane, nici pe fraţii săi. Îşi vîrî capul între mesteceni, zări teiul cu trei coroane şi colivia în el, dar de fraţi, nici urmă. Fratele cel mai mic, văzînd că se lasă întunericul, se ascunse repede în iarbă, dar, în aşa fel, încît să poată întinde mîna pînă la colivie. Şi aşteptă. Nu după mult timp, de jur împrejur, în toată grădina, se auzi un ciripit atît de răsunător, încît parcă mii de păsări cîntau toate deodată. Pasărea măiastră apăru în zbor, se aşeză pe colivie, se uită în jurul ei, şi începu să zică cu multă amărăciune, de care se umplu toată grădina :

— Toţi dorm, numai eu nu pot să dorm. Oare nu există nici un suflet pe lumea aceasta, care să-mi spună numai atît : „Pasăre măiastră, du-te la culcare."

Fratele cel mai mic nu spuse nici un cuvînt. Puţin mai tîrziu, pasărea începu cu un glas parcă şi mai tînguitor :

– Toți pot să doarmă, numai eu nu. Oare nu există un suflet în lumea aceasta, care să-mi spună numai atît : „Pasăre măiastră, du-te și tu la culcare."

Fratele cel mai mic tăcu din nou. După un timp oarecare, pasărea izbucni în plîns și începu să suspine atît de dureros, încît toată grădina se cutremură :

– Toți dorm, vorbi pasărea printre lacrimi, numai eu nu am dreptul să închid ochii. Oare nu există nici măcar un singur suflet în lumea aceasta, care să-mi spună și mie numai atît : „Pasăre măiastră, du-te și tu la culcare."

Fratele cel mai mic nu mai putu să se rețină și vru să pronunțe cuvintele pe care i le cerea pasărea, dar, în clipa cînd deschise gura, pasărea, plictisindu-se să mai aștepte, după ce se încredință încă o dată că nu e nimeni prin apropiere, intră în colivie, își vîrî liniștită capul între pene și în curînd adormi.

Fratele cel mai mic întinse încet mîna din iarba înaltă și deasă, unde stătea ascuns, și, tiptil-tiptil, apucă inelul. Pasărea măiastră se trezi brusc din somn și începu să se zbată să scape și apoi să plîngă și să-l roage să-i dea drumul. Toată noaptea încercă în fel și chip să scape, dar fratele cel mai mic o ținea strîns și nu-i dădea nicidecum drumul din mînă. În zori, pasărea se potoli și, lăsînd capul în jos, spuse :

– Mi-ai luat inelul, acum ești stăpînul meu.

– Da, pasăre măiastră, sînt stăpînul tău. Și acum, spune-mi, unde sînt frații mei ?

– Uite acești doi mesteceni de lîngă tine. Aceștia sînt frații tăi.

– Dar ceilalți mesteceni ce sînt ?

– Tot oameni.

Cînd auzi acest lucru, fratele cel mai mic simți cum îl trec fiorii.

– Dar cum ar putea redeveni iarăși oameni ? întrebă el.

– Ei, pentru asta trebuie să te duci puțin mai încolo, în pădurice a aceea de mesteceni. Acolo vei da de o grămadă de nisip. Dacă pe fiecare mesteacăn presări trei pumni de nisip, atunci mestecenii se transformă în oameni.

Fratele mai mic îi învie mai întîi pe cei doi frați ai săi, apoi, cu ajutorul lor, îi învie și pe ceilalți. În curînd toată pădurea răsună de glasuri omenești. Toți îl înconjurară pe fratele cel mai mic și nu mai știau ce să facă de bucurie. La urmă, pasărea măiastră începu să cînte. Cîntecul ei era atît de melodios și atît de fermecător, încît toți rămaseră uimiți, ascultînd-o.

După trei zile cei trei frați se despărțiră de ceilalți oameni eliberați și o luară pe malul mării, înspre casă. Cei doi frați mai mari mergeau repede, dar cel mai mic de-abia umbla. Era peste măsură de ostenit. Se culcă pe malul mării și adormi îndată. Cînd îl văzură dormind, cei doi frați mai mari hotărîră să-l arunce în mare și să-i fure pasărea

măiastră. Așa au și făcut. Îi luară pasărea și porniră amîndoi spre casă. Cînd îi văzu împăratul, se bucură nespus de mult, iar cînd întrebă unde-i fratele lor cel mai mic, cei doi frați strînseră din umeri și se prefăcură că nu știu nimic.

Pasărea măiastră în care ei își puneau atîtea nădejdi și de la care așteptau atîtea minuni, nu făcea însă nimic. Stătea cu capul aplecat, de parcă n-ar fi auzit poruncile lor. Nu făcea nimic, pentru că, în graba cu care l-au aruncat pe fratele lor cel mai mic în mare, au uitat să ia inelul de la el.

A trecut de-atunci multă vreme. Pasărea continua să stea tot așa, amărîtă, cu capul aplecat și fără să îndeplinească poruncile celor doi frați, iar cei doi frați trăiau și pe mai departe la curtea împărătească, fără să-i mustre conștiința pentru ceea ce făcuseră. Numai bătrînul împărat lăcrima pe ascuns, gîndindu-se mereu la fiul cel mai mic și învinuindu-se că nu trebuia să-l lase să plece. Dar bătrînul împărat plîngea și se tînguia fără rost, căci fiul său cel mai mic nu s-a înecat, ci a ajuns în castelul de chihlimbar al împărătesei mării. Viteazul frumos și chipeș îi plăcu atît de mult împărătesei mării, încît se mărită cu el. Și trăiau acuma fericiți.

Într-o zi, zînele mării povestiră că au auzit cum bătrînul împărat plînge în fiecare zi după el. Cînd află acest lucru, fiul cel mai mic al împăratului se întristă și hotărî să părăsească pentru cîteva zile castelul de chihlimbar și să se ducă să-l vadă pe bătrîn. Frecă între palme inelul care i-a mai rămas de la pasărea măiastră, iar inelul se transformă îndată într-un pod de aur, de la castelul de chihlimbar pînă la palatul tatălui său.

Cînd îl văzu tatăl său nu mai știa ce să facă de bucurie. Apoi pasărea măiastră cîntă și povesti tot ce făcuseră frații mai mari. Cînd auziră ce povestește pasărea măiastră, cei doi frați căzură în genunchi și, tremurînd de frică, începură să ceară iertare. Fratele cel mai mic îi iertă și-l rugă și pe bătrînul împărat să-i ierte.

Trei zile petrecu fratele cel mai mic la tatăl său în ospeție, și trei zile îi povesti despre fericirea sa, iar a patra zi în zori își luă pasărea măiastră și se înapoie în castelul său de chihlimbar. Îndată ce poarta castelului de chihlimbar se închise, podul dispăru și se transformă din nou în inel, pe care stăpînul său, fiul cel mai mic al împăratului, îl luă și-l păstră cu grijă.

(Basm leton)

Judecată dreaptă

Un om se însurase cu o femeie frumoasă și harnică și era fericit. Dar un vrăjitor rău, văzîndu-l atît de fericit, îl invidie și hotărî să-i ia nevasta. Se transformă în așa fel încît semăna întocmai cu omul care avea nevastă frumoasă. Veni la el și-i spuse, cu o voce poruncitoare : .

— Pleacă de aici ! Asta e nevasta mea !

— Cum, nevasta ta ? rămase uimit adevăratul bărbat, uitîndu-se la vrăjitorul care semăna, într-adevăr, cu el. Nu se poate, aceasta e nevasta mea !

— Atîta îți spun : pleacă pînă nu va fi prea tîrziu ! zise vrăjitorul îndîrjit.

Atunci omul care avea nevastă frumoasă se repezi la el și începu să-l îmbrîncească. Auzind gălăgie în casa fiicei sale, tatăl ei alergă cu cuțitul în mînă să-l ajute pe ginerele său. Dar nu putea nicidecum să-i deosebească, atît de mult semănau unul cu altul și se opri nedumerit, uitîndu-se, cînd la unul, cînd la altul. Și mai greu îi era bietei femei, căci nu știa de care din ei doi să asculte. Amîndoi bărbații strigau la ea și-i porunceau, iar sărmana femeie stătea într-un ungher al colibei și plîngea. În cele din urmă, cei doi bărbați se apucară de păr, și se țineau atît de strîns, încît nimeni nu era în stare să-i despartă.

Și, așa, ținîndu-se de păr, îi duseră în fața judecătorului să hotărască a cui e, de fapt, nevasta.

Acolo soțul spuse :

— Nevasta e a mea. M-am însurat de curînd. Toți oamenii din sat pot să spună acest lucru. Dar a venit acest netrebnic și mi-a zis : „Pleacă de aici ! Asta e nevasta mea !"

— Nu-i adevărat, zise vrăjitorul. Nevasta este a mea. El mi-a răpit-o și am venit s-o iau.

— A cui este nevasta ? întrebă judecătorul pe oamenii, care se aflau de față. Dar oamenii se uitară mult la cei doi și nu puteau să-i deosebească. Se priviră nedumeriți și strînseră din umeri.

Atunci bărbatul adevărat începu să jure că nevasta este a lui, dar vrăjitorul îl întrerupse batjocoritor :

— Poți să juri de o mie de ori ; nevasta este a mea.

Judecătorul se gîndi îndelung, dar nu putea să ia vreo hotărîre. Văzînd acest lucru, oamenii îi duseră pe cei doi bărbați în fața altui judecător. Acesta era mai viclean. Îi ascultă pe amîndoi și nu spuse nici un cuvînt. Apoi porunci ca fiecare dintre ei să ducă de șapte ori, sus, în vîrful muntelui, o ladă grea, în care era ascuns, fără să se știe, un om.

Bărbatul adevărat luă lada în spinare și începu s-o ducă sus, în vîrful muntelui. Muntele avea suiș greu, cu pantă înclinată, și bietul om, purtînd povara în spinare, își zicea tot timpul :

— Vai de mine și de mine, ce-am ajuns, să port greutatea asta în spinare, numai ca nevasta să rămînă a mea. Dar voi răbda, voi răbda totul, numai ca s-o scap din mîinile acestui netrebnic, venit să mi-o răpească.

Și bărbatul adevărat urcă de șapte ori lada pînă sus, în vîrful muntelui.

Apoi începu să urce vrăjitorul Urcă repede, de parcă n-ar fi dus o greutate în spinare, căci se folosi de vrăjile sale. Urcînd în vîrful muntelui, ofta tot timpul :

— Ia uite, ce-am ajuns : să urc muntele acesta de șapte ori, din pricina unei femei ? Și să mă umilesc atît de mult ? Dar nu-i nimic, voi urca și nevasta va fi a mea.

Omul care era în ladă auzise totul și-i era clar a cui este nevasta.

li spuse judecătorului, iar judecătorul porunci să i se aducă o tulpină de bambus cît mai lungă și mai groasă, și zise :

– Cine dintre voi doi va reuși să treacă prin această tulpină de bambus, acela este bărbatul adevărat.

Adevăratul bărbat se apropie de tulpina de bambus, dar oricît își bătea capul, era cu neputință să treacă prin ea.

– Îmi cereți un lucru imposibil, zise el. Cum o să pot trece prin tulpina de bambus. Este absolut imposibil.

Judecătorul se uită la el și zîmbi. Apoi întinse tulpina de bambus celuilalt bărbat :

– Încearcă tu să treci.

Vrăjitorul apucă tulpina de bambus, bolborosi niște cuvinte și, deodată, trupul său se subție atît de mult, încît intră, fără nici o greutate, în tulpina de bambus. Cînd ajunse în mijlocul ei, judecătorul porunci ca tulpina de bambus să fie închisă. Îi era acum clar cine umblă cu lucruri necurate.

Așa a fost prins vrăjitorul, iar bărbatul adevărat își redobîndi nevasta.

(Basm malaez)

Prințesa cea isteață

Trăia odată în Maroc un sultan bogat, care avea tot ce-i trebuie.

Era mulțumit și fericit, dar singura fiică pe care o avea îl îngrijora și îl întrista adeseori, pentru că, ajunsă la vremea măritișului, nu voia nicidecum să se mărite. Prințesa era frumoasă și veneau mereu pețitorii s-o ceară de nevastă, dar ea îi refuza pe toți. Îi plăcea mai mult să stea în casa părintească, și, cît era ziua de mare, să povestească servitoarelor tot felul de povești, pe care le născocea mereu și care nu se mai isprăveau niciodată.

— Nu se poate, îi zise într-o zi sultanul, care nu voia totuși s-o silească, nu se poate să rămîi așa nemăritată. Gîndește-te, ești singurul meu copil, ce se va întîmpla cu tine după moartea mea ? De moștenit, nu mă poți moșteni, așa, nemăritată. Mă îngrozesc cînd mă gîndesc că ești peste măsură de încăpățînată.

Iar fiica îi răspunse cu blîndețe :

— O, tată, nu te gîndi că voi rămîne veșnic nemăritată. Mă voi mărita, dar vreau ca bărbatul meu să fie un om ager la minte.

— Heeei, fiica mea, oftă sultanul îngrijorat, trăgînd totuși nădejde că poate-poate o va îndupleca, dar cum crezi că o să găsești un asemenea bărbat și, mai ales, cum o să-ți dai seama că are o minte atît de ageră, cum dorești tu.

— Iată cum : organizează o întrecere, la care eu voi povesti o minciună, iar cel care va povesti o minciună și mai mare decît a mea, acela îmi va fi bărbat.

Cînd auzi acest lucru, sultanul căzu pe gînduri. Cererea fiicei sale era în afara legilor și obiceiurilor țării. Totuși hotărî să împlinească această dorință a fiicei sale, în credința că poate, cine știe, se va găsi un om isteț, care să fie pe placul prințesei. Și se bucura, gîndindu-se că, iată, în sfîrșit, și fiica sa se va mărita.

Numaidecît anunță în toată împărăția sa, în toate orașele și satele, ba chiar și pînă departe în colibele păstorești, că o va mărita pe fiica sa cu cel care va izbuti să povestească o minciună mai mare decît a ei.

Sultanul o întrebă :

– Spune-mi, fiica mea, care-i minciuna ta ?

Iar prințesa răspunse :

– Voi povesti că am dat poruncă să se construiască o căldare, pentru care sînt necesare trei sute șaizeci de cuie. Fiecare cui a fost făcut de cîte un fierar, dar nici un fierar, în timp ce a bătut cuiul, nu l-a auzit pe cel de lîngă el, atît era de mare depărtarea între ei.

– Hm, făcu sultanul. Asta-i cea mai mare minciună din cîte am auzit. Mă tem că nu vei reuși, spuse sultanul în încheiere și căzu pe gînduri.

Îndată ce au aflat de hotărîrea sultanului, pețitorii au început să sosească din toate părțile. Au venit fiii marilor viziri, ai conducătorilor de provincii și ai negustorilor vestiți și bogați. Fiecare dintre ei, convins că o va întrece pe prințesă, născocea cîte o minciună gogonată. Dar minciunile spuse de ei, în comparație cu cea spusă de prințesă, erau atît de mici și naive, de parcă ar fi fost destinate copiilor, care abia încep să vorbească.

Așa trecu o săptămînă. Pețitorii veneau unul după altul, dar nici unul nu putea să născocească o minciună mai mare decît a prințesei. Sultanul devenea din ce în ce mai amărît, iar prințesa din ce în ce mai veselă, fiindcă minciuna ei era cu mult mai mare decît a pețitorilor. În afară de aceasta, se mai bucura și fiindcă putea să mai rămînă în casa părintească, unde putea zilnic să născocească tot felul de povești, pe care le spunea supuselor sale, care o ascultau cu atîta plăcere.

Sultanul era desperat, pentru că știa că fiecare pețitor învins de prințesa îndărătnică, va deveni dușman al țării sale.

În cele din urmă, sosi la palatul sultanului un păstor. El nu era îmbrăcat în haine scumpe și nu avea nici un fel de podoabe ca fiii vizirilor, conducătorilor de provincii și ai negustorilor vestiți și bogați. Veni călare pe măgar, și fiindcă sultanul invitase pe toată lumea la întrecere, intră și el în palatul domnesc să-și încerce norocul.

Îndată ce sosi se închină înaintea sultanului și a prințesei, care-i povesti povestea ei cu căldarea.

Păstorul zîmbi și apoi spuse :

— Am să vă spun una și mai grozavă. Am o varză cu trei sute șaizeci de frunze, iar pe fiecare frunză stau trei sute șaizeci de călăreți, iar călărețiii sînt atît de departe unul de altul încît nu se pot vedea.

Prințesa sări îmbujorată la față, se apropie de el și-l întrebă :

— Și în ce ai de gînd să fierbi varza aceea ?

— În căldarea ta, răspunse păstorul.

Auzind acest răspuns înțelept, prințesa se apropie de el și strigă triumfătoare :

— Tu vei fi bărbatul meu.

Sultanul, scăpat de grijă, strigă și el încîntat :

— Să facem, așadar, nunta !

Păstorul deveni astfel bărbatul acelei preafrumoase prințese. Au trăit fericiți și au avut mulți copii, iar după moartea sultanului, păstorul a urcat pe tronul împărăției și a condus-o cu multă înțelepciune, pînă la adînci bătrînețe.

(Basm marocan)

Copacul ciudat

Pedro ședea sub un copac și zăngănea banii în palmă. Banii sunau frumos și plăcut, dar erau puțini. Și tare ar fi vrut să aibă mai mulți, ca să scape de sărăcie. Începu să chibzuiască cum și ce să facă, pentru ca să aibă mai mulți bani.

În depărtare se ridica un nor de praf și văzu venind o herghelie de cai. „Hm, ce ar fi să încerc. Se pare că tocmai acum e acum." Se urcă repede în copac și așează banii pe crengi.

Herghelia venea și se apropia de el. Pedro coborî din copac și se așeză jos. Norul de praf se ridica tot mai mult și în curînd herghelia de cai sosi în dreptul său. Caii erau mînați de proprietar și de oamenii săi. Pedro stătea liniștit, de parcă nu avea de gînd să facă nimic. Cînd proprietarul de cai ajunse lîngă el, se ridică de jos și începu să scuture copacul. Banii începură să cadă jos.

– Ajunge pentru azi ! zise Pedro liniștit și începu să adune banii de jos.

Proprietarul de cai se opri uimit.

– Ce fel de copac e ăsta, flăcăule ?

– E un copac pe care, dacă îl scuturi, îți dă bani.

– Și cît dă ? deveni curios proprietarul de cai și se apropie de copac, privindu-l cu atenție.

– Păi, îți dă cît vrei. Depinde de cîte ori îl scuturi pe zi, răspunse Pedro.

– Ce ar fi să mi-l vinzi mie ?

– A, nu. Asta îmi vine greu s-o fac. Copacul acesta l-am moștenit de la tatăl meu. Mi-e greu să mă despart de el. Dar, drept să-ți spun, copacul ăsta mă cam încurcă. Trebuie păzit zi și noapte, fără încetare. Iar mie îmi place să umblu în lume. Așa că l-aș vinde și nu l-aș vinde.

– Vinde-l. Îți dau o sumă frumușică pe el. Dacă-i folosești cu grijă, poți să umbli în lume cît vrei.

Și Pedro începu să se tocmească. Mai lăsă el din preț, mai adăugă proprietarul de cai, și, pînă la urmă, a vîndut copacul. Proprietarul de cai i-a numărat trei pungi de galbeni și a cumpărat copacul. Erau

bani mulți, cîți nici măcar nu visase Pedro vreodată. Banii zăngăneau frumos și plăcut, fiindcă erau mulți, mai mulți decît îndrăznea Pedro să se gîndească să aibă. De aceea îndată ce primi banii, plecă și cît ai clipi din ochi dispăru.

Proprietarul de cai se uită la copac, îl examină, din toate părțile, apoi porunci oamenilor săi :

— Scoateți copacul din rădăcină, dar cu grijă, cu cea mai mare grijă.

Oamenii scoaseră copacul cu mare atenție, încît nu vătămară nici măcar un fir de rădăcină.

Proprietarul mulțumit, le porunci :

— Acum duce-ți-l acasă la mine și sădiți-l drept în fața casei.

Porniră cu toții la drum. Proprietarul vesel, cum nu mai fusese de mult, iar oamenii săi, umblînd cu grijă, să nu vatăme copacul.

Îndată ce ajunseră îl sădiră în fața casei. Copacul înfrumusețea toată casa, iar proprietarul, mîndru că făcuse un negoț bun, își freca palmele și spuse oamenilor săi :

— Acum, scuturați-l !

Oamenii începură să-l scuture, dar oricît îl scuturau, din copac nu cădea nici o lețcaie.

— Se pare că Pedro a scuturat prea mult azi, zise unul dintre oamenii proprietarului de cai.

— Da, se poate, îngînă stăpînul copacului. Să lăsăm pe mîine. Acum și așa se înserează.

Doi paznici rămaseră peste noapte lîngă copac să-l păzească, iar proprietarul se duse la culcare, obosit de atîta drum. Nu adormi însă decît tîrziu de tot, gîndindu-se mereu la copac.

Dimineața, îndată ce se trezi din somn, sări numaidecît din pat și strigă la oamenii săi :

— Hai, să scuturăm copacul !

Se duseră cu toții și începură să scuture vîrtos copacul. Îl scuturară, îl scuturară atît de mult, încît era cît pe-aci să-l scoată din rădăcini, dar nu căzu nici un ban.

Mai așteptară cîteva zile, apoi începură să scuture iarăși copacul. Îl scuturară din zori și pînă seara tîrziu ; proprietarul scuturâ și el de cîteva ori, copacul se clătina, gata să iese din rădăcini, dar, tot nimic.

Atunci proprietarul strigă aspru la oamenii săi :

— Toată lumea călare pe cai. Se vede că netrebnicul acela m-a păcălit. Dar îl vom găsi, îl vom găsi și am să-i rup oasele.

Alergară, de dimineața și pînă seara, și a doua zi iarăși porniră la drum în goana cailor și de-abia după amiază îl zăriră pe marginea unui rîu.

— Aha, făcu proprietarul, acum îl prindem.

Pedro dormea buștean pe malul rîului cu o damigeană de vin lîngă el. Nici tropotul cailor, nici strigătele proprietarului și ale oamenilor săi nu puteau să-l trezească.

— Pedro, netrebnicule, dormi ! țipă furios proprietarul, descălecînd și lovindu-l cu picioarele.

Abia atunci Pedro se trezi, privi nedumerit în jurul său ; apoi, cînd își dădu seama cu cine are de a face, sări ca ars în sus și se avîntă să fugă. Dar proprietarul îl apucă strîns de mînă, i-o răsuci și spuse înfuriat :

— Va să zică așa, ticălosule, ai vrut să mă păcălești ! ?

Năvăliră îndată și oamenii proprietarului, îl legară burduf, îl vîrîră grăbiți într-un sac, strînseră și legară bine sacul și apoi, scăpînd de o povară grea, răsuflară ușurați.

— Pedro, de-acum nici peștii la care te vom arunca n-o să mai fie păcăliți, zise proprietarul batjocoritor. Se întoarse spre oamenii săi și le spuse :

— De-acum treaba e făcută. Hai, să bem din vinul ăsta, c-am obosit, căutîndu-l, pe nespălatul ăsta. Și apoi, avem timp, să-l aruncăm în rîu, să aibă cu ce se ospăta peștii.

Damigeana cu vin începu să circule de la unul la altul, pînă cînd o goliră. Vinul era tărișor și tuturor li se făcu dintr-o dată somn.

— Hai, să dormim un pic, zise proprietarul. Avem timp să-l aruncăm în rîu, după ce ne sculăm.

Se întinseră cu toții pe nisip și în curînd începură să horcăie.

Atunci Pedro, încet, încetișor, ca nu cumva să audă careva dintre oamenii proprietarului de cai, scoase cuțitul de la brîu ; făcu o gaură în sac, scoase o mînă afară, dezlegă sacul și ieși încet din el. Apoi, tiptil, se duse pînă la cai, luă păturile de pe ei, le vîrî în sac și-l legă strîns.

Altul în locul lui s-ar fi grăbit să fugă, în timp ce proprietarul de cai și oamenii săi dormeau lungiți în nisip. Dar lui Pedro îi plăcea să ducă un lucru pînă la capăt. De aceea se ascunse într-un tufiș, din apropiere, și aștepta curios să vadă ce se va întîmpla.

Mai întîi se trezi proprietarul, care-i sculă și pe oamenii săi :

— Hai, copii, hai, că peștii au flămînzit.

Apucară sacul și-i făcură vînt în rîu.

— Adio, Pedro, strigă proprietarul. De-acum înainte poți să păcălești peștii și nu oamenii.

— Și de ce să păcălesc peștii ? răspunse Pedro din tufiș. Mai sînt încă destui oameni care pot fi păcăliți.

Auzind glasul lui Pedro, proprietarul de cai și oamenii săi se înspăimîntară atît de mult, încît, înfricoșați, săriră îndată pe cai și o luară la fugă.

Pedro ieși din tufiș și se uită rîzînd după ei. Apoi, plecă mai departe, fluierînd vesel.

(Basm mexican)

Pliscul papagalului

Odată un papagal s-a întîlnit cu niște scoici și a intrat cu ele în vorbă. Și vorbind de una, vorbind de alta, ajunseră, pînă la urmă, să spună fiecare ce este în stare să facă.

— Noi, se lăudară scoicile, sîntem în stare să construim cea mai frumoasă casă din lume.

Papagalul se uită la scoici, cam disprețuitor, și zise bățos :

— Eu sînt în stare să construiesc o casă și mai frumoasă decît a voastră.

— Hai, să ne încercăm puterile ! zise atunci o scoică, voinică și arătoasă, care, după înfățișare și felul în care vorbea, părea să fie mai isteață.

— Să ni le încercăm ! spuse, mîndru și sigur de izbîndă, papagalul.

Și, așa, papagalul și scoicile se luară la întrecere, să vadă cine va fi în stare să construiască cea mai frumoasă casă. Scoicile zidiră casa lor din tot felul de scoici, alese cu grijă, ca să fie cît mai aspectuoase. Papagalul își zidi casa din pene de papagal, multicolore și frumoase, smulse din cozile celorlalți papagali.

Scoicile își dădură seama că, oricum ar face, casa papagalului e mai frumoasă decît a lor. Și deveniră invidioase. Dar nu numai scoicile deveniră invidioase, ci chiar și celelalte păsări ale pădurii, neamurile papagalului. Văzînd invidia celorlalte păsări, scoica voinică și arătoasă le ațîță împotriva papagalului, spunîndu-le :

— Nu e drept ca el să aibă cea mai frumoasă casă. Casa asta trebuie să fie răpită !

— Da, da, dar cum ? întrebă uliul, vechea pasăre răpitoare, gata oricînd să pornească la o asemenea ispravă.

— Foarte simplu, răspunse scoica voinică și arătoasă. Îl vom pîndi și, îndată ce-l vom vedea că pleacă undeva, vom da buzna și-i vom răpi casa. Ei, ce ziceți ? Ne făgăduiți că ne veți da și voi ajutor ca să facem treaba asta ?

— Vă făgăduim ! răspunse uliul.

– Vă făgăduim ! Vă făgăduim ! răspunseră în cor și celelalte păsări.

Aflînd ceea ce puseseră la cale scoicile și păsările, o broască, prietenă veche a papagalului, făcînd salturi neobișnuit de mari și de repezi, alergă la papagal să-l înștiințeze despre marea primejdie care-l pîndește.

– Îți mulțumesc, broscuțo ! zise papagalul. Mda, îngînă el dus pe gînduri, primejdia e mare ! Totuși, sînt nevoit să plec de acasă. Va trebui să umblu mult și să lucrez mult, pentru ca să cîștig banii de care am nevoie, ca să pot plăti penele, pe care le-am smuls din cozile celorlalți papagali, cînd am construit casa. Le-am făgăduit că le plătesc și va trebui să mă țin de cuvînt.

Chibzuind în fel și chip cum e mai bine să facă, papagalul hotărî :

– Știi ce, broscuțo ? Dacă tu îmi făgăduiești că-mi vei păzi casa, în timpul cînd eu sînt plecat la lucru, atunci îți las acest fluier. Tu fii cu ochii-n patru, și îndată ce vezi, chiar și cea mai mică mișcare, suflă în acest fluier. Dar suflă tare, ca să te pot auzi, oricît aș fi de departe. Apoi lasă că știu eu ce trebuie să fac.

Spunînd aceste vorbe, papagalul plecă grăbit la lucru. Văzîndu-l că se îndepărtează în adîncul pădurii, scoica voinică și isteață făcu un semn și toate scoicile și păsările se îmbulziră în jurul ei.

– Eh, acum să dăm năvală ! porunci scoica voinică.

Cînd văzu puzderia de scoici și păsări, repezindu-se spre casa papagalului, broasca suflă cu o repeziciune de necrezut în fluier și toc-

mai cînd se uita îngrijorată, să vadă dacă vine papagalul, se trezi cu el alături de ea :

— Nu-ți fie frică, broscuțo ! Sînt aici ! Uite, acum le vin de hac !

Și papagalul se repezi și lovi cu atîta înverșunare în scoici și în păsări, încît acestea, uluite de vitejia papagalului, o zbughiră la fugă, împrăștiindu-se care încotro.

A doua zi, scoica voinică și arătoasă, adună iarăși în jurul ei toate scoicile și păsările, care îi făgăduiseră ajutorul, spunîndu-le pe un ton grav :

— Ieri n-am reușit să răpim casa papagalului, pentru că n-am știut, și nici măcar nu ne-a trecut prin minte, că broasca stă de pază. De aceea iată la ce m-am gîndit : va trebui să răpim mai întîi broasca, și numai după aceea să dăm numaidecît năvală să furăm casa. Care dintre voi crede că este în stare să răpească fulgerător broasca ?

— Eu ! se prezentă uliul, dornic, ca întotdeauna, de răpiri îndrăznețe.

Uliul se repezi, într-adevăr, fulgerător la broască, dar broasca, și mai fulgerător, suflă în fluier și tocmai cînd uliul era gata-gata s-o înhațe, sosi și mai fulgerător papagalul și-l făcu harcea-parcea.

Și iarăși scoica voinică adună toate scoicile și păsările, care-i făgăduiseră ajutorul, spunîndu-le cam dezamăgită :

— Cred că am greșit. Broasca e ageră. Orice am face, totuși izbutește să fluiere la timp. Cred că ar trebui să ne gîndim cum să-i răpim fluierul. Cine se socotește în stare să facă acest lucru ?

— Eu, se prezentă o pasăre mititică, atît de mititică, încît de-abia se vedea între firele de iarbă măruntă.

— Tu ? ! se mirară scoicile și păsările. Păi, ești atît de micuță și de lipsită de putere, încît nici n-o să ajungi pînă acolo.

— Lăsați-mă numai să mă duc și veți vedea ce sînt în stare să fac.

Într-o bocceluță mică, cît un degetar, pasărea mititică îndesă niște fărîmituri de mîncare, niște bucățele de pietricele și niște penișoare mărunte de tot. Și porni la drum. Nu încercă să se furișeze pînă la broască, ci merse direct la ea.

— Bine că te văd. M-am abătut din drum și am venit să-ți spun că ai un fluier minunat. Sună atît de plăcut. la lasă-l aici jos, lîngă mine, să-l privesc un pic.

Convinsă că pasărea mititică nu e în stare nici măcar să miște din loc fluierul, darmite să-l ia și să fugă cu el, broasca lăsă jos fluierul. Pasărea mititică, privindu-l cu admirație, cînd dintr-o parte, cînd din alta, și învîrtindu-se mereu în jurul lui, strecură pe furiș în el fărîmiturile de mîncare, pietricelele și puful. Mai stătu un timp cu broasca de vorbă și apoi plecă.

În curînd broasca zări iarăși puzderie de scoici și păsări, dînd năvală înspre casa papagalului. Suflă numaidecît în fluier, dar fluierul nu mai sună. Suflă încă o dată, și încă o dată, dar fluierul tot nu mai

suna. Atunci broasca se uită să vadă ce are fluierul și constată, îngrozită, că fluierul e înfundat cu fărîmiturile de mîncare, pietricele și penișoare mărunte. Cu o repezeală de care nimeni n-ar fi crezut-o capabilă, broasca desfundă fluierul și suflă cu disperare în el.

Cînd papagalul auzi fluierul sunînd a disperare, alergă fulgerător acasă. Dar constată că a ajuns prea tîrziu. Scoicile și păsările îi răpiseră casa. Atunci se repezi furios spre casa scoicilor. Izbind puternic cu pliscul, sparse prima ușă, apoi a doua, a treia ; sparse cu pliscul șase uși, una după alta. A șaptea ușă, în spatele căreia se afla, de fapt, ascunsă casa lui răpită, n-a putut însă nicidecum s-o spargă, fiindcă era de fier. A izbit totuși în ea, a izbit necontenit și din ce în ce mai puternic, pînă cînd i s-a încovoiat pliscul.

Și, iată, de atunci papagalul are pliscul încovoiat.

(Basm nigerian)

Merele fermecate

Gică odată, în timpurile de demult, cînd se petreceau fel de fel de minuni în lume, trăia într-un sat un om tînăr, chipeș și frumos, care nu era de viță împărătească, ci un om de rînd, ca toți oamenii din satul său. Avea însă trei lucruri ciudate, cu adevărat făcătoare de minuni. Avea anume o pălărie fermecată, care, îndată ce o așeza pe cap, îl ducea într-o clipă oriunde dorea. Apoi avea o pungă fermecată, care, îndată ce o scutura, se umplea doldora de bani. Mai avea apoi o față de masă, pe care, îndată ce o despăturea și o întindea, apăreau numaidecît mîncărurile și băuturile pe care le dorea. Și cum ajunsese timpul să se însoare, hotărî într-o bună zi să pornească în lume să caute cea mai cuminte, cea mai bună la suflet și cea mai frumoasă femeie. Și, luînd această hotărîre, își așează pălăria pe cap și, cît ai clipi din ochi, se văzu într-o țară frumoasă și apoi într-un palat strălucitor, în care se afla o prințesă.

Omul tînăr, chipeș și frumos făcu o plecăciune adîncă în fața preafrumoasei prințese și a părinților ei și o ceru în căsătorie. Văzîndu-l om de rînd și nu de viță împărătească, prințesa trufașă începu să rîdă în hohote de nechibzuința și îndrăzneala lui. Părinții ei, împăratul și împărăteasa, începură și ei să rîdă și rîdeau și ei în hohote. Bietul om tînăr, chipeș și frumos simțea că se dărîmă pămîntul sub el și, îngrozit de rîsetele acelea disprețuitoare, pășind de-a îndărătelea, ieși repede afară din palat.

Se așează dezamăgit pe o piatră și începu să plîngă ca un copil. Simțea că nu mai poate trăi fără prințesă și se gîndea cu adîncă mîhnire că nu mai au nici un rost nici pălăria, nici punga, nici fața de masă, de vreme ce nu poate să aibă alături de el pe cea mai frumoasă dintre cele mai frumoase prințese din lume. Și tocmai cînd era gata să arunce și pălăria, și punga, și fața de masă, îi veni dintr-o dată ceva în minte și intră repede în palat, ținînd la subsuoară pălăria, iar punga și fața de masă, vîrîte, ca de obicei, în traista de care nu se despărțea niciodată.

Cînd îl văzu din nou în fața ei, preafrumoasa prințesă îl privi cu un zîmbet disprețuitor :

– Acum ce mai vrei ?

Ținînd strîns pălăria, tînărul cel chipeș, răspunse calm, cu o undă de umilință și sfială în glas :

– Am venit să-mi iau rămas bun și îngăduiem să-ți sărut mînuța, înainte de a pleca.

– Hai, se învoi prințesa, strîmbîndu-se de această dorință prostească a lui.

În clipa cînd apucă mîna prințesei să i-o sărute, omul tînăr, chipeș și frumos, zise, uitîndu-se țintă în ochii ei :

– Aș vrea să fim împreună, într-o țară îndepărtată, tocmai la capătul lumii ; și înainte de a încheia aceste vorbe, își așeză pălăria pe cap. Și, cît ai clipi din ochi, se văzu alături de preafrumoasa prințesă într-o țară fermecătoare, hăt departe, tocmai la capătul lumii. Se așezară sub coroana stufoasă și umbroasă a unui copac dintr-o pădure uriașă să se odihnească.

Prințesa plîngea și suspina, rugîndu-l în genunchi, s-o ducă înapoi în palatul părinților ei.

– Îți făgăduiesc, zise ea printre suspine, că îți voi da toți banii de argint și de aur din visteria împărăției mele.

– Bani am și eu cîți vrei, zise tînărul, scoțînd din traistă punga ; o scutură și numaidecît de rostogoliră, de jur-împrejur, o sumedenie de bani de argint și de aur.

– Bine, văd că ai bani ; dar îți făgăduiesc că vei sta în fiecare zi la masă, împreună cu mine și cu părinții mei și te vei ospăta cu cele mai gustoase mîncăruri și băuturi.

– Am și eu mîncăruri și băuturi cîte vrei, răspunse calm tînărul și, scoțînd din traistă fața de masă, o despături și o întinse. Prințesa văzu dinaintea ei mîncăruri și băuturi nemaiîntîlnite, care-i aținau grozav pofta de mîncare.

Se apucară amîndoi să mănînce și, după ce se ospătară, prințesa, arătînd cu degetul spre un măr înalt și crengos, zise cu o undă de duioșie în voce :

– Vezi, mărul ăla de acolo ? Du-te, te rog, și culege-mi cîteva mere.

Tînărul, așezîndu-și pălăria în cap, ajunse într-o clipă în vîrful pomului, unde se aflau merele cele mai coapte și cele mai frumoase. Începu să le culeagă repede și, întinzîndu-și mereu brațele, ca să le apuce pe cele mai bune, îi alunecă, nu se știe cum, pălăria de pe cap, și căzu jos. În clipa cînd văzu pălăria jos își aminti că uitase sub copacul stufos, și punga, și fața de masă. Coborî cu o iuțeală de necrezut din vîrful mărului. Dar, prea tîrziu. Preafrumoasa prințesă, care între timp, înhățase traista în care ținea punga și fața de masă, se

repezi la pălărie și, așezînd-o pe cap, plecă, cît ai clipi, spre palatul părinților săi.

Tînărul amuți. Începu să fugă disperat în direcția în care dispăruse prințesa. Alergă toată ziua și toată noaptea, străbătînd un drum lung și anevoios, căci acum nu mai avea pălăria miraculoasă, care să-l ducă, într-o clipă, acolo unde dorește. După o zi și o noapte de alergături neîntrerupte, simțind că nu-l mai țin puterile, se așeză pe marginea drumului să se adihnească. Simți o foame cumplită. Dar, nemaiavînd nici punga aducătoare de bani, nici fața de masă, care să-i așeze dinainte mîncărurile și băuturile cele mai bune și gustoase, își vîrî mîna în sîn și scoase un măr, ca să-și amăgească foamea. Mușcă lacom și îndată ce mîncă tot mărul, simți că-i crește ceva pe cap. Își duse mîna și cînd pipăi constată îngrozit că i-au crescut pe cap niște coarne. Foamea îl chinuia acum și mai cumplit. Scoase din sîn încă un măr și-l mîncă repede. Își duse mîna la cap, să vadă cît i-au mai crescut coarnele, dar constată, uimit, că acum coarnele erau mici. Scoase la repezeală din sîn și al treilea măr, și cînd îl mîncă, coarnele de pe cap dispărură, ca și cînd nici n-ar fi fost.

Începu atunci să alerge din nou spre palatul împărătesc. Și merse, zile, săptămîni și luni de-a rîndul, pînă cînd într-o dimineață, la răsăritul soarelui ajunse în apropierea palatului împărătesc, în care se afla preafrumoasa prințesă. Prefăcîndu-se că-i negustor de mere, se așeză în apropiere de poarta palatului și cînd o văzu pe prințesă că iese la plimbare, împreună cu însoțitoarele ei, începu să strige :

– Mere, mere aromate și gustoase ! Mere, mere fermecate care dau înțelepciune și frumusețe veșnică celui care le mănîncă. Meree ! Mereeee !

Prințesa ajungînd pe treptele de marmură ale palatului, se opri, stătu o clipă pe gînduri, apoi spuse uneia dintre însoțitoarele sale :

– Du-te repede și cumpără-mi și mie un măr !

Însoțitoarea îi aduse mărul dorit, mare, rotund, cărnos și cu coaja subțire și netedă. Mirosea atît de plăcut și ațîțător, încît prințesa mușcă îndată cu lăcomie din el și-l mîncă pe nerăsuflate. Cînd înghiți ultima îmbucătură, simți că-i crește ceva pe cap, iar cînd le văzu pe însoțitoarele sale c-o privesc uluite, întrebă tulburată, cu o voce tremurătoare :

– Ce-i, ce s-a întîmplat ?!

– Să mergem, să mergem repede înapoi în odaia Măriei Tale ! zise în șoaptă cea mai în vîrstă dintre însoțitoare, apucînd-o de mînă și trăgînd-o după ea.

– Să mergem, să mergem, spuseră tot în șoaptă și tulburate și celelalte însoțitoare.

Cînd ajunse în odaia sa cu pereții încărcați cu oglinzi și se văzu pocită, cu niște coarne lungi și ascuțite pe cap, care-i dădeau o înfă-

țișare îngrozitoare, prințesa începu să țipe atît de înfiorător, încît, înspăimîntați, împăratul și împărăteasa, și toți curtenii și servitorii, bulucindu-se, năvăliră în odaia ei. Și cînd o văzură, începură cu toții să țipe, să plîngă și să se vaite, atît de sfîșietor, încît întreg palatul se cutremură.

Împăratul, îngrijorat și înspăimîntat de această urgie neașteptată, porunci solilor săi să dea de veste în toate colțurile țării că va da toată bogăția și toată împărăția sa și pe fiica sa de nevastă aceluia care o va scăpa de năpasta aceasta înfiorătoare.

Și în curînd începură să sosească din toate părțile o sumedenie de oameni vestiți și mai cu seamă medici, dar nici unul nu reuși s-o scape pe preafrumoasa prințesă de coarnele lungi și ascuțite, care-i poceau îngrozitor înfățișarea.

După ce plecară, rînd pe rînd, toți cei care veniseră s-o scape, apăru pe neașteptate în fața ei tînărul chipeș și frumos. Cînd îl văzu, prințesa se dădu speriată înapoi, ca în fața unei vedenii înfricoșătoare.

— Nu-ți fie teamă ! zise el cu blîndețe și o privi cu atîta duioșie, încît prințesa se liniști și fața i se înseninâ.

— Nu cumva ai venit . . .

— Da, am venit să te scap de necaz. Ai mîncat un singur măr, nu-i așa ?

— Da numai unul, răspunse prințesa ; și, uite, cît sînt de pocită.

— Trebuie să mănînci încă două.

— Încă două ?!

— Da, încă două, întări tînărul chipeș și frumos.

Prințesa stătu o frîntură de timp pe gînduri ; apoi îl privi drept în față, și cînd văzu zîmbetul lui plin de căldură, spuse cu hotărîre :

— Bine. Mănînc încă două.

Tînărul chipeș și frumos scoase din sîn un măr și i-l întinse. Prințesa mușcă grăbită din el și îndată ce înghiți ultima îmbucătură, coarnele îi descrescură la jumătate. Săltînd de bucurie, prințesa îi ceru și al treilea măr.

— Ți-l dau numai dacă îmi dai înapoi pălăria, punga și fața de masă și dacă îmi făgăduiești că vei fi soția mea credincioasă.

Prințesa se repezi în odaia de alături și-i aduse pălăria, punga și fața de masă și-i făgădui că va fi soția lui credincioasă, primi și al treilea măr pe care-l mîncă pe nerăsuflate. Coarnele îi dispărură, de parcă nu le-ar fi avut niciodată.

Întreg palatul vuia de bucurie și începu numaidecît nunta, o nuntă mare cu mîncăruri și băuturi, cu cîntece și jocuri și mai ales cu o veselie fără de margini. Și dacă cumva nuntașii, veniți din toate părțile, nu s-au împrăștiat, nunta poate că mai ține și azi.

(Basm norvegian)

Sfetnicii împăratului

Împăratul unei țări avea trei sfetnici. Toți trei umblau îmbrăcați în haine scumpe, erau grași și serioși. Împăratul avea încredere în ei, le cerea părerea în toate treburile țării. Dar vistieria împăratului mergea din an în an tot mai prost, pînă cînd, într-o bună zi, se goli de-a binelea.

Tulburat din această pricină, împăratul începu să-i bănuiască pe cei trei sfetnici ai săi că nu sînt chiar atît de înțelepți, după cum par a fi. Și, într-o zi, îl chemă la el pe fiul și moștenitorul său, destăinuindu-i bănuielile.

— Cred că acești trei sfetnici ai mei, spuse împăratul, sînt deștepți numai pentru ei și nu și pentru binele țării.

Prințul surîse :

— Lasă-i, tată, pe mîna mea. În scurt timp, vom vedea.

— Bine, fiule. Îi las pe mîna ta, încuviință împăratul.

Aci trebuie să pomenim că prințul, deși era fiul său, nu semăna deloc cu tatăl său. În timp ce bătrînul împărat nu ieșea niciodată afară din palat, prințul moștenitor, rareori ședea în palat. Umbla cît e ziua de mare călare pe calul său, cutreiera munții și cîmpiile împărăției, dormea pe pămîntul gol și stătea adeseori de vorbă cu țăranii din împărăția tatălui său. De aceea el știa mult mai multe lucruri decît împăratul, ajuns de acum la anii bătrîneții.

A doua zi prințul îi chemă la el pe cei trei sfetnici și le porunci :

— Astăzi plecăm să facem împreună o călătorie prin țară.

— Facem, sigur că da, facem. Să vină trăsurile, ziseră cei trei sfetnici, vorbind toți deodată.

— Nu avem nevoie de trăsuri, spuse prințul. Mergem pe jos.

— Pe jos ?! Prințul moștenitor să meargă pe jos !?

— Da, pe jos, răspunse prințul. Și acum, haide, că avem mult de umblat.

Cei trei sfetnici se uitară uluiți unul la altul, dar cum prințul era fiul împăratului, nu puteau să se împotrivească poruncii sale și porniră

dezamăgiți în urma lui. Prințul mergea repede, iar ei, abia putînd să se țină în urma lui, gîfîiau de oboseală.

— Ar trebui să ne oprim puțintel, îndrăzni unul dintre sfetnici.

— Da, da, ar fi bine, se auzi glasul și al celorlalți doi.

— Ne vom opri, atunci cînd va trebui. N-avem timp de pierdut, răspunse aspru prințul moștenitor, fără să se oprească.

Cei trei sfetnici se priviră iarăși uluiți și cum prințul pășea repede, se sileau să se țină de el. Gîfîiau, gata să-și dea sufletul, abia îi mai țineau picioarele, rămîneau în urma prințului, dar acesta îi zorea mereu :

— Hai, hai, că avem mult de umblat.

Ajunseră la o vie și prințul, zărindu-l pe un țăran bătrîn, strigă la el :

— Hehei, unchiule Pedro, văd că a căzut multă zăpadă pe vîrful muntelui.

Țăranul făcu o plecăciune și răspunse cuviincios :

— De, prințișorule, e și timpul.

Cei trei sfetnici se uitară de jur împrejur ; peste tot se întindea numai cîmpia. Nu era nicăieri nici măcar o movilă, iar prințul vorbește de vîrful muntelui. Se uitară întrebători unul la altul și strînseră din umeri. Nu înțelegeau despre care vîrf de munte e vorba.

Prințul se apropie de țăran și continuă să vorbească cu el :

— De cîte ori ți-a ars casa pînă acum ?

— De două ori, stăpîne.

— Și de cîte ori te vor mai ciupili ca pe un curcan ?

— Încă de trei ori.

Sfetnicii iarăşi se uitară unul la altul, uluiți. Nu pricepeau nimic din ceea ce vorbea prinţul cu ţăranul acela bătrîn.

— Ciupileşte-i, unchiule Pedro, şi pe cei trei curcani ai mei.

— Am să-i ciupilesc, dacă poruncești, prințișorule, zise țăranul zîmbind.

Apoi prinţul se întoarse spre cei trei sfetnici şi le porunci cu voce aspră :

— Domnilor sfetnici, înţelepţi ai împărăției tatălui meu, dacă minţile voastre, atît de luminate, nu vor izbuti să ghicească ceea ce am vorbit eu şi unchiul Pedro, atunci gata, vă veți întoarce în palatul tatălui meu, atunci cînd vă veţi vedea ceafa.

Spunînd aceste vorbe, prinţul plecă mai departe, iar sfetnicii rămaseră pe loc.

Ţăranul, înţelegînd ce urmăreşte prinţul, le spuse celor trei sfetnici :

— Preacinstiți domni, totul am să vă spun, dar pentru aceasta am nevoie de pelerinile şi jiletcile dumneavoastră.

— Să-ți dăm pelerinile şi jiletcile ! ? Asta nu se poate !

— Altminteri, strînse din umeri ţăranul, n-am cum să vă lămuresc.

Oricît le era de greu sfetnicilor împăratului să se despartă de pelerine şi jiletci, trebuia să se supună ; altfel nu mai puteau să se întoarcă la curtea împărătească. Se dezbrăcară fără chef, posomoriți şi amăgiți. Întinseră ţăranului hainele, ruşinîndu-se şi indignîndu-se, în acelaşi timp.

— Şi acum, să vă lămuresc, zise ţăranul, după ce luă pelerinile şi jiletcile. Prinţul mai întîi mi-a spus : „Văd că a căzut multă zăpadă pe vîrful muntelui." Asta înseamnă că am îmbătrînit şi mi-a încărunţit tot părul de pe cap. Apoi prinţul m-a întrebat : „De cîte ori ți-a ars casa pînă acuma ?" Adică m-a întrebat cîte fete am măritat pînă acuma. Două fete am măritat şi am avut mari cheltuieli cu măritişul lor. Prinţul m-a întrebat după aceea : „Si de cîte ori te vor mai ciupili ca pe un curcan ?" Încă de trei ori, pentru că mai am trei fete de măritat. Şi, în sfîrşit, prinţul mi-a poruncit : „Ciupileşte-i, unchiule Pedro, şi pe cei trei curcani ai mei." Cei trei curcani, să fie cu iertare, sînteți dumneavoastră. După cum vedeți, eu am îndeplinit porunca prinţului. V-am ciupilit. Păi, nu sînteți, aşa, fără pelerine şi fără jiletci, întocmai ca nişte curcani ciupiliți ?

Sfetnicii mulţumiți că au ghicit ceea ce a vorbit prinţul cu ţăranul, se repeziră numaidecît la ţăran să-şi ia hainele înapoi, dar în clipa aceea ieşi pe neaşteptate prinţul dintr-un tufiş din apropiere :

— Lăsaţi, nu vă grăbiți să vă luaţi hainele înapoi. Am auzit totul. Voi n-aţi ghicit ceea ce am vorbit noi. De aceea juraţi aici pe loc că veţi pregăti zestrea pentru cele trei fete pe care le mai are de măritat. Dar, vedeți, să nu fiți zgîrciți.

Sfetnicii, bucuroşi, că au scăpat uşor, începură îndată să pregă-teascâ zestrea pentru cele trei fete ale ţăranului.

Prinţul se înapoie în palat şi cînd tatăl său îl întrebă :

– Dar unde sînt sfetnicii ?

El răspunse :

– Nu mai ai nevoie de ei.

– Bine, bine, dar cum pot să rămîn fără sfetnici ? se nelinişti bă-trînul împărat.

– Vom găsi alţii mai înţelepţi . . .

(Basm portughez)

Feciorul împăratului și fata-lebădă

Ducîndu-se la vînătoare, un fecior de împărat, s-a rătăcit într-o pădure. Ori încotro se ducea, nu mai dădea de loc de cărarea pe care venise. Și tot umblînd din loc în loc, se trezi într-un ținut nou, într-o altă pădure, cu totul necunoscută, unde îl întîmpinară o mulțime de păsări, ciripind vesele în jurul său. În pădurea aceea se afla o colibă, în care locuia un moșneag. Pletele albe și lungi, îi atîrnau pînă la pămînt, iar barba albă și deasă îi ajungea pînă la brîu.

Cînd îl văzu, feciorul împăratului se îndreptă spre el :

— Bună ziua, moșule !

— Bună să-ți fie inima, nepoate. Dar ce fel de treburi te-au adus pînă la mine !?

— Păi, cum să zic, se fîstîci feciorul împăratului. Am rătăcit în pădure și, uite, am ajuns la dumneata.

— Și acum, fiindcă ai ajuns pînă aici, spune-mi vrei să intri în slujbă la mine.

Feciorul împăratului stătu o clipă pe gînduri și apoi răspunse :

— Vreau.

— Bine, nepoate. Și acum fii atent ce-ți spun. Vei sta în slujbă la mine timp de trei ani. Dacă în acești trei ani, îți vei face datoria conștiincios, te voi însura cu cea mai frumoasă fată de pe aceste meleaguri și te vei întoarce acasă fericit.

— Și ce trebuie să fac ? întrebă nerăbdător feciorul împăratului.

— Va trebui să te duci în fiecare zi să pocnești din bici de jur-împrejurul lacului de la poalele muntelui.

— Și de ce trebuie să pocnesc din bici ?

— He, asta vei afla-o mai tîrziu, dar numai dacă îți faci conștiincios datoria.

Îndată ce s-a ivit dimineața, feciorul împăratului a luat biciul și a început să pocnească din el de jur-împrejurul lacului. Seara, cînd s-a întors în colibă, moșneagul l-a întrebat :

— Ei, ți-ai făcut conștiincios datoria ?

— Da, moșule.

– Și ce ai văzut ?

– N-am văzut nimic.

– Bine, nepoate. Cu această primă zi s-a încheiat primul tău an de slujbă la mine. Mîine dimineață te duci din nou să pocnești din bici de jur-împrejurul lacului.

Feciorul împăratului s-a dus și a doua zi să pocnească din bici de jur-împrejurul lacului. Și așa, a pocnit, a pocnit mereu din bici ; și cînd colo, pe la amiază, pocnetul biciului s-a întrerupt dintr-o dată, feciorul împăratului rămînînd uluit de ceea ce îi vedeau ochii. Un stol de lebede, oprindu-se vesele din zbor, intrară în apa lacului, bălăcindu-se în ea. Seara, cînd feciorul împăratului s-a întors în colibă, moșneagul l-a întrebat :

– Ei, ți-ai făcut conștiincios datoria ?

– Da, moșule.

– Și ce ai văzut ?

– Am văzut cum niște lebede, venite în stol, s-au oprit pe coasta muntelui, și-au dezbrăcat și lăsat cămășile albe acolo, apoi au coborît și au intrat în apă, bălăcindu-se în ea pînă după-amiaza tîrziu. După aceea s-au dus iarăși pe coasta muntelui ; acolo au îmbrăcat cămășile albe și au plecat, zburînd în stol.

– Bine, bine, nepoate. Cu această zi ți s-a încheiat și al doilea an de slujbă la mine. Mîine dimineață te duci din nou să pocnești din bici de jur împrejurul lacului și astfel intri în al treilea an de slujbă, în care uite ce ai de făcut : cînd lebedele încep să se scalde tu ia-le pe ascuns cămășile lăsate pe coasta muntelui ; apoi, adă-mi-le mie. Dar, adă-mi-le repede, dacă vrei să fii fericit.

În ziua următoare, luînd pe furiș cămășile lebedelor, feciorul împăratului alergă cu ele spre coliba moșneagului, strigînd însuflețit și agitat, îndată ce ajunse în dreptul colibei :

– Moșule, moșule ! Uite ți-am adus . . .

– Nu striga așa ! îl dojeni moșneagul. Intră repede în colibă.

– Uite, ți-am adus cămășile lebedelor. Poftim ! Și acum ce trebuie să fac ?

– Stai, stai, nu te grăbi !

Îndată ce moșneagul începu să scuture cămășile, lebedele de pe lac dădură buzna în colibă. Moșneagul mai scutură o dată cămășile și lebedele se transformară într-un grup de fete frumoase, cum feciorul împăratului nu mai văzuse niciodată pînă atunci. Văzîndu-și cămășile, fetele începură să plîngă și să-l roage pe moșneag să le înapoieze cămășile. Bătrînul le înapoie cămășile și fetele se transformară din nou în lebede și începură să zboare una după alta pe fereastră. Cea mai frumoasă fată însă nu căpătă cămașa înapoi și rămase în colibă. Atunci moșneagul făcu un semn feciorului de împărat și ieșiră afară în spatele colibei.

– După cum vezi, ți-am adus cea mai frumoasă fată-lebădă. Ea va fi nevasta ta. Și acum, poftim cămașa ei. Vîr-o repede în sîn.

– Și acum ce trebuie să fac ? deveni nerăbdător feciorul împăratului.

– Îți spun numaidecît. Cămașa asta, fii atent ; trebuie s-o păzești ca ochii din cap. Căci dacă nevasta ta apucă s-o vadă și s-o îmbrace, chiar numai o singură clipă, se transformă din nou în lebădă și nu o vei mai găsi niciodată, oricît și oriunde ai umbla. Înțelegi ?

– Înțeleg, înțeleg și îți făgăduiesc că așa voi face.

– Și acum ia repede în spinare sacul ăsta, plin cu tot felul de comori, pe care fata-lebădă ți le-a adus zestre. Apoi ia-ți nevasta și pornește numaidecît la drum, pentru că trebuie să ajungi repede acasă. Merg și eu cu voi pînă la capătul pădurii, ca să vă arăt drumul.

Cînd feciorul împăratului sosi cu fata-lebădă acasă, bucuria împăratului și împărătesei nu mai avea margini. Se bucurau nespus de mult de reîntoarcerea fiului lor, dar și de nora, pe care feciorul le-a adus-o în casă. Nu se mai săturau uitîndu-se la ea. Feciorul le spuse taina cămășii și împărăteasa, căreia i-o încredințase spre păstrare, era atentă la fiece mișcare a norei sale, pentru ca fata-lebădă să nu găsească cu nici un chip cămașa.

În curînd feciorul împăratului începu iarăși să se ducă la vînătoare ; și de fiecare dată, cînd pașii lui se pierdeau în depărtare, fata-lebădă începea să se lingușească pe lîngă împărăteasă :

– Mămico, vreau să te rog ceva. Așa-i că o să-mi îndeplinești dorința. Știi, aș vrea să mai îmbrăc o dată cămașa mea de lebădă. Mi-e tare dor de ea. Dă-mi-o, te rog. Te rog, mămico !

– De unde vrei să ți-o dau ? răspunse împărăteasa. Știu eu unde o fi ! Poate că nici nu mai există.

– Ba există, mămico, există. Știu că există. Hai, dă-mi-o, te rog. N-am să ies afară din casă. Rămîn aici. Mi-e dor s-o mai îmbrac o dată. Și atunci voi deveni și mai frumoasă. Vei vedea.

Într-o zi împărăteasa se lăsă înduplecată și-i dădu cămașa, iar noră-sa în clipa cînd îmbrăcă din nou cămașa se transformă brusc în lebădă. Fîlfîi de cîteva ori puternic din aripi și zbură afară pe fereastră. Desperată, împărăteasa începu să țipe și să se tînguiască :

– Stai, stai ! Vino înapoi ! A plecat. A plecaaat !

– Adio, mamă ! Dacă vreți, căutați-mă pe dealul de sticlă.

Auzind din depărtare țipetele și plînsul mamei sale, feciorul împăratului, plecat la vînătoare, alergă repede acasă. Ajuns la curtea împărătească urcă scările val-vîrtej.

– Ce-i, mamă, ce s-a întîmplat ?

Împărăteasa continua să plîngă cu sughițuri :

– A plecat ! A plecat ! A spus s-o căutăm pe dealul de sticlă.

– Mă duc numaidecît după ea. Rîndaș ! Rîndaș ! Adă-mi repede calul, dar repede.

Și feciorul împăratului ajunse din nou la moșneagul cărunt cu plete albe și lungi, pînă la pămînt și cu barba, albă și deasă, ajungîndu-i pînă la brîu. Dar nu îndrăzni să se apropie de moșneagul care-i dăruise cămașa de lebădă. De aceea i se adresă din depărtare :

— Bună ziua, moșule ! Nu cumva ai auzit unde se află dealul de sticlă ?

— Hm... Hm... căzu moșneagul pe gînduri. Drept să-ți spun n-am auzit niciodată de un asemenea deal. Dar, stai puțin. Eu sînt împăratul vînturilor și dacă există vreun deal de sticlă pe undeva, unul din vînturile mele trebuie să știe neapărat unde se află. A, ia uite, vine vîntul tinerel, să-l întrebăm pe el. Bine ai venit, bine ai venit, vînt tinerel, supusul meu credincios ! Ia spune-mi, știi unde se află dealul de sticlă ?

— Nu știu, n-am auzit de așa ceva.

— N-am făcut nici o treabă. Dar, stai. Auzi-l ! Vine vîntul rece de toamnă. El trebuie să știe că umblă mult. Bine ai venit, bine ai venit, vînt rece de toamnă, supusul meu credincios ! Ia spune-mi, știi unde se află dealul de sticlă ?

— Nu știu.

— Bine, nu știi unde se află, dar măcar ai auzit că există un asemenea deal ?

— De auzit, am auzit ! spuse vîntul rece de toamnă.

— Aha, va să zică există un asemenea deal. Apoi, dacă există, vîntul aspru de nord trebuie să știe unde se află. Tiii, ia auzi-l, cum bate de năpraznic. Bine ai venit, bine ai venit, vînt aspru de nord, supusul meu credincios ! Ești puternic și răzbești peste tot ; dar ia, spune-mi, știi unde se află dealul de sticlă ?

— Știu, cum să nu știu, răspunse vîntul aspru de nord.

— Ei dacă știi, atunci du-l în spinare pe feciorașul ăsta pînă acolo. Hai, fecioraș, urcă repede !

— Dar repede, vîntule aspru de nord, repede ! zise nerăbdător feciorul împăratului.

Și mai repede decît s-ar fi așteptat, feciorul împăratului se trezi în vîrful dealului de sticlă. Privi de jur împrejur și deodată apăru în fața lui o babă, chicotind :

— Hehe-he, hehe-he. Ce cauți aici, fecioraș ?

— Hei, maică, dumneata rîzi, dar inima mea e neagră de necaz, zise feciorul împăratului. Caut o fată-lebădă, care-i nevasta mea ; și mi s-a spus că ar fi aici pe dealul acesta de sticlă.

— Ehe, făcu baba. Eu am trei sute de fete-lebede ; și toate seamănă una cu alta, ca două picături de apă. Nu știu, zău, cum o vei recunoaște pe cea care zici că ți-e nevastă. Hehe-he, hehe-he !

— Maică, o voi recunoaște, spuse hotărît fiul împăratului.

— Să vedem, să vedem. Dacă o recunoști, poți s-o iei și s-o duci acasă. Dacă însă n-o recunoști, atunci aici îți putrezesc oasele. Și

acum, stai nițel, să suflu din cornul ăsta, să le chem să vină toate încoace.

Îndată ce baba suflă în corn, apăru un stol mare de lebede, filfiind puternic din aripi. Apoi la un semn, toate lebedele se transformară în fete. Baba îl luă de mînă pe feciorul împăratului și, ducîndu-l de la o fată la alta, îl întrebă :

– Aceasta e nevasta ta ? Ei, de ce taci ?

Feciorul împăratului stătea pe gînduri, apoi spuse :

– Uite aceea de acolo e nevasta mea !

– Mda . . . ai recunoscut-o, dar încă n-ai scăpat.

Baba făcu un semn cu mîna și toate celelalte fete se transformară din nou în lebede și începură să zboare. Profitînd o clipă de neatenția babei, fata-lebădă îi șopti feciorului de împărat :

– Oricine îți va aduce mîine prînzul, tu să nu mănînci, pînă nu ți-l aduc eu.

– Mda, fecioraș, zise baba, ți-ai recunoscut nevasta, dar încă nu pot să ți-o dau înapoi, pînă nu faci trei lucruri pe care ți le cer eu. Vezi muntele acela de acolo din zare ? Mîine dimineață, de cum se luminează, te duci să-l scoți din rădăcini, și pînă seara, cînd se lasă întunericul, trebuie să-l aduci aici, lîngă dealul de sticlă.

A doua zi feciorul împăratului se sculă dis-de-dimineață luă tîrnăcopul și cazmaua și se apucă să scoată din rădăcini muntele. Izbea puternic, icnea și pufăia amarnic, dar de-abia reuși să știrbească, ici-colo, cîte o bucățică de piatră. Cînd văzu că pînă seara nu e chip nici măcar să clintească din loc doar cîteva pietre, darmite un munte întreg, feciorul împăratului se așeză pe o piatră, amărît și îngrijorat. Veni la amiază un băiat cu prînzul, dar el refuză să mănînce. Apoi veni în curînd fata-lebădă, și, văzîndu-l amărît și îngrijorat, începu să-l alinte și să-l încurajeze :

– Hai, lasă gîndurile și amărăciunea ! Lasă totul în grija mea. Dar ascultă ce-ți spun : deseară, cînd te întorci, să țipi și s-o amenințipe babă să-ți dea repede cina. Și acum, mănîncă, dragul meu. Apoi, culcă-te și dormi liniștit pînă deseară. Și acum trebuie să plec să nu prindă baba de veste că am fost aici.

Feciorul împăratului după ce prînzi bine, se tolăni pe iarbă și adormi. Cînd se trezi din somn la apusul soarelui, rămase uluit : muntele se afla acum chiar lîngă dealul de sticlă. Nu știa că în timp ce el dormise, fata-lebădă le-a rugat pe ascuns pe toate surorile ei fete-lebede, iar fetele-lebede au rugat vînturile să mute muntele lîngă dealul de sticlă. Feciorul împăratului porni grăbit spre dealul de sticlă și cînd ajunse strigă furios :

– Babo ! Hei, babo ! Adă-mi repede cina că n-am mîncat nimic de azi-dimineață. Dar repede, babo, că de nu te mănînc pe tine.

– Vai de mine ! Am zis eu că nu ți-o aduc !? Ți-o aduc îndată.

După cină, feciorul împăratului se culcă liniștit, gîndindu-se că ceea ce are a doua zi de făcut : să doboare toți copacii din pădure, să-i taie bușteni și să așeze bușteniі în stive, nu e chiar așa de greu de făcut. A doua zi dis-de-dimineață luă toporul și ferăstrăul și plecă vesel spre pădure. Dar cînd același băiat veni cu prînzul, feciorul împăratului, dîndu-și seama că a trecut o jumătate de zi și n-a doborît decît cîțiva copaci, îl alungă furios pe băiat și, nemaigăsindu-și locul, aștepta cu nerăbdare să vină fata-lebădă să-i aducă prînzul. Cînd o zări se repezi înaintea ei desperat :

— Ce mă fac, ce mă fac ?

— Lasă și treaba asta în grija mea. Tu prînzește și odihnește-te ; iar deseară, cînd te întorci, procedează ca și aseară. Țipă și amenință-o cu asprime pe babă. Și acum plec că sînt tare grăbită.

Și iarăși cînd se trezi din somn, la apusul soarelui, feciorul împăratului rămase uluit : în jurul său, în loc de pădure, se aflau numai bușteni, așezați în stive. Nu știa nici de data aceasta că fata-lebădă le-a rugat pe surorile ei fetele-lebede, iar fetele-lebede au rugat vînturile să doboare copacii, pentru ca ele să-i poată tăia bușteni și să-i așeze în stive. Cînd ajunse pe dealul de sticlă, feciorul împăratului începu să țipe :

— Babo, ți-am isprăvit și a doua treabă. Și acum sînt rupt de foame. Adă-mi repede cina, că de nu, te mănînc pe tine.

— Ți-o aduc, ți-o aduc, cum să nu ți-o aduc !? Îndată ți-o aduc, îndată !

În timp ce baba se duse să-i aducă cina, fata-lebădă veni și-i spuse feciorului de împărat :

— Fii atent : acum te așteaptă o mare primejdie. De data aceasta eu nu mai pot să te ajut cu nimic. Baba te va închide la noapte în grajd. Acolo caii se vor repezi să te sfîșie cu dinții și să te lovească cu picioarele, boii se vor repezi să te ia în coarne, iar grăjdarii se vor repezi să te împungă cu furcile. Dar tu, să nu te lași, ci să te aperi și să lovești și tu. Dacă vei reuși să scapi de primejdia asta mare, la revărsatul zorilor să bați furios în ușa grajdului, cerînd babei să-ți deschidă ușa. Și acum plec că uite vine baba.

Baba sosi cu cina și începu să-i vorbească cu blîndețe :

— Poftim cina ! Ei, fecioraș, fecioraș. Două treburi le-ai făcut. Acum urmează a treia. Dar las' că-ți spun eu ce ai de făcut după ce isprăvești cu cina.

— Nu, spune-mi acuma. Hai, te ascult !

— Cînd se înnoptează de-a binelea, zise baba, te voi duce în grajd. Acolo pe la miezul nopții, cînd întunericul e mai adînc, va trebui să numeri cîte animale sînt în grajd. Dacă numeri bine, mîine dimineață poți să te întorci acasă cu fata-lebădă. Dacă însă nu vei număra bine, atunci așa cum ne-a fost învoiala, aici îți putrezesc oasele.

Cînd se înnoptă de-a binelea, feciorul împăratului intră în grajd, iar baba închise repede ușa. Îndată ce auziră clănțănitul zăvorului, caii începură să necheze, boii să mugească, iar grăjdarii să strige furioși. Și se dezlănțui o hărmălaie nemaipomenită. Vacarmul ținu toată noaptea.

La revărsarea zorilor se lăsă o liniște atît de adîncă, încît se auzeau clar susurul vîntului, freamătul frunzelor, șopotul izvoarelor și zborul păsărilor de noapte. Atunci feciorul împăratului bătu în ușa grajdului :

— Hai, babo, deschide repede ușa. Dar repede că de nu, îți rup oasele.

— Îndată îți deschid, fecioraș, îndată. Uite viu imediat, se auzi din îndepărtare vocea babei. Aoleu ! Aoleuuu ! Ăsta-i mai tare decît mine. E în stare să mă omoare. Uite, îți deschid imediat.

Feciorul împăratului ieși din grajd, iar baba spuse :

— Așaaa ! Acum poți să-ți iei nevasta și să te întorci frumușel acasă. Dar, stai. Hai, cu mine să-ți alegi doi cai de călărie, că aveți drum lung și greu de străbătut. Am niște cai atît de frumoși și atît de puternici . . . Dar las' c-o să-i vezi.

— Hai să mergem, zise grăbit feciorul împăratului.

Fata-lebădă, care mergea acum alături de el, îi șopti :

— Bărbățele, bărbățelul meu drag, alege, fii atent, alege caii cei mai urîți și cei mai slăbănogi.

Intrară în grajd, iar baba începu cu voce mieroasă :

— Ei, uite caii mei ! Ce frumoși sînt, ce frumoși ! Hai, alege !

Feciorul împăratului spuse hotărît :

— Pe aceştia doi îi vreau !

— Pe aceştia ! făcu ochii mari baba. Uită-te bine la ei ! Nu vezi cît sînt de urîţi şi slăbănogi. Stai că îţi dau eu doi cai frumoşi, puternici şi sprinteni.

— Pe aceştia doi îi iau, spuse şi mai hotărît feciorul împăratului.

Baba se bosumlfă şi zise :

— Bine. Ia-i pe ăştia.

Baba părăsi grajdul, ducîndu-se cu capul aplecat, înspre locuinţa ei.

Fata-lebădă urcă repede pe un cal, iar feciorul împăratului sări numaidecît pe celălalt. În clipa cînd porniră la drum caii urîţi şi slăbănogi se transformară în doi cai frumoşi şi sprinteni, care începură să galopeze, umplînd cu tropotul lor munţii, cîmpiile şi văile.

(Basm sîrbesc)

Trei boabe de mazăre

Un om sărac îi spuse într-o zi fiului său :

— Sînt atît de sărac că nu am nici pentru mine o bucată de pîine. Va trebui să te duci undeva să lucrezi. Eu nu te mai pot întreține. Cît timp ai fost mic și neputincios, ți-am dat de mîncare, m-am lăsat adeseori flămînd, numai ca să ai tu ce duce la gură. Dar nu mai pot, înțelege-mă, nu mai pot.

Fiul îl ascultă cu amărăciune. Își dădea seama că are dreptate și îngînă, abia reținîndu-și lacrimile :

— Bine, tată, înțeleg și îți mulțumesc pentru tot ce ai făcut pentru mine. Uite, mă duc să-mi caut de lucru.

— Nu-ți pot da decît un singur sfat : nu uita că primul lucru pe care-l vei întîlni în cale, să-l iei și să-l păstrezi.

Se îmbrățișară și se despărțiră. Fiul luă traista pe umăr și plecă pe drumul nesfîrșit și prăfuit în lume.

Merse, merse și dădu în cale de un bob de mazăre. Își aduse aminte de cuvintele tatălui său, și luă de jos bobul de mazăre și-l vîrî în traistă. Mergînd mai departe, întîlni în cale și al doilea bob de mazăre. Îl ridică și-l vîrî în traistă. Înspre seară dădu și de al treilea bob de mazăre ; îl ridică de jos și-l vîrî în traistă.

Se făcuse deja întuneric cînd ajunse la un conac boieresc. Se opri sub pridvor și o întrebă pe boiereasă, care stătea într-un jilț împreună cu fiica sa.

— Să-mi fie cu iertare, v-aș întreba ceva : pot să înnoptez la conacul dumneavoastră ?

— Cum să nu, răspunse boiereasa, măsurîndu-l din cap pînă în picioare. Tînărul îi plăcea, dar și mai mult îi plăcea fiicei sale, care coborî repede din pridvor și deschise poarta.

Tînărul, obosit de drum, se așeză sub un copac să răsufle nițel.

Boiereasa alergă la soțul său și-i spuse :

— A venit un om străin la noi. Vrea să rămînă aici peste noapte. Nu știu, dar tare mi se pare că nu-i om sărac. A îmbrăcat însă haine

vechi, pentru că vrea să afle ceva. Pare-mi-se că vrea să se însoare cu fiica noastră, că prea s-a uitat la ea. Dar vom vedea noi cine-i.

Boiereasa chemă un servitor și-i porunci :

— Ai văzut omul acela străin de sub copac ? Pregătește-i un pat cît mai rău și pîndește să vezi ce face toată noaptea.

— Am înțeles, spuse servitorul și plecă grăbit să îndeplinească porunca.

Boiereasa se întoarse atunci spre soțul ei :

— Dacă, într-adevăr, e om sărac și necăjit, așa cum pare a fi sau, mai bine zis, cum vrea să pară, atunci va dormi și în patul rău. Iar dacă-i din niscaiva casă bogată, atunci se va zbate toată noaptea fără să doarmă. Așa că mîine vom vedea.

Servitorul îi pregăti omului străin un pat cît se poate de rău, așa cum i se poruncise. Tînărul se dezbrăcă și se culcă, dar, fiindcă îi era teamă ca nu cumva să-i fure cineva traista, singura avere pe care o avea, o așeză sub cap. Traista însă nu se putea închide și cele trei boabe de mazăre ieșeau mereu afară, iar tînărul era nevoit să le caute în așternut și să le vîre din nou în traistă. De-abia vîra în traistă primul bob, și ieșea al doilea, îl căuta pe al doilea și-l vîra în traistă, apoi ieșea al treilea. Așa s-a chinuit toată noaptea și n-a pus geană pe geană, de frică să nu piardă boabele de mazăre.

— Ei, cum a dormit întrebă curioasă a doua zi boiereasa pe servitorul, care stătuse toată noaptea la pîndă.

— N-a dormit deloc. Toată noaptea s-a învîrtit în așternut.

— Aha, am spus eu că nu-i om sărac, se bucură boiereasa și alergă să-i comunice această veste soțului și fiicei sale.

Toți trei se sfătuiră cum să facă să-l mai rețină încă o noapte pe omul acela străin la conac, pentru a se convinge că este, într-adevăr, de viță nobilă și nu sărac, așa cum vrea el să pară.

Erau din cale afară de amabili cu el. Luară împreună micul dejun, făcură o plimbare prin grădina conacului boieresc, iar cînd s-a făcut amiază, l-au invitat cu ei la masa de prînz ; după masa de seară, îl duseră într-o cameră, frumos și bogat împodobită.

„Treburile merg strună, cugetă tînărul. Văd că sînt într-o casă de oameni cinstiți și cumsecade. La ce bun să mai așez traista sub cap și să caut toată noaptea boabele de mazăre ? Văd că pot să dorm liniștit."

Tînărul agață traista în cuier, se dezbrăcă și se așeză într-un pat moale, cum nu mai văzuse niciodată pînă atunci, și adormi bușteau.

A doua zi dimineața, boiereasa îl întrebă curioasă pe servitorul care stătuse toată noaptea la pîndă :

— Ei, cum a dormit azi-noapte ?

— Ca mielul. Nici măcar nu s-a mișcat.

— N-am spus eu ? E om de viță nobilă. Poate chiar și prinț.

Firește, alergă numaidecît la soțul și fiica ei să le spună marea bucurie.

După micul dejun, străinul se sculă în picioare, le mulțumi la toți trei pentru primirea, într-adevăr, frumoasă pe care i-au făcut-o, la care el nici nu se așteptase, le dori tot binele și dădu să plece pe drumul său.

— Și unde te duci, prietene ? întrebă boierul.

— Păi, mă duc pe drumul acesta nesfîrșit. Unde ? nu știu nici eu, dar mă duc.

— Dacă așa stau lucrurile, apoi nu-ți dăm voie să pleci. De ce să pleci ? Uite, fiica noastră e de vîrsta ta. Ai văzut-o, ai cunoscut-o și nădăjduiesc că-ți place. Dacă vrei, dacă ai această dorință, ți-o dau de nevastă. Mă învoiesc și eu, și mamă-sa, arătă spre boiereasă, care încuviință numaidecît din cap, bucuroasă.

Tînărul, auzind aceste cuvinte, înțepeni o clipă, dar își reveni repede și zicîndu-și în sinea sa „apoi fie ce o fi" consimți pe loc această căsătorie neobișnuită.

În aceeași zi începu nunta, o nuntă mare, care a ținut patru zeci de zile și patru zeci de nopți. În acest timp toată lumea din împrejurime era veselă, n-a existat nici o față tristă. Chiar nici preafericitul mire nu-și bătea capul ce va ieși din toată povestea asta. Era vesel și bine dispus.

După patru zeci de zile, boiereasa îl chemă la ea pe ginerele său și-i spuse :

— Copilul meu, nunta s-a isprăvit. E acum vremea, și rîndul să-i arăți nevestei tale moșia și castelul tău. Așadar, mîine veți pleca.

Cînd auzi de moșie și de castel, tînărul era cît pe-aci să țipe și să-i spună tot adevărul, că tată-său nu are decît o colibă dărăpănată și atîta tot. Dar se răzgîndi în ultima clipă și dădu din cap, în semn că o doua zi se va duce cu nevastă-sa. Firește, veselia și buna dispoziție îi pieri îndată și fața lui trăda acum amărăciune și îngrijorare.

— Știu că îți vine greu să te desparți de noi, zise soacră-sa, boiereasa, văzîndu-l atît de cătrănit. Dar, lasă, dragul meu, în curînd vă veți întoarce și iarăși vom fi împreună.

A doua zi o trăsură frumos împodobită, la care erau înhămați patru cai albi, îi aștepta în curte. Luară cu ei trei saci de semințe pentru hrana cailor și un sac plin cu galbeni, pentru cheltuială. Vizitiul și un servitor stăteau în față, iar tinerii căsătoriți, în spate, pe perini moi și curate. Cînd plecară, boiereasa începu să lăcrimeze, dar soțul ei o trase de mînecă :

— Nu mai smiorcăi ! Ce vrei, să le faci inimă rea ? Nu vezi cît sînt de amăriți amîndoi.

Trăsura plecă și se îndepărtă ; la început, încet, apoi caii începură să tropăie vîrtos și un nor uriaș de praf se ridică în urma lor.

Tînăra soție era amărîtă, dar și mai amărît era soțul ei, pentru că, cugeta vizitiul și servitorul, uitîndu-se la ei, e greu să te desparți de părinți. Tristețea îl copleși atît de mult pe tînărul soț, încît nu scotea nici o vorbă, iar soția sa se uita pe furiș la el. „Ce inimă simțitoare și delicată are, cugeta în sinea ei. Îi vine greu să se despartă de părinții mei."

În acest timp, tînărul își bătea capul tot timpul, gîndindu-se ce se va întîmpla cînd vor ajunge la coliba lui tată-său, veche și dărăpănată. Și era amărît peste măsură din cauza aceasta. Nevastă-sa mai zicea cîte o vorbă, dar el tăcea, tăcea tot timpul.

Seara se încropea de-a binelea, cînd trăsura intră într-o pădure mare și întunecoasă încît caii deabia mai vedeau drumul. Tînăra soție se sperie, trase cu ochiul la bărbatul ei, scufundat în tăcere și amărăciune. Stătu o clipă pe gînduri, apoi îl întrebă :

— Spune-mi, dragul meu, mai e mult pînă la castelul tău ?

— A, e mult. Avem drum lung de străbătut pînă acolo, răspunse el. Uite, s-a lăsat întunericul, ce ar fi să ațipești un pic, că mai avem mult de mers.

Și iarăși se scufundă în tăcerea lui. Caii mergeau acum încet pe întuneric ; trăsura se legăna ușor și tînăra femeie ațipi. Cînd o văzu bărbatu-său ațipită, se gîndi în sinea lui : „Acum cred că e timpul cel mai potrivit să dispar." Trase cu urechea la vizitiu și servitor. Aceștia moțăiau și ei, obosiți de atîta drum. Tînărul se ridică încet, stătu o clipă așa, în picioare, și cînd se încredință că nu-l poate auzi nimeni, sări

din trăsură. „Mai bine mort, decît să-i explic cît sînt de sărac" cugetă el.

Intră în pădure, dar nu apucă să facă decît cîțiva pași și-i apăru în cale un bătrîn cărunt.

— Încotro, tinere ? Ce te-a apucat să intri în adîncul pădurii la ora aceasta ? îl întrebă bătrînul cărunt.

— Mă duc la moarte, zise el și începu să-i spună, de-a fir în păr toată povestea ciudată a căsătoriei sale, care va avea, după cît se pare, un sfîrșit și mai ciudat.

Bătrînul cărunt clătină din cap :

— Și pentru asta îți bați tu capul ? Mai bine du-te înapoi în trăsură și mai mergeți puțin. Veți ajunge la castelul meu. Eu tocmai acum plec de-acasă și mă întorc abia după un an. În tot acest timp, poți să fii stăpînul castelului meu. Dar nu uita un lucru : în preajma reîntoarcerii mele, castelul se va cutremura. Străduiește-te tu și nevastă-ta, să fugiți îndată din castel. Dacă întîrziați o singură clipă, atunci, gata, veți pieri.

Tînărul stătu un timp pe gînduri, apoi, dintr-o dată, luă hotărîrea să facă așa cum îl sfătuiește bătrînul cărunt. Îi mulțumi pentru povață și alergă spre trăsură, care tocmai atunci se oprise și-l aștepta pe șosea.

— Am coborît din trăsură, fiindcă am crezut că am luat un drum greșit. Dar m-am convins că acesta este drumul cel adevărat, îi spuse el soției sale, care, între timp, se trezise din somn și se neliniștise grozav, cînd constatase că bărbatul ei nu mai e în trăsură.

Vizitiul și servitorul, care se speriaseră și ei, întrebară nerăbdători :

— Mai e mult pînă la castel ?

— A, nu, nu mai e mult. E aproape. Aproape de tot.

Vizitiul dădu bici cailor și trăsura, cu tot întunericul, înainta acum mai repede pe șosea.

La scurt timp, se zări un castel luminat. Vizitiul și servitorul se întoarseră încîntați spre tinerii căsătoriți.

— Hai, mînă, mînă ! zise tînărul încîntat și el de frumusețea castelului.

Cînd ajunseră, la intrarea în castel stăteau patru rînduri de paznici, bine îmbrăcați, care le făcură plecăciuni și-i salutară ca pe niște stăpîni adevărați.

— A, castelul tău e mult mai frumos decît al nostru ! zise tînăra soție și simți, dintr-o dată, o mare bucurie și mulțumire sufletească, fiindcă ascultase de maică-sa și se căsătorise cu tînărul în aparență sărac.

Așa au trecut săptămînile, așa au trecut lunile, una după alta. Trăiau fericiți în castelul cel frumos, dar vremea trecea și în curînd avea să se împlinească anul. Cînd se împlini un an castelul începu dintr-o dată să se cutremure atît de puternic, încît se părea că totul se dărîmă.

De-abia atunci tînărul își aduse aminte de cuvintele bătrînului cărunt și se repezi să-și ia nevasta și să fugă. Dar nevastă-sa dispăruse fără urmă. Tînărul alergă din cameră în cameră, o căută în dulapuri și pe sub mese, urcă și-n pod ; apoi reveni iarăși și alergă din nou, din cameră în cameră, se uită în dulapuri și pe sub mese, urcă din nou în pod, dar, nevasta, nicăieri, de parcă o înghițise pămîntul.

În sfîrșit, dădu în curte de o bătrînă urîtă, care-l privi cu niște ochi răutăcioși. El nu mai ținu seama de acest fapt, căci era mult prea îngrijorat de dispariția neașteptată a nevestei sale. De aceea se întoarse spre bătrînă și o întrebă cu o voce blîndă :

— Nu știi cumva, măicuță, unde e nevastă-mea ? Am căutat-o peste tot, dar n-am găsit-o. Încă astăzi va trebui să fugim din acest castel, căci vom pieri dacă nu fugim înainte de reîntoarcerea adevăratului proprietar al castelului.

Bătrîna urîtă și schimonosită îl privi cu ochii ei răutăcioși și spuse :

— Nu trebuie să tremuri așa, omule ! Caut-o pe bucătăreasă și spune-i să trimită la moară șapte saci de grîu de șapte ori semănat. Să macine grîul de șapte ori. Din făina astfel obținută să frămînte aluatul pentru pîine de șapte ori, apoi să-l lase să se coacă de șapte ori. Pîinea coaptă de șapte ori s-o așeze la intrare. De restul nu trebuie să ai nici o grijă.

„De două ori m-a ajutat norocul. O dată, cînd am cerut să înnoptez la conacul boieresc, iar a doua oară, cînd m-am însurat. Poate că mă va ajuta și a treia oară", cugetă tînărul.

Liniștindu-se se duse numaidecît la bucătăreasă și-i porunci, așa cum l-a sfătuit bătrîna urîtă și schimonosită.

Dar, de-abia porunci și castelul începu a doua oară să se cutremure, atît de puternic, încît începură să se crape zidurile.

„Castelul se va dărîma de o sută de ori, pînă ce se va coace pîinea aceea ! își zise îndurerat. Dar fie ce o fi. Mai bine mor, decît să-mi las nevasta să îndure rușinea și umilința că s-a căsătorit cu un cerșetor."

Bucătăreasa a isprăvit însă de copt pîinea cu mult mai de grabă, decît crezuse el. O așează la intrare în castel, așa cum îi poruncise tînărul ei stăpîn. Și acesta a fost norocul lui.

Tocmai atunci venea val-vîrtej un zmeu uriaș, care avea șapte capete și șapte limbi de foc îngrozitoare.

— În castelul meu e miros de om ! strigă din depărtare zmeul, în timp ce limbile de foc pîlpîiau înfiorător cu flăcări de cîte șapte metri.

— Unde-i poarta de intrare ? Unde-i poarta de fier a castelului meu ? Nu mai recunoașteți pe vechiul vostru stăpîn ?! urla în fața intrării zmeul.

În clipa aceea, cele șapte pîini coapte răspunseră :

— Degeaba te zbați, zmeule, degeaba. Numai dacă îngădui să fii de șapte ori semănat, de șapte ori secerat, de șapte ori măcinat, de șapte ori frămîntat și de șapte ori copt, numai atunci îți vom îngădui să intri. Altminteri, nu ne clintim din loc.

Zmeul se înfurie că poarta castelului nu vrea să i se supună și o izbi cu atîta putere, încît castelul se învîrti de trei ori în jurul său. Dar poarta tot nu se deschise. Năvăli cu atîta putere și a doua oară asupra porții, încît castelul se învîrti de șase ori în jurul său. Dar poarta nici nu se mișcă din loc. Năvăli și a treia oară cu atîta putere, încît zmeul se desfăcu în bucăți, împrăștiindu-se peste tot ; și astfel pieri în fața porții castelului, care nici de data aceasta nu se deschise.

Cînd îl văzu mort, tînărul observă un smoc de păr cărunt și rămase încremenit : „Va să zică, ăsta era omul acela cărunt, care m-a invitat să stau în castelul său. Ce ticălos !"

Tînărul îi întoarse spatele, scîrbit de înșelăciunea zmeului.

Dintr-un colț al grădinii, nevastă-sa venea, zîmbind spre el.

Așa au rămas în castel amîndoi, bucuroși și fericiți. S-au dus în curînd la părinții ei. L-au vizitat și pe bătrînul lui tată și i-au dus tot felul de daruri. Au revenit apoi în castelul frumos și bogat împodobit, unde poate că trăiesc și astăzi, dacă nu cumva au murit.

(Basm sloven)

Fata mofturoasă

Trăiau odată un bărbat și o femeie și aveau o fetiță, care, pe măsură ce creștea, se făcea din ce în ce mai frumoasă. Părinții ei erau bogați și mulți tineri veneau s-o ceară în căsătorie. Dar fata respingea pe fiecare :

— Nu mă mărit. Mai am timp.

Timpul trecea, tinerii veneau din nou s-o ceară de nevastă, dar fata îi respingea, spunînd :

— Am statură frumoasă, față frumoasă, așa că nu mă grăbesc să mă mărit.

Un leopard, auzind aceste vorbe ale ei, se transformă într-un flăcău chipeș și hotărî s-o ia de nevastă. Cînd ajunse în fața părinților fetei le spuse :

— De obicei sînt mai voinic, dar dragostea mă usucă.

— Ei, lasă, lasă, zise tatăl fetei, te vei reface și vei arăta și mai chipeș și frumos. Poftim, poftim în casă.

Fata, de cum îl văzu, îi plăcu. Nu-și găsea locul nicăieri și se învîrtea mereu în jurul lui, gata să-l servească cu toate bunătățile din lume. De abia aștepta s-o ceară în căsătorie. Cînd, în sfîrșit, aduse vorba și despre acest lucru, fata, fără să mai aștepte să-și isprăvească vorba, răspunse îndată :

— Da, mă mărit. E timpul. Tu ești cel pe care, într-adevăr l-am așteptat.

Părinții ei săltau de bucurie și începură să pregătească toate cele necesare pentru drum. Le dădu ginerelui și fetei o mulțime de lucruri, doi robi, o capră, două oi și mai multe păsări. Îi conduseră o bună bucată de drum, apoi părinții îi îmbrățișară pe amîndoi, începură să lăcrimeze, le doriră sănătate și fericire și se întoarseră înapoi.

Tînăra femeie și bărbatul ei își continuară singuri drumul. Mergeau, ținîndu-se de mînă, rîdeau și discutau. Deodată, bărbatul se opri și-i spuse nevestei sale :

— Știi ce, mi-e foame. Aș vrea să mănînc ceva.

Tînăra femeie se uită speriată la el :

— Păi, nu-i mult de cînd ai mîncat.

— Dar mi-e foame, înțelegi, mi-e foame, zise bărbatul.

— Să tăiem o pasăre și să-ți fac de mîncare.

— Ce o pasăre, taie-le pe toate, că sînt rupt de foame ! zise cu glas aspru bărbatul.

Femeia tăie îngrozită toate păsările.

Bărbatul, ca și cînd n-ar fi mîncat de cine știe cînd, se apucă de mîncat și, cît ai bate din palme, mistui toate păsările.

Apoi porniră mai departe la drum. După un timp, bărbatul zise din nou :

— Femeie, mai ai ceva de mîncare, că mor de foame.

Tînăra femeie rămase o clipă încremenită locului, neștiind ce să zică, apoi spuse cu voce scăzută :

— Păi, să tăiem capra.

— S-o tăiem ! spuse scurt bărbatul.

Sacrificară și capra, pe care bărbatul, cu o poftă și mai mare, o mîncă repede.

Merseră, cît merseră și, după un timp, bărbatul zise iarăși :

— Degeaba. Mi-e foame. Mi-e îngrozitor de foame. Ia, vezi, taie și oile acelea.

Femeia se înfricoșă, cînd auzi că vrea să mănînce și oile. Dar le sacrifică.

Apoi porniră mai departe la drum. Merseră, merseră și deodată bărbatul se opri și spuse cu voce aspră :

— Mai ai ceva de mîncare, că crăp de foame !

Femeia începu să îngălbenească și să tremure de frică, pentru că nu mai avea de-acum nimic și spuse cu voce stinsă :

— Păi, nu mai avem nimic.

— Cum nimic !? zise întărîtat bărbatul. Dar acești doi robi ce-s ?

Atunci tînăra femeie izbucni în plîns și zise, printre lacrimi, suspinînd amarnic :

— Ia-i dacă asta li-e soarta.

Bărbatul îi apucă îndată pe cei doi robi, îi duse într-un tufiș și, transformîndu-se în leopard, îi înghiți repede pe cei doi robi, cărora le pierise graiul de spaimă, cînd îl văzură pe tînărul chipeș și frumos, transformat în leopard.

Transformîndu-se din nou în tînăr chipeș și frumos, ieși din tufiș și își continuă drumul alături de nevastă-sa. Mergeau acum în tăcere. Tînăra femeie își strivea lacrimile și ținea privirea în pămînt. Simțea o oboseală cumplită în tot corpul. „De acum, gata, s-a isprăvit și cu mine !“ își zicea, îngrozită în sinea ei, mergînd alături de el, și împletindu-se în mers.

Tînărul chipeș se opri pe neașteptate din drum și urlînd îngrozitor, se transformă în leopard și se repezi la nevastă-sa, doborînd-o la pămînt. Femeia, adunîndu-și ultimele puteri, începu să strige înspăimîntată :

— Ajutor ! Ajutooor !

Un vînător care stătea ascuns într-un tufiș, tresări ; ieși repede din tufiș și, cînd o văzu pe tînăra femeie atacată de un leopard, duse numaidecît pușca la ochi și trase. Nimerit în plin, leopardul se clătină și se prăbuși la pămînt. Vînătorul alergă și o luă pe femeie în brațe.

După ce-și veni în fire, tînăra femeie îi povesti toată întîmplarea cu leopardul. Vînătorul se uita la ea tot timpul. Era frumoasă, nespus de frumoasă. După ce se odihniră puțin, plecară împreună în satul vînătorului, unde s-au căsătorit.

(Basm sudanez)

Tigrul neghiob

Într-o pădure nesfîrșită trăia un tigru bătrîn și înțelept. Simțind că i se apropie ceasul morții, tigrul bătrîn îl chemă la el pe cel mai tînăr fiu al său și-l întrebă :

— Spune-mi, cine are cei mai mari colți din lume ?

Tigrul se miră de această întrebare și apoi răspunse, fără să mai stea pe gînduri :

— Cei mai mari colți din lume îi are tigrul.

— Așa este. Și acum, spune-mi, cine are cele mai ascuțite gheare ?

— Tot tigrul, răspunse fiul, nedumerit de întrebările tatălui său, căci nu știa unde vrea să ajungă cu asemenea întrebări.

— Și asta este adevărat. Dar, spune-mi, cine fuge și sare mai repede.

— Tigrul, răspunse fiul fără să mai stea pe gînduri.

— Iar acuma, răspunde-mi și la ultima întrebare : cine e cel mai puternic de pe pămînt ?

Fiul surîse și răspunse :

— Cel mai puternic de pe pămînt este cel care are cei mai mari colți, cele mai ascuțite gheare, cine fuge și sare cel mai repede. Prin urmare, tigrul.

Bătrînul se uită la fiul său și-i spuse oftînd :

— Cîndva am crezut și eu că cel mai puternic de pe pămînt e tigrul, dar l-am cunoscut pe om și mi-am dat seama că el e cel mai puternic de pe pămînt. Am văzut și am pățit multe în viață, cel mai puternic pe pămînt este omul.

Spunînd aceste cuvinte, tigrul cel bătrîn închise ochii pentru totdeauna.

Fiul rămase singur și începu să se gîndească la vorbele tatălui său. „Desigur că omul are colți cu mult mai puternici decît tigrul, de vreme ce el este mai tare. Și ghearele îi sînt, în orice caz, mai ascuțite. Ar fi bine să-l văd, măcar din depărtare. Hm, dar trebuie să aflu unde poate fi găsit."

Așa cugeta tigrul și porni în căutarea omului. A mers, a mers prin munți mari și pădurоși și, cînd colo, zări o fiară necunoscută. „Desigur că ăsta e omul atît de strașnic, despre care mi-a vorbit tatăl meu. Dar văd că nu are gheare și nici colții nu i se văd. Probabil și-i ține ascunși. Hai, să încerc să văd ce-i ?"

— Spune-mi, strigă tigrul din depărtare, tu ești om ?

— Ce fel de om ? Ce, nu ești întreg la cap ? Păi, tu nu vezi că sînt zebră.

— Dar ai văzut vreodată un om ? întrebă tigrul, neținînd seama de jignirea pe care i-a adus-o.

— Firește, l-am văzut de mai multe ori.

— E adevărat, oare, că are colți și gheare mai puternice decît ale tigrului ?

— Ce, ce ai zis ? Păi, omul nu are deloc, nici colți, nici gheare.

— Cum nu are !? se miră tigrul. Atunci însemnează că are mîini foarte puternice, de vreme ce tigrul nu poate să iese cu el la capăt.

— Hm, n-aș zice. Omul cu mîinile goale, nu poate să ucidă nici măcar un lup.

— Hai, nu mai minți ! îi spuse tigrul supărat. Tatăl meu mi-a spus că omul e cel mai puternic din lume. Trebuie să-l întreb pe altcineva, văd că tu nu știi.

Și tigrul porni din nou să-l caute pe om. Merse, merse și întîlni în cale o cămilă. „Oho, gîndi el, ia uite ce fiară mare." Desigur ăsta e omul pe care-l caut." Se ascunse repede după un tufiș și strigă la cămilă :

— Spune-mi, tu ești omul, despre care se spune că e cel mai puternic din lume ?

— Ce te-a apucat !? se miră cămila. Nu mă asemăn cîtuși de puțin cu el.

— Dar l-ai văzut vreodată ?

— Eu, să nu-l văd !? De zece ani călătorește pe spinarea mea.

— Prin urmare, omul e mai mare decît tine ! zise tigrul.

— A, nu, nu e mai mare. E mai mic. Ca să se așeze pe spatele meu, sînt nevoită să mă aplec și să îngenunchiez.

— Atunci desigur are pielea groasă, de vreme ce nu se teme de colții și ghearele tigrului ?

— Aș, omul are pielea tare fină și delicată. Simte și cea mai mică înțepătură de țînțar.

Tigrul rămase pe gînduri : „Va să zică, răposatul meu tată nu mi-a spus adevărul. Din toate cîte am aflat pînă acum, reiese că nici măcar nu l-a văzut."

Dar tigrul hotărî să-l găsească pe om cu orice preț și să-l mănînce. Umblă mult prin pădurile mari și prin munții înalți, căutîndu-l, pînă cînd, într-o bună zi, auzi niște lovituri de topor într-o pădure.

Porni repede într-acolo și rămase uimit : „Ce făptură caraghioasă. N-are nici colți, nici gheare, nici păr."

Și dintr-o săritură ajunse lîngă făptura aceea.

— Ascultă, zise tigrul îngîmfat, o asemenea fiară încă n-am văzut. E o adevărată minune, că nu te-au mîncat lupii ori urșii.

— Și de ce să mă mănînce ? Eu sînt om, știu să mă apar la nevoie.

— Om !? făcu ochii mari tigrul. Păi, de unul ca tine s-a temut tatăl meu !?

— Tatăl tău a fost cuminte, zise omul.

— Acum vom vedea cine a fost mai cuminte. Nici nu va apune bine soarele și am să te mănînc.

— Ei, nu fi chiar așa de grăbit, îi zise tăietorul de lemne, lăsîndu-se de lucru. Înainte de a muri, vreau să-ți arăt tot ce știu să fac. Uite, colo în vale, ce colibă frumoasă am înălțat. E păcat să nu ți-o arăt.

— Haide, arată-mi-o, dar repede, că sînt grozav de flămînd. Mergi tu înainte, iar eu merg după tine.

Tăietorul de lemne pășea grăbit spre coliba sa, iar tigrul bombănea în urma lui : „Tatăl meu a fost un laș, abia acuma îmi dau seama. S-a temut de o asemenea gînganie cum e omul. Ce rușine, pentru neamul nostru al tigrilor !"

Tăietorul de lemne ajunse în dreptul colibei sale.

— Ce-i asta ? întrebă tigrul.

— Asta e coliba mea, spuse omul. În ea e foarte plăcut să locuiești ; nu te plouă, nu-ți pasă nici de căldură, nici de frig.

— A, așa va să zică, se bucură tigrul. Ăsta-i adăpostul tău. Să știi că, după ce te mănînc, am să mă mut aici.

— Da, dar tu nu știi cum se închide și deschide ușa, zise omul. Hai, să-ți arăt.

Tăietorul de lemne intră în colibă și se închise înăuntru. Apoi strigă printr-o crăpătură :

— Încearcă acum să mă prinzi !

Tigrul începu să împingă ușa. Împinse o dată, de două ori, de trei ori, dar ușa nu se deschidea.

— Ei, vezi, cît de bun e adăpostul meu, zise tăietorul de lemne, ieșind afară din colibă.

Iar tigrul, cînd îl văzu afară, se gîndi în sinea sa : „Omul e tare prost. Putea acum foarte ușor să scape de mine, dar, uite, el nu s-a gîndit la asta."

— Vrei să vezi cît e de frumos în coliba mea ? întrebă tăietorul de lemne.

— Vreau, spuse tigrul și intră numaidecît înăuntru.

Îndată ce intră în colibă, tăietorul de lemne, care mergea în urma lui, trînti ușa, o închise bine și o propti cu un par gros și apoi plecă în pădure să taie lemne.

Tigrul se zbătea furios închis în colibă, strigînd din toată puterea :

— Lasă-mă, dă-mi drumul afară. Uite, soarele apune, iar eu încă nu m-am apucat să te mănînc.

— Nici nu mă vei mînca, răspunse tăietorul de lemne, fiindcă după cum vezi, învinge cel mai cuminte și nu cel mai tare. Adio, dragă tigrușule ! Tatăl tău a fost mai cuminte.

Oricît se zbătea tigrul nu putea să deschidă nicidecum ușa, fiindcă era tare și bine închisă.

După ce isprăvi treburile sale în pădure, tăietorul de lemne se întoarse, la apusul soarelui, cu o pușcă. Îl omorî pe tigrul cel neghiob și făcu din pielea lui o sperietoare.

(Basm tibetan)

Pisica Cenușie

Un grădinar avea trei fete și toate erau frumoase, înalte și mlădioase. Totuși, cea mai mică dintre ele, Hanisa, era cea mai frumoasă. Părul lung, lăsat în bucle pe spate, strălucea ; iar ochii negri, mari și visători, atrăgeau privirile tuturor.

Din această pricină cele două surori ale ei mai mari nu puteau s-o sufere. O urau, o băteau și o trăgeau de păr. O puneau să facă toate treburile gospodăriei : să facă curățenie, să fiarbă, să spele, să muncească tot timpul. Și-i ziceau Pisica Cenușie, pentru că purta haine vechi, ponosite și decolorate, mînjite tot timpul de funingine.

În timp ce ea lucra din zori și pînă seara tîrziu, surorile ei se dichiseau și stăteau toată ziua în fața oglinzii. Se îmbrăcau în haine scumpe, purtau tot felul de podoabe și cheltuiau bani cu nemiluita. E drept, tatăl lor se stropșea adeseori la ele, dar lor nici nu le păsa.

Cînd le vedea, venind din oraș, vesele și fericite, cu tot felul de haine, inele și brățări din cele mai scumpe, cumpărate de la negustori bogați, Pisica Cenușie simțea cum o năpădesc lacrimile. Dar nu îndrăznea nici măcar să plîngă, pentru că atunci surorile ei se repezeau la ea, o băteau, o trăgeau de păr și o bruftuluiau pînă leșina.

— Haine îți trebuia, ai ? o lovea cu picioarele sora mai mare.

— Nepricopsito ! Poftim haine ! sărea sora mijlocie, izbind-o cu capul de pereți și trăgînd-o de păr.

Biata Pisică Cenușie îndura totul. Nu îndrăznea nici să se plîngă bătrînului grădinar. Căci se plînsese o dată, dar cele două surori, făcuseră un tărăboi nemaipomenit, încît bătrînul grădinar, ca să pună capăt certei, strigă furios :

— Bine, cumpărați-vă haine, cumpărați-vă inele, cumpărați-vă brățări, cumpărați-vă tot ce vreți, dar măritați-vă odată, ca să scap de voi și să nu vă mai văd în casa mea.

Bătrînul grădinar, trîntind ușa, se duse în treburile sale, iar Pisica Cenușie își lăsă capul în jos și începu să plîngă, fiindcă îl supărase pe bătrîn fără să vrea. Cele două surori își aruncară atunci priviri tri-

umfătoare și se duseră în fața oglinzii, învîrtindu-se și surîzînd tot timpul acolo. Apoi plecară în oraș, vesele și gălăgioase.

Pisica Cenușie plînse, plînse mult timp în ziua aceea.

— Doamne, cine m-a blestemat, să sufăr atît de mult, se văicărea ea, printre lacrimi.

— Dar nu mai ai mult de suferit, auzi o voce cristalină, iar cînd își înălță capul, rămase înmărmurită. În fața ei se afla o tînără frumoasă, cum nu mai văzuse niciodată pînă atunci.

Pisica Cenușie vru să spună ceva, dar buzele îi rămaseră nemișcate din pricina emoției.

— Sînt zîna celor care suferă, se auzi aceeași voce cristalină. Cunosc toate suferințele tale. Am venit să te ajut. Uite, îți dau un inel. Îndată ce-l introduci pe deget, gîndește-te la ceea ce vrei să ai, și vei avea. Și acum mă duc că mă așteaptă și alți oameni care suferă.

Spunînd aceste cuvinte, zîna dispăru pe neașteptate, iar Pisica Cenușie rămase cu inelul în mînă, buimăcită de această întîmplare.

„Ce ar fi, își zise ea, ce ar fi să încerc să cer haine, brățări și salbe ?".

Introduse inelul pe deget și spuse sfioasă cu voce tremurătoare :

— Vreau să am cele mai frumoase haine, brățări și salbe.

Nici nu apucă să pronunțe bine aceste cuvinte, și se văzu îmbrăcată în hainele cele mai frumoase, cu brățări și salbe strălucitoare. Se duse în fața oglinzii și se privi uimită. Avea haine, brățări și salbe, așa cum și le dorise, care o schimbau cu desăvîrșire și-i dădeau o înfățișare nespus de frumoasă. Stătea în fața oglinzii și nu se mai sătura, privindu-se.

Auzi însă pașii surorilor ei, care veneau, ca întotdeauna, grăbite și agitate din oraș, și își scoase repede inelul de pe deget. Hainele, brățările și salbele dispărură îndată și Pisica Cenușie se văzu din nou îmbrăcată în hainele ei vechi, ponosite și decolorate, mînjite de funingine. Era însă veselă și cînta.

Cînd surorile ei sosiră acasă, se opriră în prag și cea mai mare zise :

— Auzi-o, nenorocita ! Cîntă ! Dar vasele le-ai spălat ? i se adresă încruntată.

— Sigur că da, răspunse Pisica Cenușie.

— Ia uite ce obraznică s-a făcut ! zise sora mijlocie și începu s-o tragă de păr, zgîlțîind-o în toate părțile.

Pisica Cenușie suporta acum cu mîndrie toate ocările și bătăile. Nu mai simțea nici un fel de durere și de-abia aștepta ca surorile ei să plece de-acasă, pentru a rămîne singură și a-și pune inelul care-i putea îndeplini orice dorință.

Se scula dis-de-dimineață, făcea treburile gospodăriei și, îndată ce surorile ei plecau, își punea pe deget inelul și dorea cîte ceva. Odată a dorit să ajungă în țara lacurilor și rîurilor albastre și, intro-

ducînd inelul pe deget, s-a trezit numaidecît într-o țară cu o sumedenie de lacuri și rîuri, mai mari și mai mici, cu ape limpezi, care parcă nici nu se mișcau, dar și cu ape zgomotoase, care cădeau în cascade și se revărsau furioase. Pe malurile acelor lacuri și rîuri creșteau o mulțime de copaci, unii mari, uriași, cu creștetul pînă în cer, alții mai mici, dar rămuroși. Ierburi mătăsoase și flori viu colorate, vedea pe toate malurile lacurilor și rîurilor și zeci de cărări se împleteau pretutindeni.

Pisica Cenușie se întindea în ierburile mătăsoase, urca în copaci, pînă sus de tot, de unde putea să privească toată lumea ; apoi culegea flori și se plimba pe cărările pietruite. Și ar fi stat mult timp acolo, dar cînd privi în sus și văzu soarele drept deasupra capului, își dădu seama că e timpul să plece și își scoase grăbită inelul de pe deget. Țara lacurilor și rîurilor albastre dispăru într-o clipă și, deși se afla la mii de kilometri depărtare, Pisica Cenușie se trezi dintr-o dată acasă în bucătărie, îmbrăcată în haine vechi, ponosite și decolorate, mînjite de funingine.

În curînd sosiră și surorile ei, grăbite și agitate ca întotdeauna. Veniră cu niște pachete mari și grele. Pisica Cenușie se repezi să le ajute, dar sora mijlocie o îmbrînci :

– Nu te atinge !

– Să nu te atingi, că îți rup părul ! se încruntă sora cea mai mare și o lovi cu piciorul.

Surorile începură să desfacă pachetele mari și grele și umplură odaia cu tot felul de haine, brățări și salbe, care de care mai frumoase. Se așezară în fața oglinzii și îmbrăcară pe rînd toate hainele. Se împodobeau cu brățări și salbe și se priveau în oglindă. Toate hainele le prindeau bine și nu știau pe care să le aleagă. Le îmbrăcau, le dezbrăcau, apoi iarăși le îmbrăcau și se priveau în oglindă.

Pisica Cenușie se uita pe furiș la ele și din vorbele lor înțelese că au cumpărat o mulțime de haine și podoabe, de la cei mai mari și vestiți negustori, pentru că în seara aceea se va ține un bal la palatul sultanului, la care erau invitate toate fetele din oraș. Sultanul hotărîse să-l însoare pe fiul său.

„Aha, va să zică asta e ! își zise în sinea ei Pisica Cenușie, Apoi stați că vă arăt eu vouă ce pot să fac." Își pipăi inelul, pe care-l ținea ascuns la brîu și abia aștepta ca surorile ei să plece la bal.

Cînd se lăsă seara, cele două surori, după ce se mai priviră o dată în oglindă, porniră vesele spre palatul sultanului. Pisica Cenușie se uită în urma lor și, cînd se depărtară, scoase repede inelul, dar se opri și se întrebă, dusă pe gînduri : „Oare să mă duc și eu acolo ?"

„Da, da, du-te ! Nu mai sta pe gînduri !" auzi vocea cristalină a zînei.

Pisica Cenușie tresări și își înălță privirea. Zîna ei ocrotitoare îi zîmbi și apoi dispăru dintr-o dată. Scoase inelul, îl privi și-l răsuci

îngîndurată. Apoi se ridică, introduse inelul pe deget, dorind să fie cît mai frumoasă. Într-o clipă se trezi în palatul sultanului. Balul începuse și toate privirle erau îndreptate spre cele două surori ale ei. Văzîndu-le, fiul sultanului le invită la dans. În clipa însă cînd tînăra fată, de o frumusețe fermecătoare intră în salonul de dans, toată lumea rămase uimită de frumusețea ei. Haina ei albă, împodobită cu cusături roșii și verzi, strălucea. La gît purta o salbă de mărgăritare. Mîinile îi erau împodobite cu brățări, iar pe frunte îi strălucea o diademă de aur, smarald și rubin.

Toate privirile se întoarseră spre ea și fiecare se întreba : „Oare cine-i această preafrumoasă prințesă ?“ Nimeni nu știa cine-i, nici chiar cele două surori ale ei, care se uitau la ea ponciș.

Încîntat de farmecul ei, fiul sultanului se îndreptă spre Hanisa, urmărit de privirile celor de față, și se uită lung la ea, fără să clipească. Hanisa zîmbi cu drăgălășenie și, încurajat, fiul sultanului o invită la dans. Dansă mult, mult timp cu ea, privind-o neîncetat și din ce în ce mai vrăjit.

Timpul trecea și în curînd se iviră zorile. Hanisa tresări cînd zări lumină la ferestre și se gîndi înfricoșată : „O, Alah, e timpul să plec. Nu vreau ca surorile mele să-și verse mînia pe mine, cînd se înapoiază și găsesc casa goală.“

Își pipăi inelul de pe deget și în clipa următoare dispăru. Fiul sultanului se repezi în urma ei și o strigă.

Palatul se cutremură de strigătul său. Hanisa era însă de acum

acasă, se mai privi o dată în oglindă, dar cu teamă ca nu cumva să vină surorile ei. Își luă repede inelul de pe deget și acum era din nou îmbrăcată în haine vechi, ponosite și decolorate, mînjite de funingine.

După dispariția Hanisei, fiul sultanului căzu într-o întristare adîncă. Se gîndea tot timpul numai la ea. Cum de n-a putut s-o oprească să nu plece, se învinuia el mereu. Fata parcă intrase în pămînt. O brățară pe care oamenii săi o găsiră a doua zi în grădină, îi dădea totuși puțină speranță. Știa, își amintea precis, că văzuse brățara în seara aceea pe mîna preafrumoasei fete. Oamenii săi începură să cutreiere întreg orașul, pentru ca să afle cine a pierdut brățara. Cercetară mai întîi casele oamenilor mai bogați, pe urmă ale negustorilor și meseriașilor. Ajunseră și-n casele mai sărace, dar nici o fată n-a avut o asemenea brățară.

Mergînd din casă în casă, ajunseră și la casa grădinarului. Cele două surori mai mari apucară repede brățara, se străduiră s-o introducă pe braț, dar nu izbutiră. Dădură brățara înapoi, îmbufnate.

— Nu, nu-i a noastră ! Am pierdut și noi o brățară. Credeam că-i asta, căci seamănă foarte mult, dar nu-i, nu-i a noastră.

Amărîți că nu pot să afle nicidecum a cui e brățara, oamenii sultanului se pregăteau să plece.

— Dacă zici că n-ai altă fată, atunci plecăm, spuse unul din ei.

— Ba, mai am o fată, zise grădinarul. Dar pe aceea desigur n-o căutați. E o necăjită. Stă toată ziua numai în casă. Face curățenie, fierbe, spală. Duce toată grija gospodăriei, sărmana. Poartă niște haine vechi, ponosite și decolorate, mînjite de funingine, din care pricină, fetele astea ale mele, mai mari, îi zic batjocorind-o, Pisica Cenușie. „Biata fată !" oftă lung grădinarul și ochii i se umeziră.

Oamenii sultanului se uitau unul la altul. Aveau poruncă de la fiul sultanului, ca nici o fată să nu le scape.

— Totuși, ad-o încoace !

Cînd o aduseră pe Hanisa, îi dădură să încerce brățara. Fata luă brățara, se uită lung la ea, și începu să tremure, uitîndu-se la cele două surori, care o priveau disprețuitoare. Atunci Hanisa, devenind dintr-o dată mîndră și îndrăzneață, trecu, fără nici un fel de greutate, brățara pe mînă.

— Dar, nu se poate ! izbucni cea mai mare dintre surori.

— Nu, asta-i o înșelăciune ! strigă nervoasă sora mijlocie.

Pisica Cenușie se uită zîmbind la ele. Își introduse pe furiș inelul și hainele vechi, ponosite și decolorate, pline de funingine, dispărură. În locul lor, apăru o haină albă, împodobită cu cusături roșii și verzi. La gît purta o salbă de mărgăritare, pe mîini avea brățări, iar pe frunte strălucea o diademă de aur, smarald și rubin.

Cînd o văzu așa, bătrînul grădinar abia putu să îngîne :

— O, fiica mea, fiica mea ! și-l năpădiră lacrimile.

Pisica Cenușie își trecu degetele prin părul lui alb și zise cu duioșie :

— Tată, oricînd poți să vii la mine.

Se întoarse apoi spre cele două surori, care ședeau cu capetele aplecate și le spuse :

— Pe voi vă iert, fiindcă . . . fiindcă îmi sînteți surori. Și de acum înainte, Pisica Cenușie nu mai există. Va trebui să-i luați locul la curățenie, la spălat, să faceți de mîncare și să purtați grija gospodăriei.

Hanisa se întoarse apoi spre oamenii sultanului, care priveau uimiți, nevenindu-le să creadă că tot ceea ce se petrece e adevărat.

— Să mergem ! zise Hanisa și porniră spre palatul sultanului.

Cînd o văzu de departe venind, fiul sultanului alergă în întîmpinarea Hanisei și de emoție de-abia putu să îngîne :

— Mîine, chiar mîine facem nunta !

(Basm tunisian)

Povestea Soarelui

Se zice că odată, de mult, într-o țară din America de Sud în partea de răsărit a lanțului de munți, totul era negru și cenușiu. Copacii, rîurile, lacurile erau negre, iar cerul, iarba, nisipul — cenușii. Copiii se nășteau în întuneric, creșteau în întuneric. Printre ei, Kiavi, era cel mai bun vînător și numele său era pomenit cu cinste.

Odată Kiavi, urmărind o capră sălbatică, se îndepărtă atît de mult, încît ajunse de cealaltă parte a lanțului de munți ; și cînd ieși din pădure observă o minge luminoasă pe un cer, care nu mai era cenușiu, ci albastru deschis. Se uită într-acolo, dar lumina puternică a mingii îi luă, vederea și vînătorul se sperie. „Trebuie să plec de aici, își zise el. Mai pot să orbesc pe aceste locuri, și ce se face un vînător care nu vede ?"

Dar curiozitatea era mai mare decît frica. Kiavi deschise un ochi și văzu un lac care strălucea ca argintul. Văzu iarba care nu mai era cenușie, ci verde. Văzu nisipul care nu mai era cenușiu, ci galben. Apoi deschise și celălalt ochi, și nu-i venea să creadă. Vedea o fată înaintea lui, căreia i se zăreau bine toate trăsăturile și nu numai umbra mișcătoare ca a fetelor din țara sa.

— Spune-mi, se adresă el fetei, ce-i aia ce atîrnă sus pe cer ?

Fata se uită lung la el și rîse :

— Păi, asta știe fiecare copil. E Soarele.

Ar mai fi vrut s-o întrebe și alte lucruri, dar se gîndi la tribul său, rămas dincolo de munți, și cum drumul era lung pînă acolo, se grăbi să plece repede înapoi, ca un fiu credincios al tribului său.

Cînd se înapoie în țara întunericului, le povesti tuturor indienilor ceea ce văzuse dincolo de munți. Dar nimeni nu-l crezu.

— Așa ceva nu există, spuseră cu toții.

Chiar și bătrînul și înțeleptul lor conducător zise :

— Astea-s povești pentru copii. Pe cer nu poate să atîrne nici un fel de minge luminoasă. Tu ai visat toate acestea.

— Dar fata n-am visat-o ! zise Kiavi.

Bătrînul făcu semn cu mîna a lehamite și Kiavi înțelese că nu mai are nici un rost să mai zică ceva.

Privi de jur împrejur și văzu totul negru și cenușiu, așa cum fusese și mai înainte. „Poate că totuși am visat", cugetă în sine. Apoi, după o clipă, își zise din nou : „Totuși, nu este așa. Ochii mei au văzut o altă lume. Fata aceea cu frumusețea ei nepieritoare, mi-a rămas în suflet. Am picioare bune. Ce-i pentru mine, dacă mai străbat o dată pădurea și munții ? Mă duc iarăși acolo și le voi dovedi tuturor că n-am visat."

Kiavi își luă armele de vînătoare și porni din nou la drum, trecînd munții.

Cînd fata din țara luminii îl văzu pe tînărul vînător se bucură tare mult. Kiavi îi spuse însă amărît :

— În țara mea domnește întunericul veșnic. Poporul meu n-a văzut niciodată Soarele. N-a văzut niciodată o fată atît de frumoasă cum ești tu. Eu le-am povestit tot ce am văzut aici, dar nimeni nu m-a crezut.

Fata stătu o clipă pe gînduri, apoi zise :

— Dacă vrei, mă duc cu tine. Dar cum ai să arăți poporului tău Soarele, asta nu mai știu. Știu doar să-ți spun că ziua e sus pe cer, iar noaptea îl închide conducătorul nostru în cortul său. Cum o să-l iei de la el, asta nu te pot învăța.

— Păi, nu sînt eu degeaba cel mai bun vînător din tribul meu, zise vesel Kiavi. Arată-mi numai cortul conducătorului și restul e treaba mea.

Și, într-adevăr, Kiavi a furat Soarele și a dus-o și pe fată cu el.

De atunci lumina a început să se reverse deasupra țării de apus

a indienilor, alungînd întunericul. Şi, odată cu Soarele, a venit şi bucuria. Copiii au învăţat să rîdă, după ei, femeile şi apoi războinicii aspri. Numai fata, devenită soţia lui Kiavi, era amărîtă şi vărsa mereu lacrimi.

Ea îi spunea bărbatului ei :

— Kiavi, ai adus lumina şi bucuria tribului tău, dar ai nenorocit tribul meu. De aceea sînt tristă şi plîng. Mai bine dacă ochii mei nu te-ar fi văzut niciodată.

„Aşa e, cum zice", gîndi Kiavi şi porni spre conducătorul tribului să-i ceară sfatul.

Conducătorul tribului îl ascultă şi spuse :

— Cine o dată vede Soarele, acela nu mai poate trăi în întuneric. De aceea îţi pot spune doar atît : „Du-te şi înapoiază-le Soarele. Oamenilor din tribul preafrumoasei tale neveste le este tot atît de necesar ca şi nouă. De aceea cred că cel mai bun lucru ar fi să urci pe cel mai înalt pisc şi să azvîrli Soarele, sus, sus de tot, deasupra munţilor. În acest fel, razele lui se vor revărsa peste tot.

Kiavi aşa a făcut. De atunci Soarele îi luminează pe toţi. Şi pe indienii de la răsărit şi pe indienii de la apus.

(Basm al indienilor din Uruguai)

Povestitorul neîntrecut

Trăia odată în Horezam un povestitor neîntrecut, care povestea atît de atrăgător, vorbele lui erau atît de dulci, încît oricine îl asculta, nu se mai îndura să plece. Vestea despre povestitorul neîntrecut s-a răspîndit repede în toată țara, trecînd și dincolo de hotarele ei, și o mulțime de oameni veneau necontenit la Horezam ca să-l asculte.

Un negustor bogat, vrînd să arate celorlalți negustori, și tuturor oamenilor, cît este de mare puterea sa, hotărî într-o zi să-l aducă pe neîntrecutul povestitor la el acasă, ca să-i povestească lui, rudeniilor sale, prietenilor și cunoscuților săi nemuritoarele povești pe care le știa. De aceea cînd văzu caravanele sosind în curte, luă o tavă de argint, încărcată cu tot felul de daruri și cu trei pungi de galbeni, și se opri în fața conducătorului unei caravane, cel mai isteț și cel mai îndrăzneț dintre toți, și-i spuse :

— Dacă mi-l aduci pe neîntrecutul povestitor încoace, toate aceste daruri și aceste trei pungi cu galbeni vor fi ale tale.

Cînd văzu darurile și pungile cu galbeni, conducătorul caravanei făcu ochii mari, vru să zică ceva, dar negustorul îi ghici gîndurile :

— Da, totul va fi al tău, dacă mi-l aduci încoace. Am încredere în deșteptăciunea și iscusința ta.

Conducătorul caravanei porni la drum. Cămilele mergeau încet, dar el le zorea mereu și, iată-l, în sfîrșit, în îndepărtatul Horezam. Îi pomeni neîntrecutului povestitor de darurile pe care le va primi, de onorurile care i se vor face și mai ales de mulțimea care-l așteaptă la Buhara.

— Asta, da ; mulțimea mă interesează, zise neîntrecutul povestitor. Bine, merg.

Și caravana porni spre Buhara, ducîndu-l pe marele povestitor. Drumul era lung și de astă dată, dar conducătorul caravanei mergea liniștit, pentru că darurile care i s-au făcut și banii pe care-i avea de la negustor, erau de-acum asigurate.

Iată-l în sfîrșit, pe neîntrecutul povestitor la Buhara. Negustorul îl întîmpină cu mare onoare și-l dărui cu tot felul de lucruri scumpe,

iar mulțimea adunată în casa sa, rudele, prietenii, cunoscuții, și o mulțime de alți curioși, se înghesuiau, care pe unde putea, și așteptau cu toții nerăbdători ca neîntrecutul povestitor să înceapă poveștile sale.

Cînd povestitorul se așeză pe covorul scump, în casă se lăsă o liniște atît de adîncă, încît se auzea pe terasă cum zumzăie țînțarul, zvîrcolindu-se în plasă. Povestitorul spuse prima sa poveste și oamenii rămaseră încîntați, lăudîndu-l și spunîndu-i că povestea asta e atît de dulce, cum e șerbetul.

Povestitorul spuse și a doua poveste, care însufleți atît de mult pe cei adunați să-l asculte, încît mulți căzură leșinați pe perini, iar negustorul, parcă și-a pierdut mintea. Ședea cu barba zbîrlită și cu ochii holbați. Și cu toate că participarea femeilor și a copiilor era interzisă, din toate casele începură să năvălească femeile și copiii, ca să asculte a treia poveste.

Cînd începu a patra poveste, toate păsările din grădină veniră în zbor să-l asculte ; iar cînd neîntrecutul povestitor începu a cincea poveste, sub ferestrele negustorului se adunară toate cămilele și toți măgarii. Atît era de neobișnuită, neasemuită, desăvîrșită și strălucitoare povestea.

Noaptea înainta, dar cuvintele povestitorului, adevărate fluvii, se scurgeau necontenit. În cele din urmă, se lumină de ziuă, dar el povestea mereu, încît se părea că poveștile sale nu mai au capăt.

Cînd începu a o sută una poveste, negustorul îi propuse să se odihnească și să bea o gură de ceai, dar povestitorul, furat de poveste, nu mai auzea și nu mai vedea

nimic, și continuă să povestească din ce în ce mai însufleţit. Povestea, povestea mereu și, cînd ajunse la a două suta și una poveste, chiar și cei mai răbdători și rezistenţi, părăsiră în vîrful picioarelor casa negustorului. La a trei sute și una poveste, fugiră femeile și copiii. La a patru sute și una, măgarii și cămilele leșinară. Dar el povestea și povestea.

Casa se scufunda în întunericul nopţii și nimeni nu mai aprindea lumina, nimeni nu mai fierbea ceaiul, nimeni nu mai închidea porţile, pentru că toate slugile fugiseră care încotro. Numai negustorul ședea. Ședea fiindcă nu îndrăznea să-și jignească musafirul. Ședea în fața neobositului povestitor și se ciupea de barbă, pentru ca să nu adoarmă.

Bietul negustor îl ruga pe Alah să-i trimită moartea, pentru că nu mai știa cum să scape de nemilosul împărat al tuturor poveștilor. Și cînd negustorul era gata să-și dea duhul, își vîrî pe ușă nasul nevastă-sa credincioasă Saltan-Bibi. Biata femeie îl credea mort și se repezi la el, plîngînd în hohote, dar negustorul, își adună ultimele puteri, și gemu :

— O, Saltan-Bibi, cea mai credincioasă între credincioase, du-te pînă la conducătorul caravanei și spune-i să mă scape de la moarte.

Cînd conducătorul caravanei intră, povestitorul spunea a opt sute și una poveste a sa, iar negustorul cînd îl văzu pe conducătorul caravanei, căzu în genunchi înaintea lui :

— Pentru Alah, de ce l-ai adus aici ? Ţi-am dat tava, încărcată cu daruri și trei pungi de galbeni, pentru că l-ai adus, dar dacă-l duci de aici, sînt gata să-ţi dau tot ce am, și casa, și grădina, și prăvălia, și toată bogăţia mea.

Bătrînul conducător de caravană văzuse multe minunăţii în lumea prin care a umblat. De aceea nu-l surprinse deloc cererea negustorului. El zîmbi și zise :

— Într-adevăr, nu-i mare artist cel care știe să povestească, ci acela care știe la timp să se oprească.

(Basm uzbec)

Cîntecul fluieraşului

Unui împărat începu să-i slăbească vederea. Şi aşa, încetul cu încetul, deveni aproape orb. Veniseră la el cei mai buni medici din împărăţie, să-l vindece, dar nici unul n-a fost în stare să-i găsească leacul. Ultimul dintre medici îi spuse :

— Măria Ta, pentru boala aceasta există un singur leac, care se face din floarea de măslin. Dacă aş avea această floare, te-aş putea vindeca.

Împăratul se bucură că boala sa are leac, dar se întristă, gîndindu-se că în ţara sa nu cresc măslini. Îi chemă la el pe cei trei fii ai săi şi le istorisi toată povestea.

Atunci cel mai mare dintre ei, Pedro, spuse :

— Tată, eu mă duc să găsesc floarea de măslin, dar îmi vor trebui mulţi bani, pentru că voi fi nevoit să drumeţesc din ţară în ţară. De aceea, dă-mi moştenirea care mi se cuvine şi voi pleca în căutarea florii de măslin.

Împăratul îi dădu moştenirea şi fiul său cel mai mare porni la drum. Merse, merse mult timp, dintr-o ţară în alta, prin păduri mari şi prin cîmpii întinse, care parcă nu se mai isprăveau niciodată. Întîlni în cale o bătrînă cerşetoare. Cînd o văzu cu mîna întinsă spre el, Pedro, care nu era deloc inimă miloasă, se uită urît la ea şi îşi continuă drumul. Şi aşa trecură săptămîni şi luni de-a rîndul şi Pedro umbla, umbla mereu, dintr-un loc în altul, dar nu putea nicidecum să găsească floarea de măslin.

Îngrijorat că fiul său cel mai mare nu se mai întoarce cu floarea de măslin, împăratul îl pofti la el pe fiul său mijlociu :

— Vezi, Juan, că frate-tău mai mare nu se mai întoarce, iar eu nu mai pot aştepta. Ce ar fi să încerci şi tu să găseşti floarea de măslin ?

— Tată, sînt gata să pornesc şi eu la drum, ca să caut floarea de măslin ; dar calea e lungă, poate că va trebui să tocmesc şi ajutoare, ca să găsesc leacul bolii tale. Dă-mi, deci, o jumătate din moştenirea mea, şi plec îndată.

— Bine, fiul meu, zise împăratul și-i dădu o jumătate din moștenirea sa. Dar, vezi, nu zăbovi pe drum, ci mergi vîrtos, că, uite, vederea mă lasă.

Fiul mijlociu, Juan, porni la drum. Mergea repede, se interesa peste tot de floarea de măslin. Întîlni și el în cale pe bătrîna cerșetoare, dar cînd aceasta întinse mîna spre el, îi răspunse cu glas aspru :

— Lasă-mă, babo, în pace că sînt grăbit.

Și continuă să pășească din ce în ce mai repede. Umblă peste tot, căutînd floarea de măslin, dar n-o găsi nicăieri. Treceau săptămînile, treceau lunile, și fiul mijlociu, Juan, nu se mai întorcea.

Cînd fratele cel mai mic, Jose, văzu că frații săi, plecați să găsească floarea de măslin, nu se mai întorc, iar vederea tatălui său se întunecă pe zi ce trece tot mai mult, se duse și el la împărat și zise :

— Tată, văd că Pedro și Juan nu se mai întorc, iar vederea ta este din ce în ce mai slabă. Dă-mi, te rog, binecuvîntarea ta și voi încerca să găsesc floarea de măslin, care să-ți redea vederea.

Împăratul îi dădu binecuvîntarea și Jose plecă. Merse, cît merse și întîlni în cale aceeași babă cerșetoare, cu mîna întinsă spre el. Jose, care era bun la inimă, spuse :

— N-am, babo, nici un ban ; dar, uite, îți dau și ție din bucatele astea.

Deschise traista și-i dădu bătrînei sărmane jumătate din merinde. Și cum era flămînd, se așeză și el să mănînce. Bătrîna cerșetoare se așeză alături de el și prînziră împreună. Jose începu să-i povestească bătrînei de ce a plecat de acasă și ce caută.

Cînd bătrîna isprăvi de mîncat, îi spuse :

— Bine că ai pomenit de asta. Eu știu unde poți găsi floarea de măslin. E cam mult de mers pînă acolo. Sus de tot, în partea de răsărit, vei da de un munte. Acolo vei găsi floarea pe care o cauți. Dar, îți spun, drumul e cam lung.

Jose își luă rămas bun de la babă și porni grăbit într-acolo. Merse, merse pînă ce dădu în partea de răsărit de un munte înalt, pe care creșteau măslini. Culese la repezeală un braț de flori de măslin și porni grăbit spre casă.

Îi întîlni pe drum pe cei doi frați ai săi mai mari, Pedro și Juan, care căutaseră zadarnic peste tot floarea de măslin. Pedro și Juan, văzînd că Jose a izbutit s-o găsească, deveniră invidioși, și se repeziră să-i ia floarea. Jose se împotrivi și atunci cei doi frați începură să-l lovească. Și cum Jose se împotrivea mereu, îl loviră tot mai mult, pînă cînd fratele mai mic căzu mort la pămînt. Înspăimîntați de această faptă a lor, cei doi frați mai mari îl îngropară la repezeală lîngă drum și apoi porniră grăbiți spre casă.

Cînd îi văzu pe Pedro și Juan, întorcîndu-se cu floarea de măslin, împăratul se bucură, iar cînd floarea de măslin, adusă de ei, îl ajută să-și redobîndească vederea era fericit și nu mai știa cum să-i răsplă-

tească. Cum însă Jose întîrzia să apară, împăratul începu să devină tot mai abătut.

– Nu mai vine Jose, ofta bătrînul, ștergîndu-și lacrimile, care-l năpădeau.

– Vine, vine în curînd, încerca fratele mai mare Pedro să-l liniștească, dar îl năpădeau și pe el lacrimile. „Uite, trăiesc cu minciuna", își zicea în sinea lui. „Doamne, ce păcat mare am făcut. L-am ucis ca pe un cîine." Și nemaiputînd să se stăpînească, se retrăgea în odaia lui, închidea ușa și plîngea.

Fratele mijlociu, Juan, nu-și găsea locul nicăieri. Umbla toată ziua prin pădure, iar cînd se întorcea seara tîrziu acasă și vedea lumina aprinsă în odaia tatălui său, intra repede pe furiș în odaia sa, își afunda capul în perne și plîngea în hohote. „Fratele, fratele meu, se tînguia el, de ce te-am ucis ? De ce ?"

În acest timp, pe locul unde fusese îngropat Jose, se întîmplă un lucru ciudat. În pămîntul, pe care cei doi frați îl aruncaseră deasupra lui, crescu o trestie neobișnuit de frumoasă. Odată un păstor, trecînd pe acolo, se opri în dreptul trestiei și o privi mirat, pentru că nu mai văzuse niciodată o asemenea trestie. Era netedă și cărnoasă. Păstorul se trase mai aproape de ea și cînd colo, rămase uimit. Din trestie răsuna un cîntec, o voce tînără de tot :

„Cîntă, fluierul meu, cîntă
În larg de zare te avîntă,
Spune povestea cea adevărată
C-a fost o floare de măslin
odată . . ."

Auzind aceste cuvinte, păstorul tăie trestia şi făcu din ea un fluier. Cînd începu să sufle în fluier, cuvintele răsunară desluşit. „Hm . . . aici e ceva", zise păstorul şi porni mai departe. Suflînd mereu în fluier, păstorul umbla din loc în loc cu turmele sale şi astfel lumea auzea cîntecul care răsuna cu atîta tristeţe.

„Cîntă, fluierul, meu, cîntă,
În larg de zare te avîntă,
Spune povestea cea adevărată
C-a fost o floare de măslin odată . . ."

Vestea despre fluierul acesta ciudat, ajunse pînă la urechea împăratului, care porunci ca să fie îndată adus la el păstorul. Acesta sosi într-o dimineaţă la curtea împărătească.

— Am auzit că ai un fluier care scoate nişte sunete ciudate ?

— Să fie cu iertare, Măria Ta, dar sunetele nu sînt ciudate, răspunse păstorul. Sînt mai de grabă nişte cuvinte, care spun ele ceva, dar . . . mai bine să le auzi şi Măria Ta.

Păstorul începu să sufle în fluier şi din el se revărsară aceleaşi cuvinte, tînguitoare şi pline de amărăciune.

„Cîntă, fluierul meu, cîntă,
În larg de zare te avîntă,
Spune povestea cea adevărată
C-a fost o floare de măslin odată . . ."

Împăratul luă repede fluierul din mîna păstorului şi cînd îl duse la gură şi suflă în el, glasul lui Jose răsună dintr-o dată limpede, povestindu-i tatălui său cum a găsit floarea de măslin, cum fraţii săi i-au răpit-o şi apoi l-au ucis şi l-au îngropat la margine de drum.

Auzind toate acestea, împăratul porunci să i se aducă cel mai bun cal şi-n clipa cînd porni la drum, strigă cu glas aspru :

— Pedro şi Juan să fie imediat azvîrliţi în temniţă !

Apoi alergă spre locul unde Jose fusese înmormîntat de fraţii săi. Oştenii împăratului îl dezgropară şi, spre mirarea tuturor, Jose era viu.

Cînd îl văzu, împăratul se repezi la el şi-l îmbrăţişă.

— O, fiul meu, fiul meu ! repeta într-una emoţionat şi nu se mai putea dezlipi de el.

Un călăreţ porni în goana calului spre palatul împărătesc să ducă vestea cea mare.

Şi începură mari serbări în cinstea reîntoarcerii lui Jose. Nespus de fericit de reîntoarcerea fiului său cel mai mic, împăratul le dădu drumul din închisoare şi celorlalţi doi fii mai mari, Pedro şi Juan, care plîngeau amarnic, simţind toată povara păcatului.

(Basm din Venezuela)

CUPRINS

Prințesa porumbiță 5
Pasărea nopții 13
Întunecarea lunii 16
Piatra prețioasă 20
Iepurașul isteț 25
Prințul mărunțel și pisica albă . . 28
Stînca zînei 33
În drum spre moară 36
Jack și tulpina de fasole 40
Povestea celor opt frați eschimoși . 46
Oglinda fermecată 55
Licuriciul și maimuța 59
Prințul grădinar 62
Cea mai frumoasă nevastă 67
Vioara fermecată 74
În căutarea miresei dispărute . . . 78
Înțeleptul Balul și califul 83
Băiatul cît o sămînță de bob . . . 88
Trei portocale 93
Zîna cocorilor 100
Fata care își așteaptă iubitul . . . 106
Pasărea măiastră 108
Judecată dreaptă 113
Prințesa cea isteață 116
Copacul ciudat 119
Pliscul papagalului 123
Merele fermecate 127

Sfetnicii împăratului 132
Feciorul împăratului și fata-lebădă . 136
Trei boabe de mazăre 145
Fata mofturoasă 152
Tigrul neghiob 155
Pisica Cenușie 159
Povestea Soarelui 165
Povestitorul neîntrecut 168
Cîntecul fluieraşului 171

facla

Lei 13,50